

అమృతము దివ్యమృతము కలవలెనని -

13/10/19

అమృతము కాంధగంధనవ్యవము ౧.

వృక్షమగ్రంథము.

చలికానిలచాకాళి
సంపాదకుడు.

Rajagopal

శ్రీ

జాహ్నవీమాహాత్మ్యము.

వీనుగుల శ్రీనివాసరావు.

0-10-0

CT.

9

TPLA 109 B 123

అముద్రితాంధ్రగంధసర్వస్వము.

ప్రథమగ్రంథము. ౧

శాలి కా ని ల చ్చా రా వు.

సంపాదకుఁడు.

౨

25

జాహ్నవీమాహాత్మ్యము.

ఇది

ఏ నుఁ గు ల త్కృతా క వి వ్రా నే త ము.

శ్రీవిద్యజ్ఞానమనోరంజనీముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రితము.

ఫిర్యాదురము.

1918.

వెల రు 0—10—0,

b

అకాదండకామ గ్రంథాలయము. వేలప్రోలు. కృష్ణామండలము.

సం. ౧౮ ౧౧౨.౫౨౩

13

పీఠిక.

ఈ గ్రంథకర్తయగు “ ఏనుగులక్ష్మణకవి ” యొక సుప్రసిద్ధ కవి. ఈతఁడు చేసిన గ్రంథంబులు దైవభక్తిభూయిష్టంబులై యలరారుచుండును. కవిత్వము మృదుమధురపదగుంభితమై బ్రాహ్మసాకంబును బోలి యుండును. ఈతఁడు (1) రామేశ్వరమాహాత్మ్యము. (భద్ర)రాజమల్లమంత్రీకి* గృతి) (2) గంగామాహాత్మ్యము లేక జాహ్నువీమాహాత్మ్యము (నందూరికామమంత్రీకి*గృతి). (3) విశ్వామిత్రచరిత్రము లేక కాశికచరిత్రము, (కృష్ణాంకితము) (4) సుభాషితరత్నావళి, (పెద్దాడసోమశంకరస్వామికి) (5) రామవిలాసము. (శ్రీవత్సవాయ నోపరాజునకుఁ గృతి) (6) గీర్వాణసూర్యశతకము (7) విశ్వేశ్వరోదాహరణము (8) సృసింహదండకము మొదలయినవి రచించెను. ఇందు మొదటి 5 గ్రంథంబులు బయటఁ బడినవి. తక్కిన మూడు గ్రంథంబులు బయల్పడుభాగ్య మచిరకాలములోనే దేశంబునకు లభించుఁగాక ! లక్ష్మణకవినామధారు లిరువురు కవులు గలరు. మొదటియూతఁడు పెదలక్ష్మణకవి. ఏనుగు గరక మంత్రీ మనుమఁడు. గుర్వ మంత్రీకిఁ బేరమాంబకుఁ బుత్రుఁడు. శేషధర్మములు రచించినదిట్ల కవి యనుపొరువనామము గల వెనుతురబల్లివిశ్వనాథకవికి మేనల్లుఁడు. వెనుతురుబలివేంకటాచారిదాహిత్రుఁడు. సంగీతసాహిత్యమలందుఁ బ్రజ్ఞావంతుఁడు. • దానశీలుఁడు. ఈతఁడు తుల్యామాహాత్మ్యము, బ్రహ్మదీపలింగాయమా, ధృవచరిత్రము, రాజశేఖరచరిత్రమును రచించి కొన్ని క్షత్రియులకుఁ గృతియిచ్చెను. ఇతఁడు 1619 మొదలు 1633 వఱకుఁ బెద్దాపురమును బాలించినతిమ్మసృపాలునకు సమకాలికుఁడు.

* పీఠ కృతిపతులుగారు ప్రశంసకలు.

ఈ పెదలక్షణకవిపుత్రుడు తిమ్మకవి. ఈతనిభార్య పేరమాంబ. వీరికుపురమును సుప్రసిద్ధమై శావనంబగునీజాహ్నావీమాహాత్మ్యగ్రంథకర్త యగు “చినలక్షణకవి” జనించెను. ఈతడు మాచిరాజునరసింహునిదాహితుడై. ఆరువేలనియోగి. ఆవస్తంబనూతుడు. వాఘాలనగోతుడై. అన్న అనంతకవి, తమ్ముడు వీరిభద్రుడై. మూలపురుషుడు సింగన్న. ఇంటిపేరు మొదట పెడిపాటివారు. సింగన్న పంశీకులలో జలపాలామాత్యుడు పెద్దాపురసంస్థానాధీశ్వరుడగుగజపతిరాజుచే నేనుగును బహుమతి గాంచినప్పటినుండియు నేనుగువారని యింటిపేరు మారినది. సీ||గీ|| “గజపతిక్షితిభర్తచేగజముతోడ, సగ్రహారము లతడు ప + గ్రహించె, నెలమి నేనుగువారన్న యింటిపేరు, గలిగెనతనికి గజలాభ + గరిమవలన.” (సుభాషితరత్నావళి) ఆకరవల్లికోదండరాముడనునాతడు కవిగురువైనట్లు కృత్యాదివలనఁ జెలియుచున్నది. ఈతనికిఁ గూచిమంచితిమ్మకవి సమకాలికుడయినట్లు కవులచరిత్రయందు చూచుటవలన మాధారమే గాక ఈగ్రంథమునందు “గీ. వర్తమానకవీశ్వర + వరునిఁ గూచిమంచితిమ్మకవీంద్రుని + వదిలెదలంతు.” అనుపద్యమువలన నీకవు లిరువురు సమకాలికులైనట్లు దేటఁబడుచున్నది. ఈగ్రంథమువలన నేనుగు పెదలక్షణకవి, షక్కలంకవీరిభద్రకవి, వెనుతురుబలిశ్వనాథకవి, వీనుగుననంతకవి, ఈదులవల్లిభవానీశంకరకవి, కూచిమంచితిమ్మకవి మొదలగుకవులకాలనిర్ణయముతోఁ జూల్చి స్పష్టపఱచి చూచుకొనుటకు కవులచరిత్రకారులకు మిగుల మంచియాధారము కలుగుచున్నది. కృతిప్రేరేపకుం డగునందూరికామమంత్రీయు నతని పూర్వులును కాకినాడ, సెలపాక నీమల రాజమహేంద్రవరదుర్గాధిపతులై కొంతకాల వేలిపట్లను పెక్కుధర్మకార్యములు చేసియును వివరింపఁ

బడియున్నది. బ్రాహ్మణపాలనమున నివి యొకప్పుడు బుండియున్నట్లు చరిత్రకారు లెవ్వరును జెప్పియుండలేదు. ఈవిషయము చరిత్రకు నూతనా శ్లాఘ. పరిశీలనార్హము! గ్రంథవిషయపాశస్రవ్యమనుబట్టియుఁ గొంతచరిత్రాశ్లాఘము పెక్కులుండుటంబట్టియు నిది ప్రథమమున బ్రకటింపఁతిమి. కవి క్రీ.శ. 13 వశతాబ్దమువాఁడనుటస్పష్టము.

క వి వ ం శ వృక్షము.

పైడిపాటిసింగన్న.

(వినుగు) జలపాలామాత్యుఁడు. (వర్సవాయవారివలన జేనుగున బహుమతిగొన్నవాఁడు.)

గతికిరాజు.

సుర్వమందిరి.

పెదలత్తుణకవి.
(కుల్యామాహర్మ్యకర్త)

తిమ్మకవి.

అనంతకవి.

చినలత్తుణకవి.

వీరభద్రుఁడు.

ఈగ్రంథకర్త.

సురవయ్య.

తిమ్మన.

తమ్మయ్య.

జేతయ్య.

వీరేశ్వరఁడు.

వీరభద్రుఁడు.

లత్తుణఁడు.

ఈగ్రంథము బెండపూడిగ్రామములో వేదులవెంకయ్యగారి కడ “అల్లంకాజు సత్యనారాయణమూర్తి, ద్విభాషి బాపన్నగార్ల” వల్ల “ఆంధ్రపరిశోధక మహామండలి” కొరకు సంపాదించబడినది. పాండిత్యవకర్తణంబు నొంది పారమార్థికబుద్ధితో భక్తిశ్రద్ధలు గలిగి కష్టపడినాసి, పరవ్రసాది యనందగునీకవీశ్వరునియుద్ధ్రగ్రంథమును గొందలు మహాకవులగ్రంథంబు లంతరింపజేసియు, జేయుచున్నట్టియు, లుబ్ధులవలె మూలముకట్టబెట్టి పెంటలపాలు సేయుపాపమునకొడిగట్టుకొనిక నీమహాకవిసద్భావవిద్యాప్రబోధములను పరోపకారబుద్ధితో లోకమునకు వెల్లడిసేయఁ బుణ్యము గట్టుకొని మాకొనంగిననమ్మాదయులగునీవేదులవెంకయ్యగారినామము కవినామమువలె శాశ్వతముగ వెలయుఁగాక ! ఈగ్రంథము తాళపత్రగ్రంథంబునం దుండువారితలను మార్చక ముద్రించితిమి. కవిత్వమునందు మాపులేదు. కేవలముపోయినచోట్ల “వేంకటపార్వతీశ్వరకవుల” చేఁ బూర్తిచేయఁబడి (కుండలీకరణము) లుంచఁబడెను. ఈగ్రంథప్రచురణమునకుఁ దోడ్పడినవారికెల్లరకు మాకృతజ్ఞతావందనము లప్పించుచున్నారము.

ఈవీరిక కాధారములు :—(1) లక్షత్రాకవికృతగ్రంథములు, (2) శ్రీ వీరేశలింగముపంతులుగారి కవులచరిత్రము, (3) శ్రీదుర్గిరాల నూర్యప్రకాశరావుగారివ్యాసము (కృష్ణాపతి)క, (4) ఆంధ్రపరిశోధక మహామండలివారివ్యాసము (కృష్ణాపతి)క (5) శ్రీ పెండ్యాలసుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారివ్యాసము (గ్రంథాలయసర్వస్వము) నైయున్నవి. పాఠికై గృతజ్ఞులము.

చిత్రాడ.

28-6-19.

}

ఇల్లు,

చె.లి.కా.ని.ల.చ్చా.రా.వు.

సంపాదకుఁడు.

అముద్రితాంధ్రగ్రంథసర్వస్వము.

This book belongs
to *Uppaluri Venkateswara Rao*

శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు.

జాహ్నవీమాహా త్ర్యమ్య

శ్రీమద్భగవద్గీతా
అంబికాయాం
సర్వభూతహితాయాం

ప్రథమాశ్వాసము.

- ఉ. శ్రీపతిభారతీపతిశ ధీపతిముఖ్యసురేంద్రవంద్యుడై
గోపతురంగుడై, బుధుల ధీకోరుక్-లాసంగడికల్పభూజమై
వ్యాపకరూపుడై, సిరుల వర్తిలు వెంటురిసోమనాథుడొ
ర్యాపతి, శంభుఁ డిచ్చు సక ధీలాభ్యుదయంబులు భక్తకోటికిన్.
మ. సరసుల్ మెచ్చఁగ మీనమై, కమతమై, ధీసత్ప్రతిమై, మర్త్యకే
సరియై, వామనుడై, తిరిరామతనుడై ధీసర్వజ్ఞుడై, కల్కియై,
ధర జన్మించి భయంబు మాన్చి భువన ధీతాజకదీక్షాధురం
ధరుడై యుప్పెడుదైవతం బొసంగు భక్తకోటికిన్ సౌభ్యముల్. 2
- మ. సురదైత్యాదివిచిత్రజంతువితతా ధీస్తోకప్రపంచైకభా
సురనిర్మాణవిశారదుండు నిగమ ధీస్తుత్యప్రభావుండు వా
క్తరుణీకేళిగృహీననాంబుజుఁ డనం ధీతప్రాధవుం డవ్యయం
డరవిందాసనుఁ డిచ్చు సాధులకు ధీ ధ్వాయుష్యసౌభాగ్యముల్. 3
- కా. ప్రత్యూహప్రబలాంధకారదళన ధీప్రద్యోతనున్, భారతీ
పత్యాదిత్రిదశార్చనీయచరణున్ ధీబాలేందుకేళాధరున్
ప్రత్యూహావర్గ-సమానవర్ణునిఁ గట ధీప్రస్థుండిదాసాంబున్
సత్యజ్ఞానఘమన్ గజానను నధీ ధీప్రహస్తైకిన్ గొప్పినికె. 4
- చ. అమృతపరమోధిమధ్యలలి ధీతామరభూరుహవాటికావృతా
ర్హమణిమయాంతరీపరుని ధీరస్కుటనీపవనస్కుగర్వదా
స్యమణిగృహంతరస్థితః ధీవాక్పతిమందసదాశివాంకభా
గియు ననిఁ దుండేని బాధ ధీకల్పకవల్లి దనయు నామనిన్. 5

నీ. రమణనిదోరంత ♦ రము కేళి భవనంబు, కడలులయెకిమీడు ♦ కన్నతండ్రీ
కలువలచెలికాడు ♦ గాదిలిసెదోడు, మొసలిపెక్కామజోడు ♦ ముద్దుగొడుగు
తెలుగంటిబోటులం ♦ దలుఁ బరిచారికల్, శైతంద్రకన్యక ♦ మేలుచెలియ
చెలిదమ్మి కొలకులు ♦ విహరణస్థలములు, వరవేదనూక్తము ♦ ల్వందిగణము
గీ. గాంగవిలసత్ప్రణవకర్ణి ♦ కావిరాజ, దమలవర్ణమయాబ్జసిం ♦ హాసనమున
నమరఁ గొలుపుఁడుపుండరీ ♦ కాయతాక్షి, యిందిరాదేవి సఁపద ♦ లిద్దుఁగార,

చ. పతిముఖకేళిసౌధములఁ ♦ జాయక నిల్చుమెఱుంగుబోడి, పం
డెరసనాగ్రసీమల న ♦ టించువఘాటి, పటిరచంద్రికా
సితరుచిగల్గుసాధ్వీ, సర ♦ సీరుహపీఠిక నుడుబోటి, వా
కృతి కృతకల్పనాభినుత ♦ కాశల మీపుత మాకు సత్కృపన్.

ఉ. ఫాలతటంబునందుఁ గర ♦ పంకజముల్ ఘటియించె మ్రొక్కదన్
హేలికి, భాసుమాలికి, శుభ్ర ♦ తీడితనద్గుణపాలికిం, గృపా
శాలికి, నంధకారవన ♦ సంతతకీలికి, రోగశైలదం
భోలికి, భక్తిసమ్రవిధి ♦ ముఖ్యసురాలికి, లోకపాలికిన్.

మ. సుతశీలున్ శతకోటిసంఖ్యలలిత ♦ శ్లోకప్రబంధకళా
భితరామాయణకావ్యకల్పకుని గం ♦ భీరప్రభావున్ దహా
వ్రతనిష్ఠావిమలాత్మ సేకవదన ♦ బ్రహ్మవతారుణ జగ
ద్ధితబుద్ధిన్ హృదయాబ్జసీమ సతిభ ♦ క్రిం గొల్తుఁ బ్రాచేతసున్.

క. భారతగంగాతటినీ, కారణహిమవంతు దురవ ♦ గాహశ్రుతిగం
భీరార్థతత్వనిర్ణయ, కారుం బ్రార్థింతు సద్వి ♦ కాసున్ వ్యాసున్.

క. మతిఁ దలఁతుఁ జారుసార, స్వతపూరుషమూర్తి భోజ ♦ వసుధాధిపపూ
జితుఁ గాలిదాసు బహుశం, సక్రతకృతినిర్మాణచణవి ♦ శేషమనీషున్.

మ. మనవాగధధురీణు బాణునివచో ♦ గంభీరు శ్రీహీరు హ
ర్షునిఁ జోరు న్నిచుశు స్మయూరు శివభ ♦ క్రున్ శంకరు న్మాఘు దం
డిని భాను స్సవభూతి భారవిని భ ♦ ట్టి నిష్టాణు స్మల్లాణున్
వనజాతాసవతుల్యులన్ సుకవులన్ ♦ వర్ణింతు వాక్సిద్ధికిన్.

గీ. ఆంధ్రసూక్తులబాదరా ♦ యణమునిత్ర, జీతభారతవేదంబు ♦ శేర్పల్లవ
గృతియొసర్పినవైభవో ♦ న్నతులనన్న, యార్యునెట్టివకవిడికగ్గ ♦ యజ్ఞగోలుతు

సీ. నిగ్రహానుగ్రహ • నిస్తంద్రమహిమాభి, రాము వేములవాడ • భీమకవిని
చింతామణీమంత్ర • సిద్ధు నిద్ధగుణాను, భావుని శ్రీనాథ • భట్టమాధి
జగదకవిఖ్యాతు • శబ్దపారావార, పోరీణుఁ బింగళి • సూరసార్యు
జానకీరమణప్ర • సాదలబ్ధకవిత్వ, రాజ్యాభిషిక్తుని • తామభద్రు

గీ. విమలకవితాసముద్రుని • వీరభద్రు, ధవళ సతీకర్త చంద్రికా • ధామ సోమ
మణియు భాస్కరముఖ్యుల • మహితమతుల, నాంధ్రభాషాకవింద్రుల • నభిమతింతు.

గీ. ఫణికులాధీశభాషిత • భవ్యభాష్య, ఫకికాభావనిర్ణయ • ప్రౌఢమతిని
ధన్యు నాకరపల్లికో • దండతామ, మద్గురుస్వామి నతిశాంతు • మది భజింతు. 15

సీ. రాజశేఖరచరి • రమ్య రసోచితముగా, నిష్ఠించె నేప్రసాద • నేర్పుమెఱయ
మహిమఁ దుల్యానదీ • మాహాత్మ్య మేపెద్ద, రచియించె నర్థగౌ • రవము గులుక
పటుచమత్కారగుం • భన మొప్పుద్రౌపదీ, పరిణయం బేజాణ • పోషిఁగూర్చె
ద్రువచరిత్రము మహా • కవిపుంగవులు మెచ్చఁ గల్పించె నేకవి • కాశలమున

గీ. నతని నతులితకవితాకృ • తాభిషేకు, మత్పితామహు గురుపితా • మహాసమాన
మాననీయవచక్పాలి • మహితశీలి, లక్ష్మణామాత్యమాళిఁ ద • లంతు మదిని. 16

క. రవితేజఁ బార్థివేశ్వర, శివలింగవరప్రసాద • సిద్ధవిరాజ
తగ్గవితానిధి మజ్జనకుం, గవితామరసాదుఁ డిన్ము • కవిని భజింతున్. 17

సీ. మత్పితామహు మేన • మామ వెల్తురుబల్లి, విశ్వనాథకవీందు • విపులయశుని
నతనితపఃఫలం • బనఁగ జన్మించిన, విద్యావికారదు • వేంకటాద్రి
నతని మేనల్లుని • కృతికర్త వక్కలం, కాన్వయవీరభ • ద్రావ్యవశ్యుఁ
దిత్సహాధ్యాయి సుత్తమశీలు నిండుల, పరిభవానీపతి • పౌఢః 18

గీ. మణియుఁ బ్రార్థింతు మణియు న • మనగ్గరింతు
భక్తి భజియింతు నెంతయుఁ • బ్రస్తుతింతు
వర్తమానకవీశ్వర • వరునిఁ గూచి
మందితిమ్మకవీంద్రుని • మదిఁ దలంతు.

18

చ. సరసతయుం జమత్కృతియు, • శబ్దపటుశ్వయు, సోమమాగ్యమున్
సురుచిరపాకమాధురియు, • శోభిలఁ గల్భయుఁ గూర్చి నేర్పువాఁ
డరయఁ గవీశ్వరు డనుట • కర్తుఁడు గాక కవిత్వచాతురీ
విరహితచుర్విదగ్ధు లగు • వెంగళుఁడం గవులే తలంపరాన్.

19

చ. సుకవిరసోల్లసన్మధుర ♦ నూక్తి చయంబు రసజ్ఞశేముషీ
వికసన మాదరించు నవి ♦ వేకుల కింపు ఘటింపఁజాల దిం
చుకయు మహీజసంతతులు ♦ శోభిలుఁగాక వసంతసంగతిం
గొకిబికివట్టిమామ్రులఁ జి ♦ గుళ్లు జనించునె యెంచి చూచినన్. 20

వ. అని యిట్టదేవతాప్రార్థనంబును భువనప్రసిద్ధపురాతనాధునాతనసుకవిప్రశస్తంబు
ను, గురువందనంబును, గుకవినిందయుం గావించి యేనొక్కప్రబంధంబు రచియిం
పం దలంచి సకలపురాణప్రసిద్ధిపుణ్యకథావిశేషం వెయ్యదియకో యని వితర్కిం
పుచున్న సమయంబున. 21

సీ. తనమనఃపంకేజ ♦ ముసగు వెంటురిసోమ, నాథుండు మదమిలిం ♦ దంబుగాఁగ
తనసముజ్వలసుప్ర ♦ తాపపావకునకుఁ, గంజమిత్రుఁడు స్ఫులిం ♦ గంబు గాఁగ
తనమహాకీర్తిన ♦ ర్తకికి భూవరసభాం, గణములు నృత్యరం ♦ గములు గాఁగ
తనకృపారసశర ♦ త్సమయంబునకు సాధు, జనబృందములు సతో ♦ జములు గాఁగఁ
గీ. బరగుజగనొబ్బగండపం ♦ గరకీరీటి, రాయవేశ్యాభుజంగాది ♦ రమ్యవిరుద
శాలి నందూరికామయ ♦ సచివసుతుఁడు, ప్రకటగుణపాలి కీర్తికామ ♦ రాజమాలి.

వ. మఱియుఁ బార్వతీపరమేశ్వరచరణకమలయుగళ భజనానుభావవైభవమార్గిండే
యందును, సాధుజనసంఘేయందును, సంగవంగకలింగబంగాళ చోళ నేపాలపాం
చాలప్రముఖదేశాధీశ్వరసభాంతరపరిగణ్యగుణప్రభావుండు, నాజ్ఞాబలసుగ్రీవుండును
నిరతాన్నదానసంతర్పిత సేతుకీతాచలమధ్యమార్గయాతాయాతజగతీసుపర్వాశీర్వా
దవర్ణమానమహేశ్వర్యుండును, కనకాచలతుల్యధైర్యుండును, నలకూబరజలజారిజ
యంతవసంతలతాంతబాణసమానసుందరాకారుండును, మహాగంధీరుండును, తరుత
టాకవాపీకూపదేవాలయవిప్రప్రతిష్ఠాదికాశ్వతధర్మసంస్థాపనాచార్యుండును, పోషి
తార్యుండును, పరిస్సృటఘోర్జటినిటలనేత్రానలప్రతిభటపటుప్రతాపపావకపరిపతత్ప
రిపంథిశలభుండును, విద్యజ్ఞానులభుండును, చింతామణిసంతానతరుసురభిఃఖికితాం
శుజీమూతరాధానుమరక్షిరోదధిదధిచిభేదరాదిపూర్వవదాన్యసదాన్యకాగ్రకారణ
మహావితరణుండును, శ్రీవత్సనుహామునివంశాభరణుండును, తరుణాయుణకిరణవిసరప్ర
సర వికసితశరత్సమయసహస్రసత్సమగమాపాతస్త్రితార్హవిశాలలోచనుండును
గుర్మతిగర్వమోచనుండును, స్నానసంధ్యాజపహోమదానదేవర్షిః పూజనాదిని
ఖిలనిగమోక్తకర్మానుష్ఠాననిష్ఠాగరిష్ఠుండును, దండనాథశ్రేష్ఠుండును, రాజమహేం
ద్రవరపట్టణదుర్గప్రత్యంతసప్తదశదేశప్రశస్తనిస్తులవిభవాకరకాకినాడశలపాక సీ
మాస్థూధిపత్యనిత్యసామ్రాజ్యధురీణుండును, కార్యఖడ్గప్రవీణుండును, కార్తికమా

నరాకానికాకాంతసాంద్రచంద్రికావికాసవిలాసపరిహాసకేక్రప్రాఢగాఢనిగ్మల నిజకీ
ర్తిగంగాతరంగిణీప్రవాహుఁడును, సంతతసమంచితోత్సాహుఁడును, మఘవగురులా
ఘవసంపాదనామోఘశ్లాఘనీయనిరాఘాటచాటువాక్పాటవ సమాకర్ణనసముదీర్ణవి
స్మయరసాయత్తచిత్తవశంవదస్వస్వంసహాధీశ్వరుండును, విద్యావాగీశ్వరుండు
ను, స్వామిద్రోహరగండజగన్బొగండరాయవేశ్యాభుజంగసంగరాజ్ఞసాహసవిక్ర
మార్కసాహితీసార్వభౌమనూచకగజాంకుశాదిమహాబిరుదాంక విరాజమానుఁడును,
రమణీదృక్పరోరసుధాభానుండును, శ్రీవేంకటాకాశమేశ్వరకరుణాకటాక్షవరప్రసా
దలబ్ధశాశ్వతసంపత్సారస్వతసామ్రాజ్యండును, రాజాధిరాజపూజ్యండును, కామ
యామాత్యకుమారుండును, పుణ్యవిచారుండును, సాధుజనకైరవచంద్రుండు నగుశ్రీ
నందూరికామరాజమంత్రిండుండు సమంచితానందంబున నొక్కనాఁడు విద్వత్క
విపారాణికపురోహితగాయకవిదూషకమంత్రిసామంతసుహృద్బాధకజ్ఞాతిభటభృ
త్యవారాంగనాదివివిధజనపరివృతుండై నిజసభాభవనంబున సింహాసనాసీనుండై స
త్తసంతానప్రసంగగోష్ఠివశంబున.

23

శ్రీ. శోభితాపస్తంబ ♦ సూత్రవాధూలస, గోతుఁ సమప్తస ♦ ద్దుణసమేతు
నేనుఁగులచ్చక ♦ వీంద్రునిపాత్రుని, శ్రీమాచిరాజునృ ♦ సింహమంత్రి
దౌహిత్రు భూవరా ♦ స్థానపూజితుఁడు తి, మృగమంత్రికిని జేర ♦ మకుఁ దనూజు
ధన్యు ననంతప్ర ♦ ధానుసోదరు వీర, మంత్రి కగ్రజా రాజ ♦ మాన్యచరితు

గీ. నన్ను మతిమంతు లచ్చయ ♦ నామధేయు, నమరఁబిలిపించియుచితాస ♦ నముననుంచి
కలితసతాగర మొప్పుగ ♦ గారవించి, పలికె గంభీరభాషణ ♦ పౌఢి మెఱయ. 24

క. హితుఁడవు శంకరపూజా, రతుఁడవు చాటుప్రబంధ ♦ రచనాపటిమో
న్నతుఁడవు సువ్రతుఁడవు కా, శ్వతికీర్తివి నిన్నుఁ బొగడ ♦ వశమే మాకున్. 25

వ. ఆని కొనియాడి యిట్లనియె.

26

గీ. తరుతటాకసుతద్విజో ♦ ద్వాహదేవ,
భవననిక్షేపసంజ్ఞలఁ ♦ బరగునట్టి
సంతతులు మాకు నిని గూరు ♦ స భవించెఁ,
గృతియుఁ జెప్పింప నిపుడు పూ ♦ నితని మదిని.

27

గీ. వివిధర్మంబుఁ జేసిన ♦ నేనభీష్ట
దైవతంబగువేంకటాకాశి ♦ ధామసోమ
నాయకున కర్పితముగా నొ ♦ నర్తుఁగాఁ
గృతి ఘటింపు సోమేశ్వరాం ♦ కితముగాఁగ.

28

వ. అదియును శంకరజటాజూటాలంకారంబును, త్రిలోకపావనియు, సకలపురుషార్థ సంధాయినియు నగుజాహ్నవీమాహాదేవిమాహాత్యుంబును, వివిధపురాణఫక్తికలు వక్కాణించుం గావునఁ దత్కథావిశేషసంగ్రహనచమత్కృతిబంధురంబుగాఁ బ్ర బంధంబు సంఘటించుము. పితత్ప్రబంధసమర్పణంబున సంబుజాపనాదిబృందారక సందోహసుందరకీరీటకోటిసంఘటితమణికిరణకందళ సందీపిత చరణారవిందుండును, సకలప్రపంచసంరక్షణదీక్షాధురంధరకరుణాకటాక్షపీక్షణుండును, సర్వోపనిషదర్థ ప్రతిపాద్యనిజప్రభావుండును నగుశ్రీవేంట్ూరిసోమేశ్వరదేవుండు సంతుష్టుండై మన కు సమస్తశుభంబులుం బ్రసాదించు నని సమంచితప్రకారంబున నానతిచ్చుసమ యంబున శ్రీభద్రిరాజుభీమయామాత్యపుత్రుండు సప్తసంతానస్వతంత్రుండు నగు మల్లనమంత్రీశ్వరుండు నన్ను విలొకించి. 29

గీ. కార్యకుశలుండు నందూరి ♦ కామమంత్రీ, సకలగుణములపెద్ద పో ♦ వకుండు మనకు నితనియాజ్ఞాక్రమంబునఁ ♦ గృతి రచింపు, ప్రకటచాతుర్య లక్ష్మణ ♦ సుకవివర్య. 30

క. దినవహికులవర్ధనుఁ డ, య్యనమంత్రీసుతుండు సుంద ♦ రాకారుండు స జ్ఞనుండు విరూపాక్షుండు మ, ల్లనవలెఁ గృతి సేయుమనుచు ♦ లలిఁ బలుకుటయున్

అ. వె. వినుతపిండిప్రోలు ♦ వేంకటరామమం, త్రీశ్వరుండు సుజన ♦ హితుండు నన్నుఁ జూచి నేర్పువలయు ♦ సోమేశ్వరునిపేరఁ, గృతి రచింపుమయ్య ♦ చతురతిలక. 32

వ. ఇవిధంబున బంధువులుం దానుం బ్రార్థించి నన్నుఁ బ్రసన్నునిం గావించి సమ హుమానంబుగాఁ గర్పూరతాంబూలకనకాంబరత్నభూషణగోభూహిరణ్యాదిమహా ర్హవస్తువు లొసంగినం బరిగ్రహించి మత్కృతికన్యకారత్నంబునకుఁ జతుర్దశభువనా దీశ్వరుండు శ్రీవేంట్ూరిసోమేశ్వరుం డధిపతి యయ్యెనని యభినందించి సకలపురాణప్రసిద్ధం బగుశ్రీజాహ్నవీమాహాత్యుంబు త్రిలింగదేశభాషావిశేషంబునఁ బ్రబంధంబు రచియింపంబూని శుభకరంబుగాఁ గృతిముఖంబునం గృతీశ్వరుం డగుశ్రీ సోమేశ్వరస్వామికిం బ్రయిభక్తుం డయిననందూరికామరాజమంత్రీశ్వరునివంశావతారకృమం బభివర్ణించెద. 33

ఉ. మత్స్యగదూరమానసుఁ డు ♦ మాధవమాధవభారతీకని త్యోత్సవకృత్తపోబలస ♦ ముజ్వలతేజుండు సర్వభూతస ద్వత్సలుఁ డాగమోక్తవిధి ♦ ధక్రతుధర్మపరాయణుండు శ్రీ వత్సుఁ డనంగ బ్రహ్మముని ♦ వత్సుండు పొల్చుఁ ద్రిలోకపూజ్యుడై. 34

క. అబుషి నాథునికులమున, ధీరుండు సంతానతుహిన ♦ దీధితి ఘనచిం తార్జునదానిధి సువి ♦ చారుండు నందూరియక్క ♦ శౌరి బనించెన్. 35

- ఉ. దిక్కరిదంతకాంతులను • ధిక్కరణం బొనరించు మాటికిన్
వాక్కమలాక్షిఁ గేరు హిమ • వన్నగమాయతభుక్కులేంద్రులన్
జాక్కలరాయనిం బెగడు • శోభితనండురివంశకర్తయౌ
యక్కనమంత్రికుంజరుస • మంజుసమంజులకీర్తి పుంజమల్.
- 36
- క. శ్రీపదపద్మనతారి, త్మాపాలకుఁ డయినయక్క • మంత్రికి బుధర
త్మపరుఁడు తిమ్మరాజమ, హాపాతుగ్రిం డవతరించె • హరిసన్నిభుఁడై.
- 37
- సీ. గజరాజనృపదత్త • గజవాజిచామర, ధ్వజభూషణాంబర • వ్రజవిరాజి
డిండిరకుండలి • కుండలాఖండల, తుండిపాండురయశో • మండలుండు
దుష్టభంజనసర్వ • శిష్టరంజనజనా, భీష్టపూరణమహో • త్కృష్టబలుఁడు
రాధాకుమారధా • రాధరేందుక్షీర, పాధోధిదానవి • ద్యాధరుండు
- గీ. వైరినరనాథమంత్రితో • టీకఘటిత, భూరివరత్నగణవిభౌం • కూరదీప
చారునీరాజితాంఘ్రిపం • కేరుహుండు, ధీరనండురియక్కన • తిమ్మవిభుఁడు.
- 38
- ఉ. విలసితకీర్తియై, భువన • విశ్రుతరాజమహేంద్రసుస్థిర
స్థలపతియై, కృపార్పితమ • దన్విరదోతకటసేవ్యమానుఁడై
జలధిగభీరుఁడై, సుకవి • సస్యఘనాఘనుఁడై, గుణాధ్యుఁడై,
నలనిభరూపుఁడై యమరు • నండురితిమ్మయ మంత్రిమాతుఁడై.
- 39
- ఉ. చెన్నుగ రాయబాహులు వ • జీరులు వీరులు సాహుకారులున్
మన్నెకుమారులున్ దొరలు • మంత్రికులునున్ సమయంబుఁ గాచి సం
పన్నత మీఱ నెవ్వనిస • భానికటంబున నిల్చు రాతఁ డు
ద్యన్నయశాలి యెన్నఁదగు • ధన్యుఁడు నండురితిమ్మఁ డెన్నిటన్.
- 40
- గీ. అరనియర్థాంగలక్ష్మి పేరమ్మ గనియె, సుతుల నామ్నాయమూర్తుల • నుజనహితుల
ధీనిధులఁ గృష్ణయప్రభు తిమ్మరాజ, మంత్రీమారగ్గండజగ్గనా • మాత్యమణుల.
- 41
- సీ. ఇందుచందనకుండ • హీరపారదగౌర, కీర్తివిస్తారుండు • కృష్ణఘనుఁడు
భాషావధూనాథ • శేషాహిఁన్నిభ, దీవాగ్విలాసుండు • తిమ్మశౌరి
భండనోద్దండదో • ర్దందారిఖండన, గాండివధరుఁడు మా • రగ్గండమంత్రి
రాజశేఖరపాద • పూజామహోత్సవ, భౌజమానుఁడు జగ్గ • రాజమూలి.
- గీ. కార్యఖడ్గప్రవీణు లా • దార్యనిధులు, సకలవిద్యావిశారదు • ల్సదయహృదయు
లాశ్రితద్విజబంధుజ • నానురక్తు, లిద్దచరితులు వంశాభి • వృద్ధికరులు.
- 42
- వ. ఇట్లతిపవిత్రచరిత్రులై తిమ్మరాజమహాపాత్రునిపుత్రులు నలుగురు విలసిల్లి రందు.

గీ. సుకృతనిధియైఃకృష్ణమం ♦ త్రికిని బేర, మాంబకును నల్లు రుదయించి ♦ రాత్మభవులు
నెమ్మి జగ్గవమంత్రియుఁ ♦ దమ్మిరాజుఁ, దిమ్మరాజును లచ్చయ ♦ ధీమణియొను.

వ. అంసు.

45

సీ. వీరుఁడై హేమాది ♦ ధీరుఁడై వార్ధిగం, భీరుఁడై మన్మథా ♦ కారుఁ డగుచు
శీలియై కారుణ్య ♦ శాలియై సుప్రభా, హేలియై నృపమంత్రి ♦ మాలి యగుచు
దాతయై విద్యావి ♦ ధాతయై సజ్జన, త్రాతయై లోకైక ♦ నేత యగుచు
ధన్యుఁడై నరపాల ♦ మాన్యుఁడై, జితశత్రుస్సైన్యుఁడై బహుధన ♦ ధాన్యుఁడగుచు

గీ. చతురకూపారవలయిత ♦ క్షీతితలాధి, పతిసభౌమధ్యసత్కవి ♦ స్తుతనితాంత
వితరణక్షాత్రవైభవోన్ముతుఁడు వెలయుఁ, గృష్ణయప్రభుతిమ్మమం ♦ త్రీశ్వరుఁడు.

గీ. దేవగురుసన్నిభుం డగు ♦ తిమ్మమంత్రి, బాపమాంబను లింగమాం ♦ బను వరించె
నిందిరను భూమిదేవిని ♦ నింపుగులుక, సంబుయహనాభుఁ డుద్వాహా ♦ మైనకరణి. 47

చ. ఘనమతితిమ్మమంత్రికి జ ♦ గన్నుతళిలకు బాపమాంబకున్

దనయుఁడు కృష్ణమంత్రీ విన ♦ తాసుతవిక్రముఁ డుద్భవించె నా

తని కనవద్యనిశ్చలిత ♦ దానకళాకుశలుండు కామినీ

జననవమీనకేతనుఁడు ♦ జగ్గవమంత్రి జనించె ధన్యుఁడై.

48

శ. నండురితిమ్మామాత్యుని, రెండవయిల్లాలు సుంద ♦ రీజనవినుతా

ఖండలలితసౌభాగ్యా, ఖండలసతి లింగమాంబ ♦ కడు విలసిల్లెన్.

49

గీ. క్షీతిని నుతికక్క మునుకోట ♦ సింగరాజు, కాంత సన్మణికురుంబ ♦ గంగమాంబ
యంతకన్నను బొగడొంచె నన్నదాన, లీల నఁడూరితిమ్మయ ♦ లింగమాంబ. 50

కా. అతిమ్మప్రభుమాలికి నివిసుతపు ♦ ణ్యాచార లింగాంబకుం

జేతోజాతసమానమూర్తులు విరిం ♦ చిక్రిశగౌరీశసం

స్థితాంశప్రభవుల్ జనించితి నుతుల్ ♦ శ్రీమంతు లత్యంతవి

ఖ్యాతుల్ తమ్మయమంత్రివీరవిభుబా ♦ పామాత్యమాదామణుల్.

51

ఉ. తమ్ములదాయఁ గేరు ; వెలి ♦ దమ్ములతోఁ గలహం బొనర్చుఁ ; గుం

దమ్ముల నిందసేయుఁ ; గుము ♦ దమ్ములతో శరసంబు లాడుఁ ; జం

దమ్ముల మించు ; కారదక ♦ దమ్ముల మేల్విదలించు ; హంసబృం

దమ్ములసౌరుఁ గాంచి నగుఁ ♦ దమ్మయమంత్రియశోవిలాసముల్.

52

మ. బుధదారిద్ర్యతమోదివాకరుఁడు, సం ♦ పూర్ణేందుబింబాననుం,

డధిపప్రాప్తవచోవిలాసుఁడు, దురం ♦ తారాతిసామంతతో

యధికుంభోద్భవుఁ, దీశ్వరాంఘ్రికమలఁ ♦ ధ్యానస్థిరాత్ముఁ, దుబా
త్తధనశ్రీదుఁడు వీరమంత్రివరుఁ డే ♦ తన్మాత్రుఁడే చూడఁగన్.

53

సీ. తనవిరుదంబు లు ♦ ద్ధతమంత్రిమత్రేభ, తతులకు సింహనా ♦ దములు గాఁగఁ
దనవదనంబు కాం ♦ తాదృక్చకోరపం, క్తులకు నుధాంశుమం ♦ డలము గాఁగఁ
దనమానసము శైల ♦ తనయాధిపతికీర, రాజంబునకుఁ బంజ ♦ రంబు గాఁగఁ
దనవినిర్మలకీర్తి ♦ దశదిశాభామినీ, సమితికిఁ బాటీర ♦ చర్చ గాఁగఁ

గీ. దనభుజావిక్రమమువైరి ♦ ధరణినాథ, సైన్యకాదంబినికిఁ బ్రీతి ♦ జనము గాఁగఁ
బ్రస్తుతికి నెక్కఁ దిమ్మయ ♦ ప్రభునిసుతుఁడు, ప్రకటవై భవసురరాజు ♦ బాపిరాజు.

సీ. శ్రీమంతు వెంటూరి ♦ సోమేశ్వరస్వామిఁ, బూజించుబంగారు ♦ పూలచేత
భూసురశ్రేణికి ♦ భోజనం దిదుభత్యు, కాల్యన్నఘృతపాయ ♦ సములతోడ
జ్ఞాతిపాంధవభృత్య ♦ జనరక్షణము సేయు, ధనధాన్యబహుపదా ♦ స్థములతోడఁ
గవిపుంగవులకు స ♦ తాగరంబు సేయు మా, న్యక్షేత్రవర్షాశ ♦ నములచేత.

గీ. ధరణి ద్వాత్రింశదాద్యప్రధానవరుల, కరణి జగదేకవిఖ్యాతిఁ ♦ గాంచి మించె
భవ్యనందూరితిమ్మయప్రభునిసుతుఁడు, ప్రకటవై భవసురరాజు ♦ బాపిరాజు. 55

మ. చతురుల దాహవవిక్రమారుఁడు కళా ♦ సర్వజ్ఞఁ డేకాదశి
ద్రతనిష్ఠావిజితాంబరీషుఁడు పయో ♦ వారాశిగంభీరుఁ డా
శ్రీతరక్షకుశలుండు భూసురవరా ♦ శిర్వాదసంప్రాప్తకా
శ్వతలశ్రీవిభవుండు బాపవిభుఁ డం ♦ చతీర్తిధుర్యుం డిలన్.

56

సీ. గర్వాంధదుష్టాంధ ♦ కారంబులు దొలంగె, జనచక్రములకు నా ♦ ర్షంబు నిండె
పాంధవాశ్రితమనః ♦ పద్మము ల్వికసించె, నీతిపాధాహిమం ♦ బింకి చనియెఁ
బరమంత్రితారకా ♦ ప్రభ లదృశ్యత నొండె, న్యాయమార్గం బభి ♦ వ్యక్తిఁజెందె
సత్ప్రతాపపరీకా ♦ శంబు దిక్కులఁ బర్వె, వైరిముఖేందువై ♦ వర్ణ్య మెసఁగె

గీ. క్రూరనూచకకుమ్మగసం ♦ చార ముడిగె, లోభిక్తరవబృందంబు ♦ శోభదరిగె
నూరిపన్నుతుఁడైననం ♦ దూరిబాప, మంత్రిమార్తాండుఁడుదయించి ♦ మహి వెలుంగ.

కా. వేమారుం గొనియాడి మెచ్చఁగఁదగున్ ♦ వెంటూరిసోమేశ్వర
స్వామిశ్రీపదభక్తిలబ్ధసుమహా ♦ సామ్రాజ్యధౌతేయు ను
త్రాహచార్యమహద్భుతప్రదవదః ♦ పాపీణ్యు నందూరిబా
పామాత్యోత్తము సార్యవర్యనుతకౌ ♦ ర్యోదార్యధైర్యాధికున్.

58

న. ఇవిధంబున మహానుభావులై తిమ్మరాజునుతులు మువ్వరుం బ్రకాశించిరి. 60

సంతతిక్రమంబు విన్నవించెద.

59

అ. వె. తమ్మిరాజాసుతులు ♦ ధర్మైకనిరతులు, దేవమంత్రినిభుండు ♦ తిమ్మవిభుండు
క్షేమకాలి ముత్త ♦ నామాత్యుండును వీర, మంత్రిమణియు నన స ♦ మద్ధు లందు. 60

సీ. సప్తసంతానసం ♦ స్థాపనాచార్యుండు, మత్తానైనిక ♦ మర్దనుండు
విద్వత్కవీశ్వర ♦ వినుతచారితుండు, వద్దులైశ్వర్యప్ర ♦ శస్త్రకీర్తి
సుదతీమనోహర ♦ సుందరాకాయండు, వేదకాస్త్రార్థప్ర ♦ వీణబుద్ధి
అఘటితఘటనాస ♦ మర్థనోపాయజ్ఞుఁ, డవనీసురార్చనో ♦ త్వవపరుండు

గీ. మంత్రిమాతుగ్రంజె సౌరాష్ట్ర ♦ మాగధాంధ్ర, పాండ్యకన్యాటచోళనే ♦ పాళముఖ్య
దేశపతిసుతవిభవవ ♦ ధిష్ణుమూర్తి, నెమ్మినందూరితిమ్మయ ♦ తిమ్మశౌరి. 61

చ. బలమునఁ గాకినాడశల ♦ పాకమహాస్థలరాజ్యభారని

శృలుండయి దేవశంబులును ♦ సద్వనముల్ నిరతాన్న సత్రముల్

జలవిలసత్తటాకములు ♦ సతకృతిముఖ్యపమస్తకర్మముల్

పాలుపుగ నాచరించెఁ బరి ♦ పూర్ణుండు నందురితిమ్మఁ డన్నిటన్.

62

గీ. అతనితమ్మఁడు మృత్యుంజ ♦ యాహ్వాయుండు, కార్యఖడ్గప్రవీణుండు ♦ ధైర్యకాలి
నకలనరపాంకుంజరా ♦ స్థానగణ్య, వితరణార్జవనిర్జిత ♦ విబుధకాఖి. 63

వ. అతనిసోదరుండు.

64

చ. జనములు సంస్తుతింప నృప ♦ చంద్రులు ప్రస్తుతినేయ బాంధవుల్

గొనకొని మోదమంద బుధ ♦ కుంజరు లెంతయు మెచ్చ నాక్రితుల్

ఘనమగుకల్మిఁ జెంద శుభ ♦ కార్యసమర్థత విస్తరిల్ల నే

ర్వున ధర యేలె నర్వగుణ ♦ పూజ్యుండు నందురివీరుఁ డున్నతిన్.

65

వ. ఇది తమ్మిరాజాసంతతిప్రకారంబు. వీరిరాజాసంతతిక్రమంబు వివరించెద.

66

అ. వె. వీరమంత్రిసుతులు ♦ విఖ్యాతచరితులు, జలజగర్భవిష్ణు ♦ శంభుసములు

దృఢవివేకనిధులు ♦ దేవన్నయను బాప, ఘనుండుఁ గామమంత్రి ♦ యనెడివారు. 67

చ. పగతుర నిగ్రహించునెడఁ ♦ బాన్డుండు దేవనమంత్రి, శేషప

న్నగనిభవాగ్నిలాపకల ♦ నాపఃపూర్ణుండు బాపశౌరి, ము

జ్జగముల వార్తకెఱుగనయ ♦ సాంగ్రుండు కామఘనుండు, విద్విష

న్నగరజయప్రవీణులు ధ ♦ నంజయతేజాలుఁ బొల్చి రెంతయున్.

68

వ. ఇయ్యది వీరరాజాసంతతిక్రమంబు, బాపరాజాసంతతిప్రకారం బభివర్ణించెద.

69

చ. పటుబలరక్షితక్షితిః • పర్వతః సందురిభాపమంత్రీ, ధూ
ర్జటి గిరిజ స్వరించుగతి • సాధుదరిత్రీను గొండెపూడివేం
కటకవిపుత్రకన్ సమధి • కవ్రతకాలిని నూరమాంబికన్
స్ఫుటధృతిః బెండ్లియాడె సర • సుల్లానియాడంగ నిండుబేడుకన్. 70

కా. గౌరీదేవినిఁ బూజనేయు నెపుడు • గల్వారదామంబుల
న్నీరేజంబులఁ గేతకీదళముల • న్నిపప్రసూనంబులన్
హృద్రాక్షతకుంకుమాగరుఫల • దారోపహారంబులన్
నూరాంబామణి భాపమంత్రీసతి ని • స్తుల్యప్రభావంబునన్. 71

సీ. ప్రతివచ్చు ననవచ్చుఁ • భార్యతీదేవికి, వర్ణితసౌభాగ్య • వైభవమున
జతవచ్చు ననవచ్చు • జంభాకాంతకు, భువనైకవిఖ్యాత • భోగకలన
సరివచ్చు ననవచ్చు • జలరాశికన్యకు, మహనీయవివిధసం • పదలమహిమ
యెనవచ్చు ననవచ్చు • నననూయ కెంతయుఁ, బరమపాతివ్రత్య • భవ్యగరిమ

గీ. అభినుతింపఁగఁదగు సంత • తాన్నదాన, చాతురీతర్పితాసేతు • శీతకుఢర
మధ్యపృథ్వీసుపర్వస • మాజగణ్య, సుగుణనికురుంబ నఁడూరి • నూరమాంబ. 72

సీ. ఆనూరమాంబకు • శ్రీసతీరమణస, మానుడౌభాపయా • మాత్యమణిః
సామేశఘనకృపా • సామగ్రిచే సంభ, వించిరి తనయులు • విడితనయులు
పరమాద్భుతోదార • భాషాదమతాకర, పాండితీఫణిరాజు • బాపిరాజు
గర్వాంధపరిపంధి • గంధసింధురఘటా, ఖండనమృగరాజు • కామరాజు

గీ. ధీరతాజితగిరిరాజు • తిమ్మరాజు, రాజపూజ్యుండు నూర్యనా • రాయణుండు
ననఁగఘోరాకనంరతు • ధార్మజనిత, పుండరీకాక్షఘనదతు • రుక్మజములట్లు. 73

సీ. ఏమంత్రియాదార్య • మిందుబృందారక, భూజమేఘముల క • దుభిత మొనర్చు
నేమంత్రిసౌందర్య • మిక్షుచాపకసంశ, దివిజేంద్రతనయుల • ధికగరించు
నేమంత్రీకీర్తి సు • త్రామసామజవాహ, నీహారగులఁ దృ • ణీకరించు
నేమంత్రివిక్రమ • సామగ్రి భృగురామ, కార్తికేయాదుల • గణనమాన్యు

గీ. నతఁడు నుతిగాంచుఁ బంచాక్ష • రాభిధాన, శైవమంత్రాధిరాజప్రసాదలబ్ధ
కాశ్వతైశ్వర్యగుణకాలి • సచివహేలి, భవ్యనఁడూరిభాపయ • భాపమంత్రీ. 74

వ. తదీయానుజుండు. 75

సీ. భామినీజనములు • పంచబాణుఁ డనంగఁ, గవిసార్వభౌములు • కర్ణుఁ డనంగ
ధీయు తుహినధా • తీర్థరేందుర్ని డన, విక్రమవంతులు • విజయుఁ డనంగఁ

- బండిత శ్రేష్ఠులు ♦ పద్మసంభవుఁ డన, సత్యవంతులు హరి ♦ శృంగదుఁ డనఁగ
ధర్మమర్మజ్ఞులు ♦ ధర్మపుత్రుఁ డనంగ, మంత్రజ్ఞు లెల్ల సుమంతుఁ డనఁగ
గీ. సకలసద్గుణమాణిక్య ♦ జలధి యగుదుఁ, బ్రస్తుతికి నెక్క- ధారుణీ ♦ పతులసభల
మహితనఁదూరిబాపయా ♦ మాత్యసుతుఁడు, కలితవాక్పాఠిఫణిరాజు ♦ కామరాజు
చ. చెలువుగ బిల్వపత్రతుల ♦ సీదళలక్షుల జాతిమల్లిఖో
త్పలసుమలక్షులం గనక ♦ పంకజశేసరపుష్పలక్షులన్
వెలయగఁ బూజసేయు దృఢ ♦ నిష్ఠను వెంటురిసోమనాయకు
న్నలినద శాక్షు సన్నిభుఁడు ♦ నంమరికామయమంత్రి నిద్రులున్. 77
- చ. ఫలఘృతశాకపండ్లవిధ ♦ భక్ష్యసుశరగ్గిరపాయసాఠిచిత్
జ్వలకలమాన్న దానమయ ♦ సక్రిము లెల్లెడ నిల్చి భక్తిచే
మలయతుషారభూమిధర ♦ మధ్యచరద్భహుశార్థికద్విజా
వగులను నిద్రులుం దనుపు ♦ బాపయకామయమంత్రి సత్కృపన్. 78
- సీ. వెంటూరిసోమేశ ♦ విభునకుఁ గట్టించె, మంటపప్రాకార ♦ మందిరములు
నిలిపె సాంద్రచ్చాయ ♦ ఫలభూజకలితకృం, గారవనంబు వెం ♦ టూరికెంత
నమృతవారాశితో ♦ నవభుజింపఁగజాలు, చెరువుఁ ద్రవింపె ను ♦ స్థిరముగాఁగ
ననివారితస్థితి ♦ నఖిలమాన్యఁబుగ, భూసురులకుఁ బంట ♦ భూము లిచ్చ
- గీ. సకలధనముల నార్జించె ♦ సాధువృద్ధ, దీనశరణాగతుల నెల్లఁ ♦ బూనికాచె
మంత్రిమాత్రుండె బాపయ ♦ మంత్రీపుత్రుఁ, దీశ్వరనిభుండుకామమంత్రిశ్వరుండు
క. ఆజ్ఞాబలసుగ్రీవుఁడు, విజ్ఞానవికారదుండు ♦ విబుధస్తుత్య
ప్రజ్ఞావాదస్పతి స, ర్వజ్ఞుఁడు నఁదూరికామ ♦ రా జెన్నఁదగున్. 80
- సీ. బ్రాహ్మరసైకువ ♦ గోక్షీరమాధుర్య, మాధుర్యజలపూర ♦ మంజులంబు
చక్రవాకకౌంచ ♦ సారపబకముఖ్య, జలపక్షిసంచార ♦ విలసితంబు
కమలనీలాత్పల ♦ కల్హాసారభ్య, లోభభ్రమద్భుంగ ♦ శోభితంబు
సమధికోన్నతసేతు ♦ సవిధపాదపమూల, భాగవిశ్రాంతియు ♦ కృధికజనము
- గీ. ప్రస్తుతింపఁగఁదగు మహా ♦ భాగసహిత, మహితనఁదూరిబాపయ ♦ మంత్రీతనయ
కామరాజప్రతిష్ఠితో ♦ ద్దామవిభవ. సారవెంటూరిపార్శ్వకా ♦ సారవనము. 81
- సీ. నఁదూరివంశంబు ♦ నకుఁ గీర్తి ఘనమయ్యె, వెంటూరు కడు నభి ♦ వృద్ధిఁ జెందెఁ
బాఁడిపంటలు గల్గి ♦ ప్రజలకు నీరి హెచ్చె, వెల్లకోటలు చాల ♦ విరివి నొండె

దుర్మంత్రజనముల ♦ దుండగంబుఁ దొలంగె, సాధుసంఘంబుల ♦ బాధ లంగఁగ
క్షీతిదేవబాంధవ ♦ శ్రేణి సంపదఁ గాంచె, ధర్మంబు నాల్పపా ♦ దముల నిలిచె

గీ. భాగ్యనిధియైననందూరి ♦ బాపమంత్రి, ఘనతపోబలవైభవం ♦ బున జనించి
రాజపూజితుఁడై కామ ♦ రాజఘనుఁడు, మేలుదళుకొత్తఁగా రాజ్య ♦ వేలుదుండ.

ఉ. కాంక్షనశైలమైనఁ గణ ♦ కం దనకల్పిన నర్థికోటికిన్
బంచెయిమన్ రణోర్విఁ బుర ♦ మర్దనుఁడైన నెదిర్చె నేని భం
గించును శాత్రవుం డయినఁ ♦ గేవలమున్ శరణొందె నేని ర
క్షించును కామమంత్రిమణి ♦ కిన్ ననివత్తురె మంతులెవ్వరున్.

83

ఉ. హాళి సృపాళిమెచ్చ యవ ♦ నాధిపదత్త హయాధిరూఢుఁడై
లాలితక్రింకిణీగణక ♦ లధ్వను లింపు ఘటింపఁగాఁ జమూ
పాలసమేతుఁడై రిపువి ♦ భాలుఁడు నందురికామమంత్రివా
హ్యాలివిహారము ల్సలుపు ♦ నర్థిజనుల్ జయవెట్టుదుండఁగన్.

84

చ. చతురతఁ గార్యదక్షత వి ♦ చారసమర్థత వ్రాతనేర్పునన్
ధృతిని మనోహరాకృతిని ♦ దేవగురుద్విజభ క్తిశంపదన్
మతిబలరూఢి నన్యస్యప ♦ మంత్రులు బోడని పల్కవచ్చునే
నతజనరక్షకుం డయిన ♦ నందురిబాపయతిమ్మమంత్రికిన్.

85

క. నందూరిబాపమంత్రిను, తుండగులిమ్మన్న కీర్తి ♦ లో సాటిసుమీ
డిండిరాఖండలవే, దండసుధాపుండరీక ♦ ధావశ్యంబుల్.

86

ఉ. దేవనివాసశైలమును ♦ దేవపురోహితు దేవధూజమున్
దేవపథప్రవంతికను ♦ ధీరతఁ బ్రజ్ఞ నుచారతన్ సమా
ఖ్యావిభవంబునం గెలువఁ ♦ గల్గెడుసద్గుణకాలి శౌర్యవి
ద్యావిజయుండు నందురికు ♦ లాఢ్యుఁడు సూరనమంత్రి శోభిలున్.

87

మ. జనముల్ సన్నతినేయ నగ్రిజాల కా ♦ జ్ఞావర్తియై సాధుర
త్తునుఁడై బంధుసముమ్రుఁడై కుశలుఁడై ♦ ధన్యాత్ముఁడై పేరుగాం
చెనిలన్ నంశురిబాపమంత్రిసుతుఁడౌ ♦ శ్రీసూర్యనారాయణుం
డనఘుం దాతనిఁ బ్రస్తుతింపఁగలరే ♦ యాశేషుఁడున్ బ్రహ్మయున్.

88

వ. ఏకవిధవివిధగుణమణిగణాలంకారులై బాపిరాజుకుమారులు నలుగురును వంశకరు
లై ప్రకాశించి రందుఁ గామరాజేంద్రునకగ్రిజుండయిన బాపిరాజు సంతతిక్రిమం

బును, ననుజులగుతిమ్మరాజునూర్యనారాయణులవంశక్రమంబును మున్నగా వివరించెద. 89

ఆ. వె. భూరిబాహుబలవి ♦ హరియానందూరి, బాపమంత్రిసుతుడు ♦ బాపిరాజు
లలితలక్ష్మణముల ♦ లక్ష్మీయకాలక్ష్మిని, బ్రేహనివృట్టిల్ల ♦ బెండ్లియాడె. 90

క. కనితారత్నములక్ష్మికి, మనసిజపన్నిభుడు బాప ♦ మంత్రికిఁ గలిగెం
దనయుఁ డనవద్యవిద్యా, వినయాధ్యుడు బ్రహ్మమంత్రి ♦ విఖ్యాతుండై. 91

చ. నరవరపూజ్యుడై యమరు ♦ నందురిబాపయతిమ్మమంత్రికుం
జరుడు వరించెఁ బార్వతికి ♦ సాటియనందగుపార్వతీసతిన్
గురుమతి తద్వధూవరుల ♦ కుం బ్రభవించె సమంచితప్రభా
తిరుణదివాకరుండు గిరి యైర్వ్యుడు బాపఘనండు ధన్యుడై. 92

క. పొందుగ నందురిబాపయ, నందనుడైనట్టిసూర్య ♦ నారాయణుఁ డిం
పొందఁగ ననంతలక్ష్మీయ, నందనరిసతిని ముదము ♦ న స్వరియించెన్. 93

చ. పాలుపుగ నూరమంత్రికిని ♦ బుణ్యచరిత్ర యనంతలక్ష్మికిం
గలిగిరి కొండమంత్రియును ♦ కార్యధూరీణుడు కామమంత్రియున్
బలధృతిరూపశోభితుడు ♦ బంగరుమంత్రియు నాఁగ మువ్వ ర
త్యలఘుభుజాపరాక్రము ల ♦ హర్పతితేజులు రాజపూజితుల్. 94

సీ. ఏమంత్రిశేఖరు ♦ హృదయంబు సోమేశ, రాజహంసమునకు ♦ రమ్యసరసి
ఏధన్యదానంబు ♦ సాధువిద్యతక్రపీ, శ్వరశుకశ్రేణికి ♦ సఫలకాఘి
ఏధీరుకాకుణ్య ♦ వీక్షణంబు భయార్త, జనదకోరములకుఁ ♦ జంద్రకాంతి
ఏమహాత్మునికీర్తి ♦ యిద్ధత్రిలోకీవ, ధూరత్నములకుఁబా ♦ టీరచర్చ

గీ. ఆతఁడు వొగడొందు దానవి ♦ ద్యావిహరి, భూరివిభవబహుని నం ♦ దూరినూర
మాంచికాబాపమంత్రిపి ♦ యాత్మజుండు, కాంతినిజ్జితదినరాజు ♦ కామరాజు. 95

మ. వరమాన్గల్యపగోత్రబంధకవిస ♦ ద్వంశాబ్ధిరాకాసుధా
కరుడౌ పెద్దనమంత్రిహాళికిని వే ♦ డ్కంబావ్యతీదేవికిన్
సిరిమం(శం)బున సంభవించినసతిన్ ♦ శ్రీశంకరాంబామణిన్
హరితుల్యం డగుకామధీమణి వివా ♦ హం బయ్యె మోదంబునన్. 96

సీ. పద్మాక్షునకుఁ బ్రియ ♦ పత్నియై సిరులచే, గరమొప్పు క్షీరాబ్ధి ♦ కన్యమాప్తి
భువనాధిపతియైన ♦ శివునకు గృహిణియై, రాణిండుచున్నశ ♦ ర్వాణికరణి

సకలప్రపంచక • లృకుఁ డైఁబ్రహ్మకు, రాణియై విలసిల్లు • వాణిభంగి
పాకకాసమనకు • భార్యయై యెనలేని, తీవిఁగాంచినశచీ • దేవిపోల్కి

గీ. దాసనిధి యైనకామప్ర • ధానమణికిఁ, బల్నియై భవ్యసౌభాగ్య • పటిమనూక్తి
కలితవిభవసమృద్ధులు • కలిగి వెలసె, చారుసద్గుణనికురుంబ • శంకరాంబ. 91

సీ. కొమరొప్పఁ బొగించిన • కూరగుంపులతోడఁ, బసిమిబంగరుచాయ • పశ్చతోడఁ
బెడపెడలాడున • పృథములగమితోడఁ, జవిమిందునావప • చ్చక్లతోడ
ఘుమఘుమామోదంబు • లమరుక్మోన్నేతితో, శర్కరాంచితపాయ • సంబుతోడఁ
బనసరంభాచూత • ఫలబృందములతోడఁ, గమనీయపంచభ • క్ష్యమతోడ

గీ. సకలసంభారములతోడఁ • జంద్రఖండ, పాండురంబైనదధితోడ • బాహ్మిణులకు
భోజనం బిడు ద్వాదశి • పుణ్యవేళ, సద్గుణాలంబ నందూరి • శంకరాంబ. 98

ఉ. నోములు నోచెఁ బండితజ • నుల్గానియాడఁగఁ జేసె దాసముల్
భూమిసుపర్వబంధుజన • పోషణ మొప్పఁగ నాచరించె ను
ద్దామదయాక్షమావినయ • ధర్మగుణంబుల హెచ్చె శంకరాం
బామణి భాగ్యవైభవము • భామల కన్వరికైనఁ గల్గునే. 99

మ. క్రితచింతామణి కామమంత్రీమణికిన్ • శ్రీశంకరాంబామహా
సతికిన్ వెంటురిసోమనాథుకృపచే • జన్మించి రాత్మోద్భవుల్
చతురుం డైనయుమాపతిప్రభుఁడు భా • స్వరీకర్తి బాపన్నయున్
జితగర్వోద్ధతవైరిభూరమణుఁడౌ • శ్రీకామరాజేంద్రుఁడున్. 100

ఉ. వారిజనాభనందనుఁడు • వారిజగర్భుఁడు వారిజాపుఁడున్
వారిజవైరియున్ సవతు • వత్తురె యాపవచోమహోమహో
దారతలందు నందురికు • లాఢ్యునకున్ హృదయాబ్జనక్తగౌ
రీరమణాంఘ్రిపద్మనకు • శ్రీమదుమాపతిమంత్రిమాలికిన్. 101

సీ. సర్వంసహాధీశ • సంసన్నిరాఘాట, చాటువాగ్వేఖరీ • పాటవుండు
మానోన్నతారిధా • త్రీనాథనునసైన్య, కాసనోద్ధీప్తవై • క్వానరుండు
స్తననీయహరిదంత • దంతిదంతనితాంత, కాంతిసంతానసం • కాశకీర్తి
విదాంకగీర్వాణ • మాణిక్యకల్పక, ఊణీజపద్మశవి • కాగ్రణుండు

గీ. సతతమృష్టాన్నతర్పిత • క్షీతిసుపర్వ, తతికృతాశీర్వాచోబలా • ర్జితవిరాజ
యతులవిభవుండు క్షీతినిబ్ర • మ్మతికి నెక్కె, మహితనందూరియున్ను • మంత్రికాశి

- సీ. తామసస్ఫూర్తిచేఁ ♦ దనరునుగ్రుఁడతఁడు, సత్యవృత్తి వహించు ♦ శాంతుఁడితఁడు
పుణ్యజనావాస ♦ పురమర్దనుఁడతఁడు, సజ్జనస్థానర ♦ క్షుకుఁడితఁడు
విబుధప్రియాధ్వర ♦ విఘ్నకర్త యతఁడు, యజ్ఞానుకూలప్ర ♦ యత్నుఁడితఁడు
రాజమాలియనంగఁ ♦ బ్రకటుఁడయ్యెనతఁడు, బహురాజమాలిసం ♦ భావ్యుఁడితఁడు
- గీ. చర్చసేయ నుమాపతి ♦ స్వామికన్న, నితఁడు గుణవంతుఁడని బుధు ♦ లెన్నఁబ్రబలె
భూరిదానఘనుఁడు నం ♦ దూరికామ, మంత్రిశనయుఁడుమాపతి ♦ మంత్రిమాలి.

చ. కరుణయు వాక్చమతక్రూరియు ♦ గాఢవివేకనిరూఢి పార్థివే
శ్వరశివలింగపూజనభృ ♦ శస్థితనిష్ఠయు దానశీలమున్
గురుపదభక్తియుం గలిగి ♦ కుంభినిపైఁ బొగడెంచెనా ధరా
మరసురకాళి నండురియు ♦ మాపతి కేవలమంత్రిమాత్రుఁడే.

104

- సీ. కామితార్థము లిచ్చుఁ ♦ గాని మందారంబు, చర్చఁజేసినశౌర్య ♦ శాలిగాదు
పరశురామునకుఁ ♦ జొప్పదుఁ గాని శౌర్యంబు, వర్ణింపఁ జక్కని ♦ వాఁడుగాఁడు
తగ జయింతుండునుం ♦ దరమూర్తి యగుఁగాని, వలనొప్పనాతఁడు ♦ రక్తగాఁడు
వక్తృత్వమున ఫణి ♦ స్వామి వర్తిలుఁగాని, తిలకింప నతఁడు సా ♦ త్వికుఁడుగాఁడు
- గీ. దానమును శౌర్యమునుజక్క ♦ దనమునూక్తి, పటిమయునుసత్వమునుగల్గి ♦ బరగెనార
మేరునగధీరుఁడైననం ♦ దూరికామ, రాజాతనయుండు శ్రీబాపి ♦ రాజఘనుఁడు.

ఉ. చందనకాళిపన్నిధిఁ బొ ♦ సంగుమహీరుహము ల్సుగంధముం
జెందువిధంబునం దనదు ♦ చెంతఁ జరిందునరు ల్లుణాధ్యులై
యందమునొంద విశ్వజగ ♦ దద్భుతవికృమలీల రాజు లె
న్నం దగ మంత్రీరత్నమన ♦ నండురికామయబాపిరా జిలన్.

106

ఉ. గానకశావిశారదుఁడు ♦ కావ్యరసజ్ఞుఁడు సత్యభాషణుం
దానతవైరిరక్షుకుఁడ ♦ వార్పతిలేజుఁడు బాంధవాశ్రతో
ద్యానవసంతుఁడూర్జితన ♦ యస్థిరకీర్తి ధరాతలేంద్రవ
న్మానవిధానభూషితుఁడు ♦ నండురిబాపఘనుండు శోభిలున్.

107

- చ. తగవుబిడ్డనూటి గణి ♦ తంబులయందు నిరూఢి వాఁతయం
దుఁగలుగుప్రజ్ఞ భూవరుల ♦ తో సరసోక్తిఘటించుప్రౌఢియున్
బగతుల గెల్పు నేర్పును న ♦ మంచితనైజగుణంబు లెన్నఁగా
నగపతిధీరుఁడై యనురు ♦ నండురికామయబాపమంత్రికిఁ.

108

గీ. అతనిశమ్ముడు దానవి • ద్యాఘనుడు, కార్యఖిడ్గప్రవీణుండు • కామమతి
యతనికీర్తి నటించురా • జాధిరాజ, ఘనసభావిగానాట్యరం • గమలయందు. 109

నీ. శ్రీరామచంద్రుని • చేరఘువంశంబు, భువప్రసిద్ధమై • పాపగుభంగి
భరతాన్వయము జగ • త్పావనుండుగుధర్మ, తనయునిచేరికిరి • దాల్పుభంగి
పరశురామునిచేత • భార్గవకులమెల్ల, విదితిమై భవమున • వెలయుభంగి
పరికింపఁ గశ్యప • బ్రహ్మసంతానంబు, దినమణిచేత వ • న్నిలుభంగి

గీ. తనమహోదయమున నితాం • తప్రసిద్ధి, గాంచి నందూరికాశంబు • ఘనతఃఖాన
విజయధర్మసరాకృతి • విపులరుసులు, గలిగి వన్నిలుఁ గామయ • కామరాజు. 110

నీ. ఉరగభూషణములు • ధరియించువానికి, నవరత్నమయభూష • గమలదొరికె
కరిదగ్గవసంబు • కటిఁ దాల్చువానికి, బట్టాంబులంబులు • కట్టనమరె
విమలభస్మోద్భావ • నము నేయుననికె, జారుదండనపంక • చర్మ గలిగె
పాసఁ భిక్షుంబు • భుజియించువానికి, నందితపదసా • న్నంబు లభెచ్చె

గీ. నిర్విభాబున సోమవా • ధేన్వరుకు, సిరియు భోగంబు గలుగంగ • జేసె భక్తి
గవిజవాభీప్రసాదత • నకన్యప్తి, ఘనుడు నందూరికామయ • కామరాజు. 111

నీ. మత్తాతిథూనాథ • మంత్రసుంధరచంజ, నాతిప్రసన్ను • గాధిరాజు
విద్యుత్కవిశేష్ఠ • నుతివిశాకటా, నుభ్యోన్మయవిహారి • భుజగరాజు
పరిజనాంధనం • సత్కరోత్కర్షభా, స్వపుభోగవిశేష • విబుధరాజు
హృదయవర్ష • విద్యానిర్మయ, బోధాతిశయనూన్న • భోజరాజు

గీ. కోరివినతింపఁ దగుఁడైవ • కుదరరాజు, ద్రావిణసానన్దనిర్జిత • రాజరాజు
చారుగాంభీర్యపాటవ • జలధిరాజు, కాలతిదిరాజు నందూరి • కామరాజు 112

నీ. కల్పగుదానంబు • గణననేయఁగ నేల, ననుధను వచ్చియె • వ్వారికిచ్చె
మేఘుని బలుమారు • మెచ్చి పల్కఁగ నేల, ననకంబు వర్తింపఁ • గలదెయశఁడు
చింతామణి నుతించి • చెప్ప నేటికె దాని, సామగ్ధ్య మక్షిగో • దరము గాదు
కన్దుని భూషింపఁ • గానేమిపని పూర్వ, కాలన్యత్తం బని • కలనా లేదొ

గీ. అని పురాతనదాతల • నునకె దెగడి, తనమహోన్నతనిగఁగఁ • త్కర్మచుభిల
యాదకులు గొనియాడ వి • ఖ్యాతికీర్తి, గాంచె నందూరికామయ • కామరాజు.

మ. ఒకమారుం డొకపార్థుఁ డొక్కయినజాం • దూహింపఁగా సాటియే
మకరాంకుశ పదివేలు లక్షవిజయుల్ • మార్తాండజుల్ కోటియుం

బక్రటింపన్ జతగాక రూపమున శౌ ♦ ర్యన్సూర్తి దానంబునన్
సుక్యతోద్భాసికిఁ గామమంత్రిమణికిన్ ♦ శుంభద్గుణాంభోధికిన్.

114

చ. దివిజాల కిచ్చునట్ల జగ ♦ లీజనవాంఛలు పూర్తిఁజేయ భూ
భువనమునందు నందముగఁ ♦ బూరుషమూర్తి ధరించియున్నయా
దివిజమహీరుహంబు నగ ♦ ధీరుఁడు నండురికామమంత్రిస
త్కృతులు నుతింప నర్థిజన ♦ కామిత మిచ్చుట సాక్షి దీనికిన్.

115

సీ. కృపను జేపట్టెనా ♦ యెటువంటిబీదను, వదలక నృపునంత ♦ వానిఁజేయు •
విద్యావిశేషంబు ♦ విని మది మెచ్చెనా, వాంఛాధికముగ ద్రా ♦ వ్యం బొసంగు
క్షుమచేసి కాచెనా ♦ శరణాగతులనేర, ములు సహస్రంబైనఁ ♦ దలఁపఁడార్య
కోపించెనా మేరు ♦ కుధరచాపునినైనఁ, దృఢముగాఁ జూచి మ ♦ ర్ధించి విడుచు
గీ. మంత్రిమాత్రుండె యసమాన ♦ మాననీయ, హరిమణిమయపూర్ణర ♦ త్నాకరుండు
భవ్యనందూరికామయ ♦ ప్రభుసుతుఁడు, కామినీజనరతిరాజు ♦ కామరాజు. 116

ఉ. హాజిహుసేనుచేత ♦ కనకాంబరభూషణతారహారస

ద్వాజ్జనుభాసనాదిసము ♦ దంచితసత్కృతిఁ గాంచె విద్విష
ద్రాజుల గెల్చె భూప్రజల ♦ రంజిలఁజేసి గుణాభిరాముండె
యాజికిరీటి కామసచి ♦ వాగ్రణి శేవలమంత్రిపూతుఁడె.

117

ఉ. భాసురకాకినాడశల ♦ పాకమహాస్థలరాజ్యభర్తతో
భాసుర బాంధవాద్ధిజన ♦ పోషణవిశ్రుతచారుకీర్తితో
వాసరనాథతుల్యురుచి ♦ వైభవుతోడఁ బ్రధాను లిద్దఱి
వాసవమంత్రితోడఁ ♦ బ్రతివత్తురె నండురికామమంత్రితోన్.

118

ఉ. స్నానము సంధ్యయున్ జపము ♦ సజ్జనగోష్ఠి పురాణనిష్ఠయున్
దానము దేవతార్చనము ♦ తత్వవిచారము పార్వతీశ్వర
ధ్యానమహాత్మవంబు నము ♦ దంచితహోమము విప్రపూజయున్
మానక చేయు నిత్యమును ♦ నండురికామయమంత్రి ధన్యతన్.

119

సీ. బహుదేశలిపులును ♦ భాషావిశేషంబు, లేమంత్రి నేర్పు ను ♦ ద్దామగతుల
సమితితఱుటవాస ♦ ముక్తుడై యేమంత్రి, మంత్రాంగరూఢిచే ♦ మహిమనెరపు
నారూఢి నేమంత్రి ♦ జేరు విన్నంత నే, తల్లడింతురు వైరి ♦ ధరణిపతులు
దొరలెవ్వ రేమంత్రి ♦ తోడ నాలాచన, నేను కేకార్యంబు ♦ నేయఁజాల

గీ. రతఁడు పొగడొందె సేతుశీ ♦ తాదిమధ్య, ధారుణీశ్వరశేఖరా ♦ స్థానసుకవి

గద్యపద్యకవినుతాన ♦ వద్యహృద్య, కలితిగుణహారి నఁడూరి ♦ కామశౌరి. 120

ఉ. కారుణికాగ్రగణ్యుఁ డగు ♦ కామయమంత్రీయశోవికాస ము
భోయహగర్భనారికే న ♦ భోదివారికి శూలధారికిన్
వారణవైరికిం ద్రిదశ ♦ నాథుకటారికి సారసారికిన్
నీరికి మేలుబంతి యగు ♦ నిర్మలతాగుణవైభవంబునన్.

121

చ. సమధికసాంపరాయపురి ♦ సన్నిధి శోభిలు తుల్యభాగతీ
రమున సమగ్రబిల్వరుచి ♦ రథ్థలిఁ బాయక యున్నముక్తిరిం
గమునకు మందిరంబు మణి ♦ కర్ణికతోఁ బ్రతివచ్చుబావియు
నగ్రమున రచించె నిత్యముగ ♦ నంధురికామయమంత్రీ భక్తితోన్.

122

కా. శ్రీమంతంబయియొప్పుపెన్లుమటిలా ♦ సీతేశ్వరస్వామికిన్
ధామం బూర్జితయుక్తిచే నిలిపి ప్ర ♦ త్యబ్జంబుఁ గల్యాణము
ద్దామప్రక్రియ నాచరించు శుభ మొం ♦ దన్ సేవఁగావించు గు
ప్రేమ న్నంధురికామమంత్ర పటుకీ ♦ ర్తినూర్తి వాటిల్లఁగాన్.

123

సీ. చొల్లంగిపురమున ♦ సోమేశ్వరునిమోలఁ, జెరువుఁ ద్రవ్వించె ను
కొమరపాలెముచెంతఁ ♦ గొమరైనశృంగార, వనము నిర్మించె దే ♦ వతలు మెచ్చ
గురుజానపల్లిలోఁ ♦ గరపలోఁ భనుమర్తి, లోనఁ గావించె ను ♦ ద్యానతతులు
తమతండ్రి చేసిన ♦ తరుతటాకాదిధ, ర్మము దృఢంబుగఁ జేసి ♦ మట్టుపరచె

గీ. మఱియు నర్హస్థలంబుల ♦ మధురనీర, పూర్ణబహువాపికాకూప ♦ ములురచించె
సకలభువనాభిమతకీర్తి ♦ సుకృతగరిమఁ, గాంచె నంధూరికామయ ♦ కామరాజు.

మహాసగ్ధర. కరవీరాంభోజపున్నా ♦ గములఁ గుముదసౌ ♦ గంధికశ్రీగులం
సరమల్లిమాలతీకాం ♦ చనముల లలిత ♦ స్వచ్ఛబిల్వచ్ఛదాళిన్
వరదున్ వెంటూరిసోమే ♦ శ్వరుని ద్రిభువన ♦ స్వామినిం బూజసేయుం
గరమర్థిం గామరాజు ♦ గ్రణి శుభమమర్తన్ ♦ గాఢనిస్తంద్రభక్తిన్.

సీ. అకలంకుడై నిర ♦ స్థాబిలదోమడై, సన్నుతిఁ గనుమంత్రి ♦ చంద్రుఁడీతఁడు
కఠినభావప్రసం ♦ గతిలేక తులలేని, మహిమఁబూనినమంత్రి ♦ మణియితందు
తగ నప్రమితత ♦ నెగడి నింకుశ, సత్పుండ్ర మంత్రిమం ♦ జరుఁ డీతఁడు
కువలయామోదంబుఁ ♦ గూర్పుచుఁ దాపంబు, భండించు మంత్రిమా ♦ ర్తాండుఁడీతఁడు

గీ. సత్కల్యాభావగుణగణ ♦ స్థైర్యశాలి, యనిశపద్మానుకూలవి ♦ హరి కనక
వృష్టికరుఁ డీతఁడని బాధు ♦ లెన్న నమరు, ఘనుఁడు నంధూరికామయ ♦ కామరాజు.

గీ. ఇట్టిసుగుణులు(డౌ)కామసు ♦ రేంద్రసుతులు, భాగ్యవంతులు మాపతి ♦ బాపిరాజు
కామమంత్రులు కార్యులు ♦ ధృవవీణు, లభికవిఖ్యాతిఁ గాంచి రం ♦ దిగ్విజౌడు.

క. ఘనగౌతమగోతులకుం, బెనుబాసయి వెలయుధాని ♦ పెక్కుడమహాదే
పునకును లింగమకు జనిం, చినసాధ్వినీ బాపమాంబఁ ♦ జెలఁగి విరించెన్. 128

గీ. ఆయుమాపతిమంత్రకి ♦ నధిక సాధ్వీ, యైన బాపమ్మకును గల్గి ♦ రాత్మనవులు
దాననిధి బ్రహ్మలింగపరి ♦ ధానమాళి, యంగజనిభుండు నూరేశ ♦ లింగవిభుఁడు.

క. ఆనఁడూరియు మాపతిప్రియసుతుం ♦ దాబ్రహ్మలింగావ్యాయుం
డౌనామెచ్చఁదగుంబటిరశరనీ ♦ (హా)రాంశుచాంసావలీ
శానాసీరమదానశాశ్వనిటలా ♦ క్షన్తానగోత్రాబ్రహ్మ
తానద్రుస్ఫుటకీర్తివైభవమెడి ♦ నతానిధిమయ్యుం డెలన్. 130

జ. ప్రకటయశోభిరాముఁ డయి ♦ భాసియిండుబ్రహ్మలింగమం
త్రికి నివి నాల్గునైజములు ♦ దేవిగురుశ్విజపూజంబు, యా
చకజనవాంఛితద్రవిణ ♦ సంఘటకత్వము, సాధువృత్తియన్
సకలవిరోధిమంత్రభుజ ♦ శక్తినిరాకరణోన్యకత్వమున్. 131

క. ఆతనితమ్ముఁడు భువన, భ్యాతుఁడు నూరేశలింగమనుఁ డలగున్ ధా
త్రీతాపహతుం డాదిమ, దాత మహాసారుఁ డేనును ♦ దను బుధు లెన్నన్. 132

మ. రమణీమన్మథుఁడై దయాజలధియై ♦ పరిజ్ఞానరాచారుఁడై
కమలాప్రప్రతిమప్రతాపనిధియై ♦ శ్యామవాగ్మిగుండై
వమదౌద్దశ్యయుతారిమంత్రమణియై ♦ సందూకనూరేశలిం
గము శోభిల్లు దిగంగనాలసవలం ♦ కారస్ఫురతీర్తియై. 133

నీ. సభనుండువారు మె ♦ చ్చంగ గుంభికంబుగా, షీతిప్రబోధ భా ♦ వింపనేర్పు
కరతలామలకంబు ♦ గతిఁ జూడ నయిను, వ్యక్తినిరంజక లెకిన్ ♦ వ్రామానేర్పు
పెద్దసిన్నలచోటఁ ♦ బ్రియము సౌహృద్దంబు, విషయంబు నెప్పుడు ♦ జెలయి నేర్పు
నాచిత్య మెఱిఁగి యు ♦ క్తాయుక్తములు విచా, గించి కాగ్యము లాడ ♦ గింప నేర్పు.

గీ. జెలఁగియాశ్రితభరణంబు సేయ నేర్పు, మహితఁడూరియుమ్మన్. ♦ మంత్రసుతుఁడు
(సుగుణరత్నాకరుఁడు సుధీ ♦ సురగురుండు) సంగరకీర్తి నూరేశ ♦ లింగవిభుఁడు.

చ. ఇదీ యుమాపతిసంతానంబు. బాపిరాజుసంతతిప్రకారంబు వర్ణించెద. 135

నీ. ఘనఁడగునందూరి ♦ కామరాజేంద్రత, నూజుండు శ్రీబాపి ♦ రాజఘనఁడు
వాఘూలమునిగోత్రి ♦ వారాశిదగ్రుండౌ, వేనుగుతిమ్మక ♦ విందునకును

- పరమపాతివ్రత్య ధవ్యదరిత్రయా, పేరమాంబికకును ధియకుమారి
యై జనించినస్య ధాంబ నుద్వాహమై, గిరిజను వసించు ధారుణమాడ్కి
గీ. సిరుల విలసిల్లె బాంధవ శ్రేణి పొగడ, ధర్మశీలత ననురుహ ధంపతులకు
వేంకటేశ్వరుకృపసంభ వించెసుతుఁడు, సవయశ్చానయుఁడువేంకటేశ్వరవిభుఁడు
ఉ. భూధంకన్యకారమణు ధూధరవైరిని భూధరేశ్వరున్
భూధరు భూధరద్విపవి భున్ దెగడున్ భుభూతివైభవ
శ్రీధృతివీర్యవంతములఁ జెల్వించి నంకరిసతుఁ డాట్టితా
రాధిప్ర డాచ్యవర్ణితగు ణాఘ్నుఁడు వేంకటమంత్ర మేలుగన్. 137
- చ. వినయము విద్యయున్ దృఢని వేముఁ బ్రజ్ఞయుఁ గూర్చి యోర్చియున్
జఃహితదర్శయుం గృపయు సత్తము మత్రవిచారాక్తియున్
ఘనకృపశౌర్యదక్షతయుఁ గల్గిననండురివేంకటేశముం
తి (నిఘరమంత్ర) తుల్యుని ను తింపఁ దగుం బావేలదంగులన్. 138
- వ. ఇది బాపిరాజుసంతతి ; యితని నునుజుం డగుకామరాజుసంతతి వివరించెద. 139
- నీ. హరితనగోత్రవి ఖ్యాతుఁ డాపస్తంబ, పరమసంయమిచూర్తి పావనుండు
దినవహివంశవ ధిష్ణుఁ డమృతమంత్రి, చంగుఁగింప రోహిణి సదృశయైన
భామయు బహుపుణ్య ఫలముకఁ గాంచిన, రాజమాంబాదేవి రాజవదన
నిల్లాగిగా వరి యించియిందిఁగెఁడ్లి, గూడినపుండరీ కాక్షుకరణి
గీ. శచిఁ జేకొన్నపాకశా సమనిరం, సిరుల విలసిల్లి వైభవ స్థినిఁ దనరి
సకలలొకకవిమణిని సంద్రక్తిఁ గాంచెనండుః మను కామరాజు. 140
- క. ఆరాజమాంబగుణములు, భూరిగతిన్ పేమునోళ్లఁ గాగఁగదగుం
గారుణ్యంబు నతిఘల, కారూఢిఁ జెల్లునీస్ని తాన్ము లెపుడన్. 141
- నీ పణి దైవంబుగా భావించుగుణాతి, కపటవర్తన పెలుం గనిపురంద్ర
శుభలక్షణముల శోభిల్లుకశ్యాణి, యృతవాక్యములు ప లగి నిసుకీల
కరుణార్ద్రాహృదయంబు గలుగుసాధ్వీమణి, బంధువర్గముఁబ్రోచు పరమధన్య
అదికన్యకు సాటి యైనముతైసువ, యతిఘలఁ బొషించు నన్నపూర్ణ
గీ. ఆభిమతింపగఁదగునహ సాననముల, శైలరాజన్యకన్యాపరి సాదలట్ట
కాశ్వతైశ్వర్యసౌభాగ్య సకలసుగుణ, రత్ననిమయంబు నాదురి రాజమంబ. 142
- చ. రమ నుమ వాగ్వధూటిని బు రంజరుసుందరి భూమిదేవీ జం
ద్రమతి నుషన్ సుమిత్ర విన రన్ దమముంతి సుధతిన్ శుభం

- బయర నుతిండునట్లు కొని ♦ యాడఁదగున్ బహుభంగులన్ బుధో
త్రమమతిచారు సద్గుణక ♦ దంబను నండురిరాజమాంబికన్. 143
- చ పతిహితమాదరించు గురు ♦ బంధుబుధద్విజపూజ సల్పు న
ద్వితీయాను లానన్యుఁ బుణ్యకని ♦ తాజనసత్కృతిఁ జేయు సంతతం
బతిఘట నెల్లఁ బోవు విని ♦ యంబున నండురిరాజమాంబ పా
ర్వతి కెనవచ్చు విద్యదభి ♦ వర్ణితసద్గుణవైభవంబునన్. 144
- కా. ఆ రాజమ్మకుఁ గామమంత్రికిని దీ ♦ ర్హాయుష్యవిద్యావచ
కీర్తిరాజీవభవున్ జనించిరి సుతున్ ♦ శ్రీమంతు లత్యుర్జితా
కారశ్రీజితమన్మథున్ (గుణనిధున్) ♦ కాయణ్యపూర్ణు ల్మహా
ధీరున్ జోగనమంత్రికామసచివున్ ♦ తేజంబు సంధిల్లఁగన్. 145
- చ. అందు. . 146
- చ. నలనలకూబరత్రివళి నాథతనూజమనోజచంద్రులన్
గెలువఁగఁజాలురూపమునఁ ♦ గీర్తిసమున్నతిచేత భారతీ
హలధరనీలకంఠరజి ♦ తాద్రిహిమాగ్రులగెల్వఁజాలు (న
న్నలినజాగెల్వఁజాలు) భరి ♦ నఁదురిజోగన మాటనేర్పునన్. 147
- చ. జలజదళంబులన్ గెలువఁ ♦ జాలెడుకన్నులు నిండుచందరుం
గలకలనవ్వు మోమును ♦ చొకారపురొమ్మును దీర్ఘబాహువుల్
గలిగినభాగ్యమేతుశుభ ♦ లక్షణలక్షితు నెన్నఁగాఁదగు
న్నలినముఖీమనోభవుని ♦ నండురిజోగనమంత్రితేభురున్. 148
- క. ఆజోగిరాజుతమ్ముఁడు, తేజోనిధి భాగ్యకాలి ♦ ధీరోత్తముఁ డం
భోజదళాక్షుఁడు విద్యా, భోజాఁడు కామేశమంత్రి ♦ పుంగవుఁ డలరున్. 149
- గీ. వరచిరాయుష్యమున ధాత ♦ వంటివాఁడు, వర్ణితసుభాగ్యమునఁ దాత ♦ వంటివాఁడు
భూమి వర్ణిల్లునందూరి ♦ కామమంత్రి, కామమంత్రికిసుతుఁడైన ♦ కామమంత్రి. 150
- కా. క్షేరుశ్శ్యామపుత్రపాత్రయుతులై ♦ శ్రీసోమనాధేశ్వర
స్వామిప్రేమకటాక్షులబ్ధసకలై ♦ శ్వశ్వాయురారోగ్యులై
శ్రీమన్నండురికామమంత్రితనయుల్ ♦ శ్రీజోగికామేశ్వరుల్
ధీమంతుల్ చిరికీర్తిగల్గి యభివృ ♦ ధ్ధింగాంతు రాకల్పమున్. 151
- క. ఈవిధమునవిజవంశము, భూవిదితం బగుచు వృద్ధిఁ ♦ బొందుచునుండన్
శ్రీవత్సమునివరాన్వయ, పావనుఁ డగుకామరాజు ♦ పశ్చిమైఁగాంచున్. 152

- నీ. చెరువులునూతులు ♦ శృంగారవఃములు, శివమందిరములు ని ♦ యేపతతులు
 ధూనేవబాంధవ ♦ పోషణంబును దీన, (జనతా)ర్థివృద్ధి ♦ తుణము సాంబ
 శివవిష్ణుసత్కథా ♦ శ్రవణంబు నిరతాన్న, దానకన్యామహా ♦ దానములును
 బ్రహ్మప్రతిష్ఠలు ♦ బానీయశాలలు, జపహోమదేవతా ♦ ర్చనము లాది
- గీ. గాఁగవిలసిల్లుధర్మము ల్గణకతోడ, నాచరింపుచు బుత్రపౌ ♦ త్రాభివృద్ధి
 జయచిరాయుష్యశాశ్వతై ♦ శ్వర్గమహిమ, గలిగి వర్ధిల్లు నఁడూ ♦ కామశౌర్య.
- వ. ఈద్యుగ్విధగుణాలంకారం దైననఁడూకామమంత్రీంద్రునకు నభిమతిప్రసపారిజాతర
 బును సకలదైవతంబును నగునమ్మహాదేవునకు వ్యప్యంతములు. 154
- క. శ్రీనాయకమిత్రునకున్ భానుసుధాకరకృషీట ♦ భవనేతున్కున్
 మీనాంకశత్రునకు వా ♦ ధ్వానిప్రవనీయపుణ్య ♦ చారితునకున్. 155
- క. అక్షయతూణీరునకుం, జక్షుశ్రుతిహారునకు ని ♦ శాపతిరేఖా
 లక్ష్మీతకోటీరునకు వ, లంక్షశరీరునకు నిగ్మ ♦ లవిహారునకున్. 156
- క. కృతకేతరవాణీమయ, చతురతురంగమహిమాంశు ♦ సవిశ్వరథాంగ
 ద్వితయభతుర్ముఖసారథి, యుతధరణిశతాంగునకు జ ♦ యోత్తుంగునకున్ 157
- క. సింధురజలధర? (జాలంధర)వ్యా, స్రూంధకముఖినిఖిలమఖిభు ♦ గహితకృతభయో
 గ్గ్రాంధతమసభరితజగ, ద్భంధురతపనాయమాన ♦ పటులేజునకున్. 158
- క. గంగాప్రమానమాలా, సంగతకేశునకు సజల ♦ జలధగపాలీ
 భృంగాలీకాలిమజయ, రంగతక్రమనీయకంధ ♦ రాదేశునకున్. 159
- క. భీమేశనిలయద్రాక్ష, రామపురీనరుణద్వి ♦ రాజతవిజయో
 ద్దామశ్రీవెంటురిపుర, ధామునకు స్వభక్తుముద ♦ తితిసోమునకున్ 160
- క. నయసన్నతనఁడురికా, మయమంత్రీశనూజకామ ♦ మంత్రీంద్రమనః
 ప్రియునకు మునిదహరకుశే, శయనిలయునకుం గృపార్ద్ర ♦ వద్ధృదయునకున్. 161
- క. శరదందుకుందచందన, శరదరసురశగుమరాళ ♦ సంకాశునకున్
 గిరితనయాధీశునకున్, సుగుచిరవేటూరిగర ♦ సోమేశునకున్. 162
- వ. సరక్తిసమర్పితంబుగా నారచియింపబూనినజాహ్నువీమాహాత్మ్యం ననుమహాప్రబం
 ధంబునకుఁగథాక్రమం జెట్టినన. 163
- కా. శ్రీవిజ్ఞానరమాగృహంబు శుభని ♦ యేవప్రదేశంబు న
 త్రైకల్యాభ్యుధిప్రదాంజనము వి ♦ ద్యానాట్యరంగంబుఁ జే

తోవిన్నూర్నిలతాలవాలము జగఁ ద్యుఃఖానలోదారధా
రావర్దంబుఁ దనర్చు నెమిశమహాఁ రణ్యంబు ధాత్రీస్థలిన్.

ఉ. ఆవఃవేళవంబుఁ గొని యాడఁగ శక్యమె బ్రహ్మకై నఁ ద
త్పావఃపాదపాపాని బిడ్డనివాసవసన్మయూరపా
రావతకీశారిలు పార్జ్యేతి వేదము రువ్రులిద్దుఁ జి
త్రావహముక్తి సముమిను తాలికి నొజ్జలకన్న మున్నగన్.

చ. పులులుఁ గుఱఁగముల్, భుజగఁ ముల్నకులంబులుఁ, గేసయల్ గజం
బులును, బిడాలవర్ణమును మూషకముల్ గతైరవృత్తులై
చెలిమి విహించి యొండొలఁ సేమము గోరునుఁ గ్రీడసల్పు ని
ర్మలపరమాధ్మబోధరుచి గం బగునైమిశకాననంబున్.

ఉ. అంబు తీర్థతోయముల నాడవు ; పువ్రులజాడ నేగ వ
భ్యంచితశ్చిత్తిఁ దేటులు ; ఘఁ లావ్యాతిఁ జేయవు కీరముల్ ; చిగు
ల్లంమఁ దఁది విందుకయూ నాస్మఁ బికింబులు ; నూను లీసుఁ బూ
జించినయంతఁగాని దృఢఁ కీలతి నన్వసి నాలిరిఁబున్.

గీ. అందుఁ జెలువొందు గోమఁ గనుసరినంది, దానిజఃపూగములుగ్రోలి మానినగలు
నిష్ఠరత నొంది నిండఁ జి తి తు రమగు, అట్టిచిధనంబు శ్రమముఁ కయ్యెనుచు.

క. అమృతంబులెఱిగో పరిగున, కము ; కషణతాఘకల్పఁ కంబులెఱిగోమా
జము లవ్వనమునఁ గలవిధి, వముఁ బొగడఁగ నెకై న వాగ్గోచరిమే.

గీ. అందుఁ గులపతి శౌనసుఁ జనుమహర్తి, నందలు గఁగలతాపసఁ నుఖ్యు లధిక
తత్పరత్వంబు వెలయంగఁ ద్వాగశాబ్ద, పరిగూగఁబు పన్నీఁ కాస్త్రునిధిని.

చ. అమృతమును లచ్చోటికి యిచ్చిచ్చాసమాగతుం డైనబాదరాయణసియాశిష్యు రో
మహర్షణపు తు నిఖిలపురాణవ్యాఖ్యానశిఖిరీపమేను నూతుని యథానిధిం బూ
జించి భక్తితాత్పర్యవిశ్వాసాయుం బూర్జిని ప్రపన్నునిం గావించి తన్నుఖంబున
నకలపురాణకథఁ వినునారు పుణ్యతీర్థవిశేషమాహాత్మ్యశ్రవణతూహలాయత్తచి
త్తులై యప్పారాణికపత్తమునితో నిట్లనిరి.

క. వేదన్యాసులశిష్యుఁడ, వాదరగిరితాత్ముఁడవు గుఁ గాంభోనిధి వ
ష్టాదశపురాణగాదా, వేది నినుఁ బొగడఁదరమె విమలజ్ఞానా.

ఉ. ఎయ్యది పుణ్యతీర్థనగఁ మెయ్యది బ్రహ్మహరీశ దైవతం
బెయ్యది ఘోరపాపవారఁ మెయ్యది దర్శనమాత్రమోక్షదం

తెయ్యది కోర్కెలెల్ల ఫలి ♦ యింపగఁజేయుఁ ద్రిలోకపావనం

తెయ్యది సర్వసిద్ధికర ♦ మెయ్యది దాని నెఱుంగఁ జెప్పవే.

10

ఆ.వె. అని మునీంద్రులెల్ల ♦ నత్యంతభక్తితో, నడుగుటయుఁ బ్రసన్నుఁ ♦ డగుచుబాద
రాయణునిఁ దలంచి ♦ యంజలిఁజేసి, యమ్మనులతోడ నిట్లు ♦ లనియె నతఁడు. 11

క. మతిమంతులార త్రిజగ, ద్వితమగుప్రశ్నంబుఁ జేసి ♦ తిరి మీరు భవ

ద్వితతకృపాలబ్ధమహా, మతి నై వచియింతు వినుఁడు ♦ మహితశోద్ధన్.

12

సీ. గంగ మహాతీర్థ ♦ గణములలోఁ బెద్ద, గంగకు బ్రహ్మయుఁ ♦ గమలనాథుఁ

డంగజవైరియు ♦ సద్ధిదైవతంబులు, గంగ మహాపాత ♦ కములు దుర్గించు

గంగను గనుగొన్నఁ ♦ గలుగుఁ గైవల్యంబు, గంగ కోర్కె లొనంగు ♦ కల్పవల్లి

ముజ్జగంబుఁ బవిత్ర ♦ ముగఁజేయునది గంగ, యణిమాదిసిద్ధియు ♦ నొను గంగ

గీ. గంగ గంగ యనుచుఁ ♦ గడఁగి యెవ్వఁడువలకు, మోజనాయుతముల ♦ నుండియైనఁ

బరగ నతఁడు సర్వ ♦ పాపవిముక్తుడై, విష్ణుపదముఁ గాంచు ♦ విబుధులార. 13

వ మీకు నొక్కయితహాసంబుఁ జెప్పెదఁ దొల్లి దివ్యజ్ఞానదేదీప్యమానుం డగుభీష్ముం

డు శరతల్పగతుండై వివరింప వివిధంబు లగుధర్మంబు లాకర్షించి పాండవాగ్రజాం

డప్పితామహునిపాదపద్మంబులు కిరంబుసోకం బ్రణమిల్లి యేదేశంబు లేపర్వతం

బు లేనదులు పుణ్యానభావసమాధికర్తవ్యంబు గలయవి యని యడుగుటయు నతం డీ

విషయమునకు నొక్కయితహాసంబు గలదు దాని నీకు వివరింతు ననియిట్లనియె. 14.

సీ. ఉచ్యత్యితుడైన ♦ యొకవిప్రునింటికి, నతిథియై యొకసిద్ధుఁ ♦ డరుగుదెంచ

నాతిధ్య మొనరించి ♦ యతనితో నల్లాప, మాదరింపుదు నద్ద ♦ రామరేంద్రుఁ

డడిగ నీవడిగిన ♦ యట్టు లాసిద్ధుడౌ, ధర్మసంపేది యా ♦ తనికిఁ జెప్పె

పుణ్యాత్మ యేదేశ ♦ ములను నెన్నుమముగాఁ, బ్రవహించుఁ బుణ్య ♦ తరంగ గంగ

గీ. అట్టిదేశము లాగిరు ♦ లాపదార్థ, ములును బుణ్యతమంబులు ♦ భూరివైధ

నాతిశయభూషితములునం ♦ మమిజనాభి, మితములవిగాక జాహ్నవీ ♦ మహిమవినుఁడు

గీ. బ్రహ్మచర్యంబుఁడపమును ♦ గ్రతువుదాన, కృత్యములునుయథావిధి ♦ కృతములయ్య

జాహ్నవీ సేవనంబున ♦ సంభవించు, సుగతి నరుల కేజాలవు ♦ సుకృతకారి. 15

క. తనువులవై నించుక సో, కింజాహ్నవిజలము నరుల ♦ కిల్చిషకోటిం

దునిమి(తుదిని)బలనూ, దనలోకానంద మొనఁగు ♦ ధర్మవిచారా.

17

ఆ.వె. మున్నుఁ బాతకంబు ♦ లెన్ని జేసిన వెనక, గంగఁ దీర్థమాడఁ ♦ గమలహితుఁడు

పాశువ నడఁగుతిమిర ♦ ములగతి నణఁగు దే, వత్స మొందుఁ బుడమి ♦ వదలియతఁడు.

క. మనుజానికీకపశకలము, లనువుపడఁగ నెన్నియేడు ♦ లమరనదీవా
రిని నుండు నన్నిచేలేం, డ్లనిమిషలోకంబునందు ♦ నతఁడు సుఖించున్. 19

వ. మృహత్మా! సోమంబులేనియజ్ఞంబును జంద్రుండులేనిరాత్రియు నూర్యుండులేనిపగ
లును బుచ్చసంపదలేనిభూజంబును వ్యాకరణశుద్ధిలేనిభాషణంబును బాతివ్రత్యంబు
లేనివనితయు నతిధి పూజలేనిగృహస్థాశ్రమంబును దానంబులేనిహస్తంబును ధ్వని
లేనికాశ్యంబును నిస్సంగత్వంబులేనిసన్యాసంబును క్షమలేనితపంబును గులవిద్యలేని
పురుషుండును ధర్మంబులేనిరాజ్యంబును విద్వాంసుండులేనిసభయును మాధుర్యం
బులేనిసంగీతంబును వివేకంబులేనిప్రభువును వేగంబులేనిహయంబును లజ్జలేనికులాం
గనయు విపుండులేనిగ్రామంబును సలిలంబులేనితటాకంబునుంబోలె గంగలేనిదేశం
బు హీనత్వంబు నొందు. 20

క. పూనికతోగంగోదక, పానక్రియవోలేవిగత ♦ పాపులఁజేయం
గా నేరవునకులనునూ, త్రైసనుఁ జాంద్రాయణంబు ♦ లాగమవేదీ. 21

ఆ. వె. కీలియందుఁబడిన ♦ తూలమట్లగుఁబాత, కములు త్రిపథ ♦ గా(వగా)హనమున
దురితములనుదొలఁగఁ ♦ దోచుటకెన్ని భం, గులనుగంగసాటి ♦ గలదెయ్యెందు. 22

సీ. ఝంఝూ సమీరంబు ♦ జలధరంబులఁబోలె, గంధీరవము మత్త ♦ కరులఁబోలె
పతగవంశ స్వామి ♦ పన్నగంబులఁబోలె, గమలమిత్రుండు చీ ♦ కట్టఁబోలె
వజ్రాఘ్రుండు పరివృత సమూహముఁబోలె, ఘనర సాయనము రో ♦ గములఁబోలె
బరమాత్మ బోధంబు ♦ ప్రకృతిబంధముఁబోలె, జ్వలనంబు తూలికా ♦ సమితివోలె

గీ. విలసదనురాగమునఁ దన్నుఁ ♦ గొలుచునట్టిఁ
జంతువులరూప?(పాప)ములనెల్ల ♦ సమయఁజేయుఁ
బటుతరాజ్ఞానతరుఖండ ♦ పరశుధార
రంగదుత్తుంగపుణ్యత ♦ రంగ గంగ. 23

గీ. అనఘ విను శరణములేని ♦ జనులకెల్ల, జహ్నుసుత శరణం బండ్రు ♦ సకలమునులు
సురల కమృతమువలె నగు ♦ నరుల కవని, యందు భాగీరథీజలం ♦ బనఁగ విందు. 24

ఉ. మేలుగ మానవుండు తల ♦ మీఁద నొకించుకయైన జాహ్నవీ
వాలుకఁ జల్లుకొన్న నని ♦ వాతితథ క్రిని గంగమట్టిచే
ఫాలమునందు బొట్టిడినఁ ♦ బాతకముల్ దొలఁగున్ భయంకర
వ్యాళతరు ల్విహంగమకు ♦ లాధిపుఁ జూచి తొలంగుకవడిన్. 25

- సీ. గంగాతరంగశీః కళసుసంగతపవ, మానంబు లెవ్వని ధ మేను సోఁకు
నతఁడు భంగిందు దు ధ ర్గతిజాతయాతనా, హేతుభూతములైనఁ ధ పాతకముల
గంగానదీవిలా ధ కనమాత్రవాఙ్మనః, కాయసంభవమైన ధ కలుష మణఁగు
వినిన వేడుకఁజేసి ధ నను గనుంగొనినఁ జే, నఁటివ మునిఁగిన ధ ననఘచరిత
- సీ. తల్లివంకను గలయేడు ధ తరములందుఁ, దండ్రీవంకను గలయేడు ధ తరములందుఁ
గలుగుపితరులనెల్ల స ధ ద్గతికొఁ జుచ్చు, సకలసంయమిజనమాన్య ధ జహ్నుకన్య. 26
- గీ. గంగ గంగ యని చె ధ లంగి కీర్తింపుచు, నొందునీట మాన ధ వుండు మీనుఁగ
నతఁడు పాపముక్తుఁ ధ డగునని పెద్దలు, పలుక విందు విప్రకులవరేణ్య. 27
- చ. అనఘచరిత్ర చూడఁగ స ధ మర్థత గర్భియు జాహ్నువీనదిం
గనుఁగొనకున్నవాఁడు పశు ధ కల్పుఁడు సందియ మేమి పంకజా
సనుఁడు పురాంతకుఁడు బల ధ కాసనుఁడున్ మొదలైనదేవతల్
గొనకొని జాహ్నువిం గొలువఁ ధ గోరుదు రాత్మశుభాభిలాషులై. 28
- క. సరసిజభవాదిసురలకు, శరణం బగునట్టిగంగ ధ జనులు గొలువ ను
స్థిరనిశ్చేయససరిపద, కరస్థితామలక మగు జ ధ గద్ధితచరితా. 29
- క. విను మనఘా రాజభయం, బును జోరభయంబు మఱియు భూతాదిభయం
బును జనులు గమనసమయం, బున గంగఁ దలంచితేనిఁ ధ బొందవు వారిన్. 30
- సీ. సకలదేవతలలో ధ సంక్రందనుఁడువోలె, గ్రహములలో దివా ధ కరుఁడువోలె
నదలసంఘములోన ధ హాటకాద్రియువోలె, దరువులలో గల్ప ధ తరువువోలె
ఉడుమండలంబున ధ నోషధీశుఁడువోలె, గరులలో నింద్రుని ధ గజమువోలె
వాశ్రమంబులలో గృ ధ హస్తాశ్రమమువోలె, మణులలోఁగొస్తుభ ధ మణియువోలె
- గీ. వా హములలోన నుచ్చైశ్చరీ ధ వంబువోలె, నగరములలోనఁ గాళికా ధ నగరివోలె
భువనమునఁ గల్లునదులలో ధ భూరిమహిమ, గంగ యెక్కుడు వేదోక్త ధ కర్మనిరత.
- మ. అమితానందమయారవింద భవలోఁ ధ కారోహసోపానమా
గ్గహహపుణ్యలసత్తరంగ యగుగం ధ గం గాంచి భక్తి న్నమో
నమయంచుం బ్రణమిల్లి చేరి ముసల? ధ స్నానంబుఁ గావించువా
డమరప్రాప్తితమోక్షరాజ్యపదపీ ధ తారాఘఁ దుర్వీసురా. 32
- క. ఒకయెడ గంగాజలకణ, మొకయెడఁ జాంద్రాయణంబు ధ లోగి నూటుచు బొం
దికఁగఁ దుల నిడి తూదివఁ, బ్రకటితముగ గంగజలము ధ బరువై హెచ్చెన్. 33

గీ. ఒక్కఁ జోపి చేసి నుగ్గఁ తపంబు వే, తొక్కనరుఁడు గంగఁ నోలలాడె
సాతపస్వి చేరి నమరేఁ ధృపురము గం, గాభిషేకకర్త యమృత మొండె.

గీ. గంగ మనుజులపాలింటి కల్పవల్లి, సన్నిధిని గన్న పెన్నిధి జహ్నుకన్య
యమరసది భవరోగది వ్యావధంబు, మక్తిలలికు భాగీరథి మూలదుంప. 35

గీ. రంగుమీఱంగ గంగాత రంగనికర, జనితనాదంబు వినునట్టి మనుజుఁ డనఘ
యాలకింపఁడు పాణిప్ర యాణవేళ, సంతకలులాయకంతఘం టారవంబు. 36

మ. తమవంశంబునఁ బుట్టినట్టిజను లు ద్యతీర్ప్తి గంగావగా
హముఁ జేయన్ నమకట్టి గట్టు డిగుచో నాధన్యులం జూచి మో
క్షము గల్గెం దమకంఠు వారివీరరులో గావించు రానందనా
ట్యము మేఘం గనుఁగొన్న బర్హిణసమూ హంబట్ల లీలాకృతిన్. 37

క. గంగాతతుతటకోటర, సంగత మగుపక్షిలోడఁ నముడే మదమా
తంగతురంగశ తాంగభ, టాంగచమూవిజితవిమతుఁ డగునరపరియున్. 38

కా. గంగాస్నానముఁ జేసి వచ్చితిమి నే డగ్గిల్మీ మేమందు నీ
భంగి స్మాటికి నాలు లాటతమిలో భాషింపఁగా వారికిన్
గంగాస్నానఫలంబు గల్గు భవదుఃఖంబుల్ నశించున్ వియ
ద్గంగాస్నానపవిత్రులౌ జనములం గన్నంత నే మేలగున్. 39

క. సులభము నురపతిలోకమా, సులభము శశిలోక మవని సుర విను గంగో
శ్వలతీరమరణలాభము, సులభము గాదండ్రు ముక్తి సుఖకర మగుటన్. 40

గీ. జాహ్నవీపుణ్యగర్భనం జనితమకర, కుశ్వకూర్మాదిజలజంతు మండలంబు
వెండియును మూర్త్యగర్భప్ర వేశభేద, మనుభవింపక చిరసుఖ మనుభవించు 41

మ. గతజన్మంబులనెట్టిదివ్యతపముల్ గావించెనో యెట్టియ
ద్భుతపుణ్యం బొనరించెనో నురపరి తృణ్యోర్మికాలాలపం
తరిఫేలన్మద భృంగగానవిలస దాజీవరాతీసమం
చితడోలాపటలవిహారసుఖం శ్రీమత్త హంసావళుత్. 42

కా. గంగాతీరనివాసులన్ యతుల భి షావృత్తులం గాంచి న
ర్వాంగంబుల్ భువిసోఁక మ్రొక్కె ఫలదు ధాన్యాదులన్ భిక్ష భ
క్తి గావించినపుణ్యవంతులకు నీ ద్ధిందున్ సుఖంబుల్ పలిం
చుం గోరుకల్ తుని విష్ణులోకము లభిం గున్ మోక్షనిక్షేపమే. 43

- క. ఘనపరిమళమిళితాంబుజ, వనంబు సేవించుమధుప ♦ వగ్గముచందం
బున విడువక భాగీరథి, ననువర్తింతురు ముముక్షు ♦ లగుమానిజనుల్. 44
- గీ. ప్రబలతాపత్రయాగ్నితా ♦ పంబు మాన్య, నొందుభేషజ మాన్నదే ♦ యూర్వియంద్రుఁ
జారుధావశ్యజితశర ♦ శృంగద్రకిరణ, నికర మగుజాహ్నావీజలం ♦ బొకిటిదక్క. 45
- గీ. తల్లి తివిజగంగ ♦ ధనము భాగీరథి, విమలవిద్య జాహ్నా ♦ వీసనంతి
తోడునీడ గగన ♦ ధుని మానవుల కెల్లఁ, దెలియ వినుము ధరణి ♦ దేవతిలక. 46
- క. రాజీవంబులుఁ గలువలు, జాజాలుఁ దులసీదళములు ♦ సందెగవిరులున్
యోజించి జహ్నుకన్యం, బూజించినవాడు దివిజ ♦ పూజ్యులు విప్ర. 47
- క. గంగాస్నానపరాయణు, లం గనుఁగొని దూరముగఁ దొ ♦ లంగుదు రతిభీ
తిం గాలకింకరులు తమ, కుం గీడు జనించు నంత ♦ మనిచే ననుచున్. 48
- గీ. మాడుక లలరంగ గంగను ♦ జూడఁడేని, అర్థివో జాహ్నావినిఁ దీర్థ ♦ మాడఁడేని
కోరి గంగాజలంబులు ♦ గ్రోలఁడేని, కలుగ నేటికిఁ దల్లుల ♦ కడుపుచేటు. 49
- గీ. మూరి నలరుభగీరథు ♦ కీర్తివోలె, మదనరిపుమాళి మల్లికా ♦ మాలవోలె
సాంపుడిసింప నాటు ని ♦ లింపతటిని, భక్తిఁ జూచిన ప్రజకేమి ♦ బాఠిముక్తి. 50
- గీ. శీతలము లయ్యుఁ దమయందఁ ♦ జేరి మనుఁగు, నరులపాతక మనుకానఁ నముదహింప
నతికతోరానలజ్వాల ♦ లగుచు వెలుఁగు, లలితగంగాతరంగజా ♦ లంబులనఘ్. 51
- చ. తుటుములు గట్టి మింట విబు ♦ ధుల్లొనియాడఁగ జాహ్నావీతటిం
దటుకునఁ బ్రాణము ల్విడుచు ♦ ధన్యుఁడు ముక్తి సతిన్ వరింపుచోఁ
బటుగతి మ్రోయువాద్యముల ♦ భంగిఁ జెల్లంగు నభిలగుఁ స్వన
స్ఫుటవిలుతద్ద్యునింధుశుభ ♦ నూచకవీచిఘటాపవాసప్రముల్. 52
- నీ. అనవరతాధ్వాప ♦ కునికన్న నెక్కుడు, జాహ్నావీస్మరణం ♦ నలుపుచాఁడు
భాగీరథీతీర ♦ భాగంబున వసించు, దోమఁ బోలను నీతా ♦ గంగిగంబు
గంగచంగట నొక్క ♦ గన్వ విప్ర ని కియ్య, నది మేయితియ్య ♦ నై ఫలిండు
తిలమిఁద సురనదీ ♦ జలించువులు భక్తి, జలికించుపుగుఘంజ ♦ శివనిభుండు
- గీ. కోటిజన్మార్థితానంత ♦ కోటిదురిత, కూటకుధరవిపాటనా ♦ కుంతకులిశ
ధారయగుజాహ్నావీదేవి ♦ భూరిమహిమ, నలువకైనను వచియింప ♦ నలవియగునె.
- నీ. గంగ మద్దేకించి ♦ కదలి బర్తివిమోడు, యోజనంబులు చమ ♦ మత్తమువకు
గంగావగాహంబు ♦ కల్గెఁ గల్గుఫలంబు, సమకూరు స్వాకా ♦ స్త్రప్రపవీణ

యెపుడు గంగకుఁ బోయి • నెపుడు గంగను జూతు, నని యెల్లవేళల • ననుతపించు
జను డు సాక్షాజ్ఞనా • ర్దనుఁడు మర్త్యుఁడు గాఁడు, సంజేహ మియ్యెడఁ జెందవలదు
అ. నె. పకలపుణ్యతీర్థ • పకలపుణ్యక్షేత్ర, ములు ఫలిండుఁ బుణ్య • ఫలము దొరకు
వేదగ్రామిర జాహ్ను • వీశుభ నామకీ, ర్తనముఁ జేయునట్టి • చెనఁటికైన. 54

ఉ. మానితభక్తి విప్రకుల • మాళికి నొప్పుగ గంగచెంత గో
దానము లాచరించినవ • దాన్యుఁడు దివ్యవహూస మేతుఁడై
మానుగఁ జంద్రమండలప • మానవిమానము లెక్కి వేల్పుర
నానని మెచ్చ నేగు దను • జాంతకువీటికి ముక్తిపేటికిన్. 55

గీ. ధాత్రిసురునకు గోచర్మ • మాత్రభూమి, గంగచెంగట దానం బొ • సంగుదాత
యఖిలనిర్జరలోకసౌ • భ్యానుభూతి, బడసి తర్వాత నిర్వాణ • పదముఁ గాంచు.

క. కరితురగరథపదాతులు, ధరణీదేవునకు గంగ • దరి నిచ్చినభూ
వరుఁడు రవిబింబశతభా, సురయానము లెక్కి తిరుగు • సురలోకములన్. 57

వ. మఱియుఁ గన్యాసాలగారిమశివలింగదానంబులు గంగాతీరంబునఁ గావించువారు
కృతకృత్యులై యక్షయపుణ్యలోకంబు లనుభవించురు. రన్నిరచితకాంచనభూ
షణాంబరతిలతెండులధాన్యదధిమధుఘృతక్షీరగుడపాయసభక్ష్యఫలకర్పూర సుగంధ
చ్ఛత్రపాదుకాశయ్యాసనాదిమహాపదార్థంబులు దానంబునేయుమహాత్ము లపమృ
త్యువర్జితులై పుత్రపౌత్రసహితులై చిరకాలంబు సకలభోగంబు లనుభవించి శరీ
రాంతంబున యథేష్టంబు లగుసూర్యలోకంబుల నధివసించురు. గంగాతీరంబున
నొక్కనాఁ డుపవసించినవానికి ననేకశాంద్రాయణవ్రతఫలంబు సిద్ధించు. జపతపో
యాగదానధర్మంబులు మోక్షకారణంబు లగు. జాహ్నువిచెంత నొక్కపాఠాఁయా
మంబుఁజేసినసుకృతికి దురన్నదుష్ప్రతిగ్రహదోషంబులు నశించు. చిత్తశుద్ధి సంభ
వించు. 58

గీ. సర్విజోత్తమ దేవతా • సార్వభౌముఁ, జైత్రపురాంతకస్వామి • యర్థివోడ
శావనోదకమూర్తి యా • దేవి నింగి, నుండి రాఁదాల్చుఁడే జటా • మండలమున.

క. చెలువమరఁగ మూడుపథం, బులఁ జని ముల్లోకములకు • భూషణ మగును
జ్వలమూర్తి ని యాదేవిం, గొలుచునతఁడు ధన్యుఁ డఖిల • గుణరత్ననిధి. 60

క. కుపితకపిలమునిశాప, క్షుపితాంగులఁ గలుషయుతుల • పగరాశ్మజాలన్
గృవఁజూచి గంగ సురరా, జపదమ్మలఁ జేసెఁ దనదు • జలసేకమునన్. 61

- క. శలితగతిన్ విష్ణుపదము, వలనన్ రవిమండలంబుఁ వలన సువర్ణా
వలమువలన హరునాదల, వలనన్ హిమగిరికి గంగ ఁ వచ్చెన్ బెలుచన్. 62
- క. మనసున వామకొనఁ గిరియచే, సనికముఁ దను నమ్మి కొలుచు ఁ ననఘాత్ములకుం
బునరావృత్తివివర్జిత, పనాతనస్థానలాభ ఁ పంపద లిచ్చున్. 63
- చ. అనఘవరిత్ర యే నెఱుఁగు ఁ నంత వచించితిఁ గాని జాహ్నవీ
ఘనగుణవైభవం బదియ ఁ గణ్య మనంతము మేరురత్నముల్
వననిధివారిబిందువులు ఁ వారక యెన్నఁగవచ్చు జహ్నునం .
దనిగుణము ల్గణింపఁగ వి ఁ భారకు శేషునికైన శక్యమే. 64
- క. అననిసుర నేను నీకున్, వివరించినయట్టిజాహ్న ఁ వీశుభగుణవై
భవ మనికంబు వచింపుము, ప్రవికదగతి నాత్మలోన ఁ భక్తి దలిర్పన్. 65
- క. తేజమెలర్పఁగ నటువలె, శ్రీజాహ్నవిఁగొల్పితేని ఁ సిద్ధుఁడవై వి
భ్రాజితగతి ముజ్జగములఁ, బూజార్హుఁడ వగుచు సుఖముఁ ఁ బొందెదవనఘా. 66
- గీ. కడఁగి వేదోక్తనిజధర్మ ఁ కర్మనిరతుఁ, డగుచుఁదన్న భజించుమ ఁ హనుభావు
చిత్తపద్మముఁ గృప వాధఁజించిగంగ, యతనిఁజిరసాఖ్యుఁజేయుధఁరామరేంద్ర
- నీ. అని యిట్లు గంగామ ఁ శాత్య మాద్విజానకు, వివరించి యాసిద్ధ ఁ వృషభుఁడంత
నాకాశగతి నేగ ఁ నయ్యవనీసుర, ప్రవరుండు నియతాంత ఁ రంగుఁడగుచు
గంగను సేవించి ఁ క్రతుతపోదానాద్య, శేషసాధనములఁ ఁ జెందరాని
గతిఁగాంచెఁ బాండవా ఁ గ్రజ నీవు నద్దేవి, భజియించి పరమశుభంబు నొందు
- గీ. మని పలికి శాంతనవుఁ డిట్లు ఁ లనియె జాహ్న, వీస్తుతిపమేతమైనయిఁవిశ్రుతేతి
హానరత్నంబుఁ జదివిన ఁ నధికభక్తి, వినిన రుజులును దోషంబులును దొలంగు. 68
- చ. అనిన విని ధర్మనందనుండు మందాకినీనందనునియుపదేశంబుచొప్పున గంగాసంస్థే
వనం పాదరించి తత్పుణ్యానుభావంబున నిర్మలాంతఃకరణుండై యశ్వమేధాదిమ
హాయజ్ఞంబు లనుష్ఠించి చిరికాలంబు సాగరవేలావలయితధరిత్రీమండలం బేకచ్ఛ
త్రంబుగా నేలి యంతంబున ననంతపుణ్యలోకార్హణంబుఁ జేసె. కావున జా
హ్నవీభజనపరాయణు లగువారికి ధర్మాగ్రకామమోక్షంబులులభించునది పరమార్థం
బని నూతుం దుపదేశించిన నాకర్ణించి సమంచితహర్షోత్కర్షమున్మీలనకలనాన
మావేశితమృసుగ్రై శానకాడిమునీందుఁ లక్కభకునితో నిట్లనిరి. 69
- గీ. అభిలజగదేకపావని ఁ యనఁగఁ బరగు, జాహ్నవీదేవి యెటువలె ఁ సంభవించె
వినుతగుణశీల యెటువలె ఁ విస్తరిల్లె, దెలియఁబలుకుము సాధున ఁ స్సృలుఁడవీవు

వ. అని యడిగినఁ దొల్లి నారగునపు బ్రహ్మజేవుండు వక్కాణించినతెరంగు మీకేటిం
గించెద వినుండని యిట్లుఁ జెప్పందొడంగె. 71

గీ. కలఁడు నిజబంధుజనమనః • కమలఘనవి, కానకరణప్రగల్భజా • గ్రస్మహాప్ర
తాపతిపనవిలుప్తాః • తారకుండు, తారకుం డనుచేరిటి • దనుజరాజా. 72

వ. అద్దానవుండు పెద్దకాలంబు తపంబుఁజేసి పెంపువడసి గర్వంబునొంది మూడులో
కంబులకుం గీడునే యుచు నిరపరాధులగుమునులను రాజులను వధించి దిక్పాలకులయి
క్లు గొల్లవెట్టి బెట్టివంబుగా విజృంభించి నొంచిన నిర్వహింపఁ దోఁచక వేలుపులు
చీకానుపడి చింతించి యార్త్రతాణపరాయణుండు నారాయణుండు దక్క నొక్క
రుండు మనలకు శరణ్యుడు లేడని నిశ్చయించి యక్కరుణాసముద్రునిఁ గనుం
గొని విన్నవించు పని కదలి క్షీరసాగరంబు దాసి. 73

మ. కని యింద్రాదిసుపగ్న లయ్యెడఁ కన • తాదంచినీశ్యామకో
ధనగాత్రున్, శరదీదుబింబనదనుం, • బద్మాయతాతున్, లస
ద్వజమాలాన్విగళతు, దిక్కరికరో • దంబచ్చుజున్, దివ్యచం
దనలిప్తాంగు, సుదారభూషణు గృహ • ధారున్ రమావల్లభున్. 74

గీ. ఇట్లు నేనోర్శనముగ ల • క్ష్మీశుఁజూచి, భయమువిడిచిసుపర్వులు • ప్రమదమొంది
సాగి ప్రణమ్లి వేచి హ • స్తములు మొగిచి, వినుతులొనరించితగవిన్న • వించిరిట్లు.

వీ. ఓక్పహసాగరి • యోధక్తవత్సలి, యోజగన్నా యక • యోశరణ్య
మముఁ బోవఁ బూనవే • మత్యావతార మున్, పరిహరింపవె దైత్య • బాధ లెల్ల
వసురలపాలయ్యె • నమరులరాజ్యంబు, జేజే వెలందులు • చెలలఁ బడిరి
తలమంచిపాటునీ • యలజడిఁ దొలఁగించి, వైచి • కావకయున్న • వాడ వేమి

గీ. యొంచిచూడఁగ మాకుఁ • బ్రాపెవ్వ రింక, దీనులకు వేఱ నీకన్న • దిక్కు గలదె
కడఁగి మాపయి మును నీకుఁ • గల్గుకరుణ, నేడు మఱచితె గోవింద • నీరజాక్ష.

క. అని సురలు విన్నవించిన, విని పంకజనాథుఁ డిట్టి • వెత మీకిచ్చ దె
వ్వనివలనఁ బొడమె నాక, ద్దనుజానెఱింగింపుఁ డనినఁ • దద్దయు వేడగన్. 77

గీ. తారకుం డనునొకరువ్చ • దైత్యుఁ డధిక, బలపరాక్రమజనితద • ర్పమునఁ గెరలి.
ప్రాణములతోడ నుంచినాఁ • డమరవరుల, వానిఁ జెగటార్చిరక్షింప • వలయుమమ్ము.

క. అయ్యసుర గెలువఁజాలము, కయ్యఁబున మేము; నాడ • ఖండితబలుఁ దో
యయ్యా! యూషరదీజము, లయ్యెక వానియెడ నెట్టి • యత్నములైనన్, 79

క. అని చెప్పిన మాధవుఁ డి, ట్లనియెన్ మీవంటివారి కారక్కసు మా

ఁగ్గని నిలువఁ దరమె చురమున, వినిపించెద వాని గెలుచు ♦ వీరుని మీకున్. 80

గీ. పదిదినంబులలోపలి ♦ బాలకుండు, గాని తెగటార్చఁగా నోపఁ ♦ డానికాటు

నట్టిబాలుఁడ నగుచు నే ♦ నద్దురాత్ముఁ, దొడఁగి రణమున నెదిరించి ♦ తునుచు లేను.

క. నావలన నిట్టిబాలకుఁ, డేవెరవులనైనఁ గల్గఁ ♦ డిత్తఱి మఱి మీ,

కావిర్భవించు బాలుర, కావిధిఁ దీర్పంగ నెట్లు ♦ లగుఁ దెలుపంగన్. 81

సీ. ఆప్పరమేశవీ ♦ ర్యంబునఁ బొడమిన, బాలుండు తారకు ♦ నోలిఁ గడప

నోపు జితేంద్రియుం ♦ డూహింప నభవుఁ డా, యనకుఁబుత్రోత్పత్తి యగుట యిది

కావున నిమ్మహా ♦ కార్యంబునకు యోగ్య, మైనయత్నంబు నే ♦ యంగవలయు

నని యుపదేశించి ♦ హరి లిరోహితుఁడైన, నచ్చోటుఁ బాసి యిం ♦ ద్రాదిసురలు

గీ. చని మునులతోడఁ గూడి మం ♦ తనమొనర్చి, వారుఁడమరునుజనిహిమ ♦ వన్న గేంద్రుఁ

గాంచి భక్తి నతండుగా ♦ వించునర్హ్య, పాద్యసతాగ్రవిధులకుఁ ♦ బ్రమదమొంది.

ఆ. పర్వతేంద్ర నీకుఁ ♦ బరమకళ్యాణకా, రణము మాకు గురుత ♦ రప్రమాద

కరము నగుప్రకృష్ట ♦ కార్యంబుఁ దెలుపవ, చ్చిరిమి దాని తెఱఁగుఁ ♦ జిత్తగింపు.

వ. దక్షప్రజాపతిపుత్రిక యైనసతీదేవి నాఁబరగుపర మేశ్వరునితడుణీలలామంబు మున్ను

దనతండిచేసినయవమానంబు గారణంబుగాఁ బురస్కరించుకొని నిజశరీరంబు యో

గాగ్నికి నాహుతిఁ గావించె నమ్మహేశ్వరి నీకుం బట్టియై వెండిగట్టునట్టుగాఁబర

గుజగ జెట్టిని వరియించి మనకుం బరమానందంబునేయు లీలాకృష్ణగుప్తప్రపంచయు

లజ్జాలక్ష్మీసరస్వతీమేధాశ్రద్ధాసిద్ధివిద్యాకీర్తిక్షమాదయానీతికాంతిస్వరూపయు న

గునమ్మహాదేవిం బుత్రిగాఁ బడయువని దేవతలు మునులును బలికిన హిమవంతుం

డంతిరంగంబునం దరంగితింబగుహర్షోత్కర్షంబునం బొలిచె. నతనిప్రియపత్ని

మేనకాదేవియు నానందం బినుమడింప నాజగన్మాతృకం గూఁతుం గాఁబడసిమీకు

హితం బాచరించెద నని పలికె. పురందరాదిబృందారకులు యథేచ్ఛం జనిరంత.

క. నిర్భరతరరసలక్ష్మీ, గర్భిత యగుసుకవికవిత ♦ గలి లోకసుఖా

విర్భావకారణముగా, గర్భిణియై మెఱసె మేన ♦ కాసతి మిగులన్. 86

క. అలివేణికిఁ జనుముకుళులు, నలుపెక్కె విలాసవతికి ♦ నవనవలవలీ

దళములగతిఁబాండురరుచి, నలరెం జెలువమరుచెక్కు ♦ టద్దము లంతిన్. 87

ఆ. వె. మందగమన యనెను మాట నిక్కముగాఁగ, నడలుజడనుపడియై ♦ నలినముఖికిఁ

గలచు లేదటంచుఁ ♦ బలుకంగ నోగ్ధని, యట్ల నడుము సతికి ♦ నదనమయ్యె. 88

క. పటునీలకాంతులఁ బరి, స్ఫుటమై నూగారు సాగె • సుదతికి రశనా
కటకాదిభూషణము లు, తగ్గటభారము లయ్యె హిమన • గ్రహేయసికిన్. 89

చ. జగము సృజింపఁగోరె, దను • జప్రతతిం దునుమం దలంచె, దే
వగణము నెల్లఁ బ్రోచుటకు • వాంఛ నొనర్చె, నిజవ్రతాభి కిం
పుగ భువనాధిపత్య మిడఁ • బూనె, వధూమణి గర్భసీమసాం
పుగ నభివృద్ధిఁ గాంచుశశి • భూషణుడేవిమహానుభావతః. 90

క. నిట్టూర్పులు దఱుదయ్యెను, గట్టులదొరక లికికలికి • కన్నులయంగున్
రెట్టించె ధవళకాంతులు, పట్టుగఁ గనుటెప్ప లలస • భావముఁజెంచెన్. 91

వ. ఇట్లాదిశక్తిని గర్భంబునంబూనిన మేనకామహాదేవికి నవమాసంబులు గడచి దశమ
మాసంబునం గొన్నిదినంబులు చనునంత. 92

మ. జనియించెన్ గ్రహపంచకంబు పరమా • చృష్టానగంతైత్రయీ
తనుసంపర్కము లేక భాగ్యవిభవో • తగ్గర్థంబు నూచింప శో
భనగ్నంబున శైలరాజాసతికిన్ • బ్రహ్మాండభాండావళున్
తనగర్భంబునఁ దాల్చుబాల జగదు • త్సహంబు సంతిల్లఁగన్. 93

సీ. గంధవాహములు సు • గంధంబు వెదజల్లె, గుభులున దేవదుం • దుభులుమొసె
కుసుమవర్షంబులు • గురిసె మేఘంబులు, దిక్కులు మిక్కిలి • తెలివి నొంచె
రంభాదిసురవధూ • రత్నంబు లాడిరి, పాడిరి గంధర్వ • పద్మముఖులు
విమలనిర్మలముల • విలసిల్లె నదురెల్ల, నబ్జమిత్రాదిగ్రీ • హంబు లలరె

గీ. సురలు నిర్భరసంతోష • భరితు లైరి, మానిహృదయంబు లానంద • మయము లయ్యె
సౌఖ్య మొదవెఁ జరాచర • జంతురీతికి, శైలకన్యావతారవా • సరమునందు. 94

వ. ఇట్లు లీలావిగ్రహధారిణి యగుసర్వేశ్వరికిఁ జార్వరి యనియు నుమయనియునునా
మకరణంబు గావించి యనేకప్రకారంబులం బ్రశంసించి యమదానందకందళిత
హృదయారవిందులై యరవిందాసనాదిబృందారకులు నిజమందిరంబులకుఁజని రంత
నయ్యచలచాలయు బాలచంద్రరేఖయుంబోలె దినదినప్రవర్ధమానయై పూర్వజన్మ
భావనావిశేషవశంబున శేషాహిభూషణుం దనడెందంబునం బొందుపఱచి యితరం
బు మఱచిసురుచిరహరచరణారవిందచింత నామృతరసాస్వాదనిష్ఠాగరిష్ఠయై వర్తిం
పుచు. 95

గీ. బంతు లాడుచు సకియల • పాట వినుచు, వేడగఁ బాడుచుఁ జెలులకు • విందులిడుచు
నగుచు నుయ్యాల లూఁగుచు • నగతినూజ, పెక్కు లీలల నిబ్బంగిఁ • జెలుగుచుండె.

- గీ. చారుతరతనులతికావ ధ సంతకాల, మంగలావణ్యసింధువ ధ ర్నాగమంబు
రాగజలధివిధూదయా ధ రంభవేళ, నగతనూభవనవయావ ధ నంబుఁ జెందె. 96
- గీ. హరమనోఽర్చ్యధన మెల్ల ధ నపహకింపఁ, బ్రబలయత్నంబు గావించు ధ పంచబాణ
తస్కరునకు సహాయమై ధ తనరుతిమిర, బృందమనఁ బొల్పెఁ జిగురంబుఁలిందుముభికి.
- సీ. వనజగర్భనివరం ధ బున నిష్కళంకుడై, పాడమినశశి యనఁ ధ బొసఁగె మోము
తారుణ్యమనుశాణ ధ ధారఁ బట్టినమనో, జానితూపు లనఁగ లో ధ చనములమరె
లావణ్యదుగ్ధాబ్ధి ధ నావిర్భవించిన, లలితశంఖం బన ధ గళము వెలసె
పంచశరుండు గా ధ వించినహరుకంత, పాశంబు లనఁ బొల్పె ధ బాహులతలు
- గీ. శివఘనాశ్రయసత్కీర్తయో ధ చితములైన, కనకగిరులన వర్తుల ధ స్తనము లలరె
చాయశృంగారరసపూర్ణ ధ సరసి యనఁగ, నగతనూజకు విలసిల్లె ధ నాభిచిలము. 99
- క. చారుదిశాకరికరధి, కాక్-రో(దా)రంబు లగుచుఁ ధ గదభీకాండా
కారశ్రీచోరములై, భూవిద్యుతి నూరు లమరె ధ భువనేశ్వరికిన్. 100
- క. ముక్కంటిఁ గెలువఁబూనిన, చక్కెరవిలుకానితరక ధ సంబులె పోలెన్
జక్కనిపిక్కలు మెఱసెను, మిక్కిలి జగి పిక్కటిల్ల ధ మీ నేక్షణకున్. 101
- గీ. పద్మములు పార్వతీపాద ధ పద్మములకు, నోడఁ గాఁబోలు నటుగాక ధ యున్న సేల
పూను విస్తీర్ణపత్ర ధ సంతానవంగ, తాళికులకైతవమ్మున ధ నపయశంబు. 102
- చ. అభిమతనూత్నపల్లవస ధ హామము లైనచిసప్రనూనముల్
ప్రభగలపార్వతీచరణ ధ పద్మయుగంబున కోహటించిచా
లభయమునన్ మహావనము ధ లం బడి భంగము లందెఁ బంకజ
ప్రభవునకైన దుప్తరవి ధ పతకరముల్ (బలవద్విరోధముల్) 103
- గీ. కనకతాటంకకంకణ ధ కటకతార, హరమణిమేఖలాద్యలం ధ కారములకు
శైలకన్యాంగకములు భూ ధ షణము లగుచు, లలితలావణ్యరసమయ ధ లక్ష్మీఁజెలఁగె
- గీ. ఇవిధంబునఁ దారుణ్య ధ మెసకమెసఁగ, నవ్యఘామణి యనురక్తి ధ నిన్వటిల్ల
నింగుశేఖరుడెందంబు ధ నంగు నిలిసి, యితరకృత్యము మఱచెఁ ద ధ దేకనిష్ఠ. 105
- గీ. అట్టియెడ గట్టురాయని ధ పట్టెఁజూచి, వినయవినమితగాతులై ధ విబుధు లెల్ల
నమ్మనీవమ్మ హేళ్యు ధ నాదిదేవు, విశ్వపతిఁగూర్చి తపముఁగా ధ వింపు మనిరి.
- వ. ఆమ్మాట కమ్మానిని సంతసించి. 107
- సీ. శీతమహీధర ధ శిఖరభాగంబున, నగ్నస్థలంబున ధ నధివసించి
శ్రీపాదములపైఁ ధ జిత్తంబు గీలించి, యత్యంతనియమకృ ధ శాంగి యగుచు

కీతవాతాతప • జాతవ్యధకు భీతి, నోందక యాకలి • నుదిలగొనక

మునులకునచ్చుతం • బుగఁ బార్వతీదేవి, సాధునిష్ఠఁ దపంబు • సలుపుచుండె

ఆ. వె. నట్టియెడ నిలింపు • లందఱు నొకచోటఁ, గూడి సకలలోక • గురుఁడు శివుఁడు
యోగనిష్ఠ విగత • రాగుఁడై యిపు డున్న, వాఁడు వనిత నెట్లు • వాంఛనేయు.

గీ. హరుఁడు పార్వతి నుద్వాహ • మయ్యెనేని, వారికిజనించుసుతుఁడును • ర్వారబలుఁడు
సురలభ యమెల్లఁదీరుఁడ • త్సుతునివలనఁ, బ్రొద్దునొడిచినఁజీకట్లు • పాలియుమాడిగ

వ. కావున నిఖిలబర్హిర్ముఖసుఖకారణం బగునిక్కార్మ్యంబు నిర్వహింపంజాలినసమర్థుం
డెవ్వండు గల్గునో యని యనిమిషులు విచారించునెడ దేవగురుం డందఱం జూచి
కుసుమశరప్రయోగలాఘవప్రగల్భప్రిలోకవిజయలక్ష్మీనికేతనుం డగుమకరకేతనుండి
ప్పని దీర్ప నేర్పఱి యగుఁ జిత్తజం డెత్తి యిత్తఱి మురిముల్గిమొత్తంబులు హ
త్తించిన నత్తపోధనసత్తమునిచిత్తంబు మెత్తవడి తత్తరపాటు నొంది యమ్మత్తకాశి
నిపాత్తుఁ గోరు నిట్లునీలలోహితుం డవ్వరాహోహ నుద్వాహం బగు నాభగవంతు
లేజంబున నగరాజతీనూజయందు నుదయించినకుమారకుండు తారకాసురునకు మార
కుం డగు నట్లుగావునం గంతునకు ననంతలతాంతవాననాసంతోషితసకలజనస్వాం
తుం డగువసంతుండు సహచరుండై చనుట మేలని గురుం డుపదేశించిన విని యిది
య కార్యం బని మరునిం దలంచిన.

110

చ. కనుగొననయ్యె నయ్యెడ జ • గంబులు గెల్చినబల్లిదుండు తి

య్యనివిలుఁ గమ్మదూపులును • హస్తయుగంబునఁ బూని మీనకే

తనము చెలంగ రాచిలుక • తత్తడికెందలిరాకులేరిపై

గొనబుగ నెక్కి నెమ్మిఁ దన • కూర్మిసఖుండు మధుండు తోడుగన్.

111

గీ. ఇత్రైఱంగునఁ దమమోల • నెలమి గదుర, నలరువిల్లుఁడు ప్రాంజలి • యగుచు నిలువ
గారవంబునఁ బూజించి • కార్యసరణి, బూసగుచ్చినచందానఁ • బొసగఁ బెలిపి

గీ. కమ్మదూపుల హరునిచి • త్తమ్మఁ గరఁగఁ, కేసి పర్వతకన్యను • శివుఁడుపెండ్లి
యాడునట్లు ఘటించి న • మస్తలోక, ములకు మేలొనరింపుము • మోహనాంగ.

క. అని వేడిన నుత్సాహము, మనమున ననలెత్తుచుండ • మదనుండు వసం

తుని గూడి పురాంతకువై, జనియెక దావాగ్నిమీఁద • శలభమువోలెన్. 114

చ. అభిధటహుంకృతుల్ శుకహ • యస్సుటహేష లుదాత్తమత్తకో

కిలగజబృంహితంబులు నొ • గిన్ విరహిప్రళయం బొనర్పఁగా

మలయమరుత్సధాశుమధు • మంతులఁ గూడి రతీశ్వరుండు రా
చిలుకహుమాయి నెక్కి నడ • చెందిపురాంశకుమీద నుద్ధతిన్.

115

వ. ఇట్లు సపరివారుండై జగదేకవీరుం డగుమారుండు కదలి చనువాఁ డంతర్థతంబున
నిట్లు చింతించె.

116

సీ. పరమేశుఁ ద్రిభువన • గురునిఁ బురాంతకు, నిస్సంగు నిర్మలా • నిటలకయను
నేరీతిఁ గెలుతు నే • నెట్లు వశ్యునిజేతు, నమరులకార్య మె • ట్లాచరింతు
కమలపత్రగతాంబు • కణముచందంబున, నల్లంబు కడుఁ దల్ల • డిల్లఁజొచ్చెఁ
గాలాగ్నిరుద్రుని • మ్రోల నిల్చుటయెట్లు, కొఱవినిఁ దలగోకి • కొనఁగనగునె
గీ. సకలజగముల గెలుచునా • సాయకములు, దక్షయాగవిరోధిచి • త్తంబు గాఁడి
వాఁడిమెఱసి కరంగించి • వలపుగొలుపఁ, (బాలఁగలవొక్కొ) నాకీర్తి • జగముపొగడ

కా. ఏలా వట్టివిచారముల్ సలుపఁగా • నీకానుపై నెత్తిన్

వాలాయంబుగఁ బ్రాణసంకట మగున్ • వ్యర్థంబుగా దమ్మహా

కాలున్ డగ్గఱఁబోకమానుట దగుం • గాదన్న ఫాలాంబకా

(భీలప్రాజ్వలకీలికాని) చయసం • పృక్తకళుని జేయఁడే.

118

క. నను వేల్పు లేల వేడిరి, గొనకొని న్నెక్కియ్య • కొని వచ్చితి ని

ప్పని కిట్లు వచ్చి మదిఁ బెనఁ, గినవెరపున మరలి చనుట • కీర్తికరంబే.

119

అ.వె. దేహమైన విడిచి • దివిజులకార్యంబు, నిర్వహింతు ననుచు • నెమ్మిహోడ

గడఁగి కదలే పేసి • కన్నులవేలుపు, తపముసేయుకడకు • దర్పకుండు.

120

అ.వె. మదనుఁ డెట్లు శివుని • మమత నొందించునో, కార్య మెట్టులగునో • కాంచవలయు
నంచు నురలు శంక • రాశ్రమం బగుమఁచు, గొండఁ జేరి మింట • నుండిరపుడు.

క. వినుఁ డిది పరమాశ్చర్యము, మునులార, సుపత్వ లభ • మున నిల్చి హరుం

గనునంతలోనఁ జెనకిన, మనసిజాఁ డాతుద్రుకంటి • మంటల నణఁగెన్.

122

వ. ఇట్లు ముక్కంటికంటిమంటలం బడి మిగుతవదువునం బొడియెయున్న వెడవిల్తునిం
బొడఁగాంచి భయవిహ్వలులై బలభేదిమొదలృదివొకసు లాకసంబున నుండి.

123

గీ. ఓపురాంతక యోరుద్ర • యోమహేశ, రాక్షసాలాహలభంజన • యోశరణ్య
తారకాసురుచేతిబా • ధలకుఁ జిక్కిరాఁ జేర్చి నున్నట్టిమముఁ బ్రోవ • వేక్యపాత్ర.

వ. దేవా నీవు ప్రసన్నుండవై పార్వతిం బరిగ్రహించిన నెల్లదేవతలకు నుల్లంబునం జ

ల్లదనము వాటిల్లు నీవీర్యంబున నహార్యకన్యకుం గల్గినకుమారుండు బృందారకమార

కుం డగుతారకుం డెట్లా సకలలోకంబులకు చానందంబు సంపాదించు నని ఘా

జాహ్నవీమాహాత్మ్యము.

లంబులం గేలుఁదమ్ములు గీలించి వేలుపు తల్లి బ్రాహ్మిందిన నట్లయగుంగాక యని కరుణించి.

125

- సీ. శంకరుం డంతట ♦ సంతోషభరితుఁడై, సప్తర్షిచంద్రుల ♦ సంస్మరించి
రావించి సత్కృతి ♦ గావించి గిరిసార్వ, భౌమునిపాలికిఁ ♦ బంచి తనదు
సంబంధమునకు నా ♦ ర్థంబున నుప్పొంగు, నతనిభాగ్యమునకు ♦ నాత్మ మెచ్చి
పద్మజపద్మాక్ష ♦ బలకాపనాదిదే, వతలకు లేఖలు ♦ వ్రాసి పంపి
- గీ. యక్షగంధర్వసిద్ధి ♦ ద్యాధరులను, డగినప్రగడల రప్పించి ♦ జగములెల్ల
మెచ్చ వైవాహికోత్సవం ♦ విచ్చగించి, యుచిత భంగుల మెలఁగుదు ♦ నుండెనుఁడు
- వ. హిమవంతునియొషధిప్రస్థపురంబును రంభోర్వశి మేనకాదిసర్వగీర్వాణగణికాసమారబ్ధ
లాస్యప్రసంగసంగతంబును, నభంగురోత్సాహ సంపన్న కిన్నరగంధర్వకురింగనయనా
సంగీత భంగీసముజ్జ్వంభితంబును, కాహళశంఖ భేరిమృదంగవీణావేణుపణవగోముఖా
ద్యనేక హృద్యవాద్యఘోషసంపూర్ణంబును, గలశ భవకణ్వగాధినందనగౌతమగాలవ
భృగుభరద్వాజమారకండేయమాండవ్యమృకణాదిమహామునిగణసంభోభితంబును, మే
రుమందతవింధ్యగంధమాదనమలయపల్లవిబంధుజనసంకీర్ణంబును, నరుంధత్యననూ
యాసావిత్రీలోపాముద్రాప్రభృతిపుణ్యాంగనాసమాచరితమంగళాచారసమంజసం
బును, నత్రంకషాదభిరుభిక్తీనశతసహస్రముల్లంఘిత తారకాపథంబును, నవనవ
ప్రసాధనక్రియావిశేషభూషితాశేషగోపురప్రాకారప్రాసాదహర్ష్యాదిగృహతాజ
విరాజమానంబును, హిమాంబుసమ్మిలితకలితకన్తారీపంకవిలిప్త విపణిరాజమార్గస్థలక
ల్పితరంగరంగతక్రూరరంగవల్లీ సముల్ల సితంబును, సకలజన(నా)సాపుటీప్రియబంధు
బంధురసర్వతోనిక్షిప్తనితాంతవాసనాసనాధవముద్వేలకాగురుధూపఘామమాలికాక
పటకాదంబినీసమాశ్రితనభోంగణంబును అనల్పకల్పనాకుశలశిల్పిజనవినిర్మితవిచిత్రచిత్ర
కలనాసమన్మిలితకాతకుంభకుడ్యభాగాభోగంబును, ప్రత్యగారద్యారపార్శ్వపరిణద్ద
శుద్ధసువర్ణకదలికాస్తంభ సంభారంబును, వివాహ సంభారసమానయనజాగరూకమి
హికాశలరాజభృత్యసంతోషభరితమహాకలకలధ్వాన మేదురంబును, సంతప్తకాండన
మయస్తంభాదిసంధాననికాయకా(మాన)సంధానితముక్తావితానసంతానసంయోజి
తతరుణారణకీరణస్ఫురణహరణప్రకటపద్మరాగమణితోరణ రమణీయంబును,
అమృతసంతానతరుకుసుమదామస్తోమసుందరకేళీమందిరద్వారంబును, భద్రకరవిద్రు
మప్రవాళబద్ధమంజరీమంజులభాసురోశీరకాయమానచ్ఛాయాభిరామపర్యంతభూభాగం
బును, వివిధానర్వమణిమయాభరిణగంధమాల్యానులేపనవిచిత్రనసనాలంకృత దివ్య

ప్రీతి పురుషమండితంబును, పకలపాణిమాన మహాన్న తానంద సందోహ సంధాయ
కనవోత్సవంబును నగుచునుండె నక్కడఁ గైలాసంబునందు నిందు శేఖరుండు వివా
హ సన్నాహ సముచితవర్తనుండై యున్నంత.

127

చ. సురపతిముఖ్యదిక్పతులు ♦ సాంపెసలార వధూసమేతులై
తరుణతరారగ్బింబసమ ♦ ధామవిమానము లెక్కి వచ్చిరా
మరధరణీమహాప్రసవ ♦ మాల్యసుగంధభ రానుయాతబం
భరనికరంబు వెంటఁ బడి ♦ బంట్ల తేరంగున నంటి కొల్వఁగన్.

128

క. మరుదశ్వవిశ్వచారణ, గరుడోరగసిద్ధసాధ్య ♦ గంధర్వవియ
చ్చరకిన్నరతుషితాభా, స్వరు లీశువివాహమునకు ♦ వచ్చిరి వేడగన్.

129

వ. మణియును ద్రివిష్టపవాసు లగువార లందఱు నయ్యవ్వమూర్తియిచ్చావశంబుననాక్య
(హూ)తులై ప్రకృష్టహర్షంబునం గైలాసంబునకు వచ్చిన వారినందఱు నభినందించి
చందనకుంకుమసంకుమదమ్మగమదాదిపరిమళద్రవ్యభవ్యాంబర భూషణార్పణాదుల
నాదరించి విరించివిజ్ఞాపితహిమవత్పురగమనుండై శృంగభగమనుండు వైవాహికసమ
యోచితవేషంబుఁ దాల్చె నివ్వధంబున.

130

సీ. నిడుదకంజడగుంపు ♦ ముడి విప్పి సిక వేసి, డంజైనమణికిరీ ♦ టంబుఁ దాల్చి
కలితత్రిపుండ్రశే ♦ ఖలఁ బొల్చునొసటిపైఁ, గస్తూరిచేఁ దిల ♦ కంబు దిద్ది
గరళంపుఁగప్పనఁ ♦ గారుక్రమ్ముచునున్న, యలుత ముత్తైపుగంట ♦ సరియమర్చి
కరిచర్మ మటుపెట్టి ♦ కటిసేమఁ బసిఁడిక, మృలఁ బొల్చువెలిపట్టు ♦ వలువ గట్టి

గీ. మదనభ సితాంగరాగంబు ♦ మాని మేనఁ, బరిమళోద్ధారిపాటీర ♦ పంకమలఁది
చిలువసామ్ములు విడనాడి ♦ చెలువు మెఱయ, లలితనవరత్న భూషణంబులుధరించి.

వ. ఇట్లు సర్వేశ్వరుం డపూర్వవేషంబుధరియించి హృద్యానవద్యసముద్యన్మహావాద్య
ఘోషంబులును, కుసుమాంజలివిక్షేపకుశలసురవధూకరకంకణరుణతాగ్గరంబును, నీ
రాజనార్పణనిపుణవృద్ధాంగనామంగళ సంగీతనాదంబును, కాశ్యపపులహకృతుపుల
స్త్యవసీష్ఠాదిమహర్షి స్వస్తివాచనరవంబును, నందిభృంగిరిటినికుంభకుంభోదరాదివేత్రధ
రహాకాగ్గరంబును, వందిమాగధపాపత్యమానగద్యపద్యశబ్దంబును నేకీభవించి
భూనభోంతరంబులునిండింప నఖండితత్వరాహంకారపరాభూతి మారణిశ్వంబును, రమ
ణీయరత్న కింకణీగణవిరాజమానంబును, భర్మనిర్మితపల్యాణశోభితంబును, ఘణఘణ
తాగ్గరకమనీయఘంటికాలలితకంఠభాగంబును నగువృషభవాహనంబు నెక్కి.

131

గీ. లక్ష్మీ యను వాగ్విఘాటియు • లలిత లీల, పూర్ణకుంభద్వయము • గరం • బులధరించి
కోరి ముందట నడువఁగఁ • గొంద జమర, సతులు మంగళగీతకా • శలము నెరప.

క. ఇరు దెసల వెనుక ముందట, హరిసరసిజగర్భవాస • వ దిసుపర్వత్
కరమర్థిఁ గొలువఁ గదలెన్, హరుఁ డప్పుడు తుహినగిరిపు • రాభిముఖుండై. 134

గీ. ఇవిధంబునఁ గదలి య • య్యిందుమాలి, మందగమనంబునఁ దుషార • మహిధతేందు
పురము చేరువఁ జేర నా • భూధరాధి, నాథుఁ డవ్వార్త విని మహా • నందుఁడగుచు

చ మునివరులున్ సువర్ణగిరి • ముఖ్యనిజప్రియబంధువర్గముం
దనయులుఁ బుణ్యకాంతలు ల • తాప్రతిమానతనూవిలాసకో
భనగణికానికాయము న • పారముదంబునఁ గొల్వలొకనా
ధునిఁ గరుణాధునీశుని నె • దురొగ్గనియె న్నగరాజా వేడుకన్. 136

గీ. వందిమాగధరూప మిం • పొందఁ దాల్చి, వెలసివచ్చినవేదాది • విద్య లపుడు
త్రిపురహరిణాదిశంకర • విపులవిజయ, గాధలు పఠించెఁ బటునిరా • ఘాటసరణి.

క. అడిగి వేలుపుచానలు, పాడిరి గంధర్వసతులు • ప్రభుదం బెసఁగన్.
బోడలగుమింటి తెరువరి, చేడియ లటు చల్లరలరు • సేసలువేడగన్. 138

క. దుందుభులు మొఱసె నయ్యెడ, మందరమంధానమధ్య • మానోద్భూతా
మంద స్పందనవీచీ, సందోహమహాభిశబ్ద • సవ్యశధ్వనులన్. 139

గీ. శిశిరకరఖండధరహిమ • క్షీతిభృదుభయ, పక్షచారిపరస్పరో • పరివిక్షేప్త
సురభికర్పూరపటవాస • మార్గపూర్ణ, మగుచుఁ గనుపట్టె భూగగ • నాంతరంబు

గీ. శివునివారును నీహార • శిఖరివారు, రంగదుద్వేలనిబిడవా • ర్షమునఁ బొంగి
కలసి వర్తించిరి విలాస • గతిసమేత, పూర్వపశ్చిమజలధుల • పోల్కి నపుడు.

చ. ఈక్రమంబున నెరుగొన్నయన్నగరాజానకుఁ ద్రిలోకవంద్యుం డగుచంద్రేశ్వ
రుండు నమస్కరించిన నతండు భయలజ్జాపభ్రమంబులు డెందంబునసందడింప ది
వ్యోపచారంబుల నప్పురాణపురుషునిం బూజించి నిజపురప్రవేశంబు సేయించి ము
కుందశతానందిపురందరాదిబృందారకులవేర్వేఱ విడుదుల విడియించి పెండ్లికొడుకున
కు విశ్వకర్మనిర్మితంబును, ననర్థమణికిరణమాలికాకిమ్మిరితంబును నగుమందిరంబుసమ
ర్పించినఁ బ్రభుదపరివారంబులతోడ నందు సుఖాసీనుండై యుండె నంత. 142

గీ. సురపతినిఁ జూచిపర మేష్టి • శుభముహూర్త, మునకుమిక్కిలియెడ లేదు • భువనపరికి
సర్వరంబుగ మంగళ • స్నానకృత్య, మర్త్యవిధమునఁ జేయింపు • మనుచుఁ బెలువ.

వ. అతఁడు శచీదేవిమొదలయిననిజాంగనల కావించి గంగాధరుఁడు (మంగళస్నానంబు నేయింపవలయు) నని నియోగించిన. 144.

క. వల్లెయని యల్లనిర్జర, పల్లవపాణులు ప్రమాద • భరమునఁ దారా
పల్లభధరు మణిఘృణీసం, పల్లారితకనకపీఠి • పైనునిచి తగన్. 145

చ. నొసలను ముంగురుత్ చెదర • నూలొగ్గని ముక్కరదాలు మోవిపై
వెసఁ గొనసాగఁ జన్నుఁగవ • విక్కుచు నట్టువదొక్క హారముత్
ముసలి పెనంగులాడ నగు • మోము జెమర్చ నొకర్తు చంపక
ప్రసవసుగంధిత్రైమున • భర్తృవకుం దల యంటె నేర్పునన్. 146

క. అపు డననూయాదుంధతు, లపరిమితప్రీతి జలక • మార్పిరి శుంభ
త్తపనీయశుంభ సంభృత, సపరిమళద్రవ్యభవ్య • జలసేకములన్. 147

క. ఒకకోమలి తడియొత్తెను, మకరధ్వజరిపున కొకతె • మహితదుకులాం
శుక మొసఁగె నంత నొకచం, పకగంధి సుగంధ మలఁదె • భవునెమ్మేనన్. 148

క. కన్నులు మూడున్నవి చెలి, కన్నావఁటె యిఁక నొకింత • కాటుకఁ దెమ్మం
చెన్నుచుఁ జెన్నుగ శివునకుఁ, గన్నుల నొకబోటి నునుపుఁ • గాటుక దీర్చెన్.

వ. మణియును మణిమకుటమకరకుండలగ్నైవేయతారహారకేయూరకంకణోర్మికాకటిసూ
త్రనూపురాదిసకలాభరణంబు లలవరించి రత్నబంధనంబు మొదలగుశుభాచారంబు ల
న్నియు నిర్వర్తించి యామించుబోడులు తనతోడం జనుడేర నయ్యిందురేఖాచూ
దామణి మణిపాదుకారమణియచరణారవిందవిన్యాసంబుల నాగుల్ఫకీర్ణకుసుమవిస
రం బైవయభ్యంతరాంగణమార్గంబునకు భన్యత్వంబు సంపాదింపుచు నల్లన నడచి
యెనురుగా వచ్చి తనకుమోక్తిగ్నమైనాకునికరంబుఁ గరంబున నవలఁదించి పుణ్య
పురంధ్రీనికురుంబసంభరితంబును, మేరుమందరాదిహిమవద్బంధుజనపరంపరాపరివే
ష్టితంబును, మహామునిగణపరిశోభితంబును, వసురుద్రాదిత్యనానావిధవిబుధవిశేష
భూషితంబును, సత్సాగరవనస్పృతిన మేతంబును, కామధేనుప్రముఖగోమాతృకాలం
కృతంబును, విశ్వకర్మనిర్మితంబును నైనకల్యాణమంటపంబుఁ జేరం జనుదెంచి పు
ణ్యాంగనావిహితనీరాజనమంగళోపచారం బైనవివాహవేదికయందుఁ బ్రవేశించి హి
మవంతుం డునుప ననుపమసమున్నతకనకసింహాసనంబున నాసీనుండైయుండెనంత.

గీ. కమలగర్భుఁడు కనకాసనమున నుండి, యాజ్ఞికత్వముఁ బూనిబ్రహ్మార్షిసహితుఁ
డగుచుఁ బుణ్యాహనాచనం • బాచరించి, సకలవిధులు యథావిధి • సలుపుచుండె.

వ. అంత హిమవంతుండు.

152

గీ. పసిమిపదియాలువన్నియ ♦ పసిడిపల్లె, రమున శివునిపదాబ్జంబు ♦ లమర నునిచి
శేలఁడమ్ముల రతనంపు ♦ గిండి వంచి, యనుగుటిల్లాలు నీరు వో ♦ యలగఁ గడిగి.

వ. అప్పుణ్యజలంబు లంబుజాక్షియుం బానును శిరంబులం తాల్చి.

154

చ. అతులితవైభవోన్నతున ♦ కబ్జభవాదిసమస్తదేవతా

పరికి గుణాబ్ధికిన్ భువన ♦ భర్తకు నీకును మాకుమారి ని

చ్చిలిమని ధారవోసె గుణ ♦ సేవధి యాహిమవన్నగేంద్రుఁ డా

శ్రీతశుభదాయ యైనశశి ♦ శేఖరుసవ్యకరాంబుజంబునన్.

155

క. అంగజాజయశంఖం బన, మంగళగతిఁ బొల్పుపర్వ ♦ మంగళయలుతన్

రంగమర శివుఁడు గట్టెను, మంగళనూత్రంబు భువన ♦ మంగళకరమున్.

156

వ. అంతి.

157

క. గిరిసుతతలపై శివుఁడును, హడనాదలఁ బార్వతియు స ♦ మంచితగతి నుం

చిరి ముత్తియంపునేసలు, కర మనురాగంబు మదిని ♦ గడలుకొనంగన్.

158

చ. సులితకాంతిబాహువులు ♦ సౌపుమ దోయిటఁ బట్టి గారి యా

దలఁ దలఁద్రాలు వోయఁగ ను ♦ ధాకరశేఖరుఁ డొప్పె నత్తఱిన్

వలనుదలిర్ప సన్నిధికి ♦ వచ్చినయింద్రపురంద్రమీఁద ను

జ్వలనిజశాఖలన్ విరులు ♦ చల్లెడుకల్పకుజంబుకై వడిన్.

159

గీ. (అమ్మహోత్సవసమయంబు ♦ నందు) సురలు, కానుకలుగాఁగ నిచ్చి ♦ కనకవసన
లలితమణిభూషణములు క ♦ శ్యామముదిత, చిత్తు లగుచు(నాగారీందు ♦ శేఖరులకు)

మ. అపు డర్పించెహిమాద్రిరాజా కడునె ♦ య్యం బొప్ప భూధేనువుం

వపనీయాచలదోగ్ధ మున్నుపితుకం ♦ దావత్సమై ముందుగా

నపు దానక్తిని సంగ్రహించినయన ♦ ర్హామేయరత్నావళుల్.

స్వపదారాధకముక్తిదాయ (కునకున్ ♦ జామా)తకున్ వేడుకన్.

161

గీ. ధౌగ్యమే కాదు చూడ నా ♦ దార్యగుణము, నీతనికి సహజం బని ♦ యెంచుకొనఁగఁ
దుహినగిరిసార్వభౌముఁ డర్థులకు నిచ్చె, నపు డమేయధనంబు వాం ♦ ఛాధికముగ

వ. ఇవిధంబునం ద్రిభువనానందదాయ)కంబై పార్వతీపరమేశ్వరులక శ్యామహో
త్సవంబు ప్రవర్తించె. మఱియును జంద్రికాసంకాశమేదురదుకులాస్త్రతం బైన

యపరంజిపసిండిపెండ్లిపీటమీఁద నాదంపతులంగూర్చుండఁబెట్టి కాస్త్రోక్తప్రకా

రంబున నగ్నిప్రతిష్ఠాపనంబు గావించి సప్తత్రయికం బగునశ్శంబు నిలిపిలాజహోమం
బు నిర్వర్తింపజేసి వధూవరులచేత జాతవేదునకుం బ్రదక్షిణప్రక్రమణంబు నేయిం
చి సప్తపదంబులు మెట్టించునవసరమున. 163

గీ. కమలగర్భుఁడు శంకర ♦ కరగృహీత, కాంకరీచరణాంగుష్ఠ ♦ సౌష్ఠవంబు
గాంచి మన్మథకుంతసంక్రాంతుఁడయ్యె, నాగుణాధ్యునకపుడవీర్వముప్రసవించె
క. మనసున సిగ్గును వెఱిపుం, ఔనఁగొని నిండార వేల్పు ♦ పెద్దన యపుడ
ల్లన నేలమీఁద నొలికిన, తనశుక్లము పామపాద ♦ తలమునఁ జమరెన్. 165
వ. అందు మహాతేజశ్శాలు లైనవాలఖిల్లులు జనించి రంత. 166

అ.వె. అప్రబుద్ధి వొడమె ♦ నయ్యయో విధి కని, నిఖిలమునులు సురలు ♦ నిందసేయ
నూరకుండె నెద్ది ♦ యును బలగ్నేరక, మాసపోయి కార్య ♦ మూఁఁ డగుచు.
వ. ఇట్లు దేవసభనమమం బొడమినసిగ్గుపెంపుకతంబునం దమ్మిచూలినాలుగుమోము
లును వంచుకొని ఖిన్నుండై యుండి కొంతసేపునకు నల్లనఁ గదలి యొషధిప్రస్థప
ట్టణంబు నిర్గమించి యెటకేనియుంబోవంగ నాభుజంగరాజభూషణుండు దయాస
ముద్రుండుగావున నందికేశ్వరు నాలొకించి యాలొకేశ్వరుం దోడ్కొనిరమ్మము
జ్జగంబులు సంతసింప నతని నిరపరాధిం గావించి కరుణించెదననిన నమ్మహేశ్వరుం
డు వాణీశ్వరునిం దోడ్కొనితెచ్చె నంత విరూపాక్షుండు కరుణాకటాక్షవీక్ష
ణంబుల వీక్షించి విరించి నాదరించి. 168

గీ. పాపకర్మలపాపముల్ ♦ పాపనోపు, భువియుఁ దోయంబులును మహాపుణ్యగరిమ
జక్క నారెంటిసారముల్ ♦ సంగ్రహించి, విగతపాపునిగావించు ♦ విధినటంచు.
వ. నిశ్చయించి నీలగీత్రుండు నిఖిలజలసారంబు లగుగంగోదకంబులాహరించి భూసా
రంబున నొక్కకుండక గావించి యప్సర్యాజలసారంబు లందుఁ బూరించి యభిమం
త్రించి విరించి నాలొకించి యాకమండలపాత్రింబు ధరియింపుము దీనతి బరిశు
ద్ధుండ వగుదు వని మఱియు నిట్లనియె. 170

క. అప్పులు త్రిజగన్మాగృక, లప్పుడమియు లోకమాత ♦ యయ్యురయము చా
నొప్పుగ జన్మస్థితులకుఁ, జెప్పెద వినుకారణం బ ♦ శేషంబునకున్. 171

గీ. యజ్ఞదానతపోనియ ♦ మాదులైన, ధర్మములు సమకూరు నా ♦ ద్వయమువలన
వృద్ధిబొందుఁ జరాచర ♦ విశ్వమెల్ల, సలిలధరణులచేత న ♦ బ్జాతజన్మః 172

గీ. సలిలములతోడ భువితోడ ♦ సాటియైన, సేననార్హపదార్థముల్ ♦ లేవు సుమ్ము
స్మరణమునవందనమునను ♦ జ్ఞానమువలన, వినుమనోవాక్కిర్యాకృత ♦ నృజనమడచుఁ

క. అమరోత్తమ, యీశలిలమె, యమృతము మఱి దీనికన్న ♦ సధికములేదు
తమతమ మగునీజులపా, త్రము నీవు నిరంతరంబు ♦ చాల్చుముభక్తిన్. 174

మాలిని. వినుము కనకగర్భా ♦ వేడగ నిబ్బామిపాత్రమ్.
బున వెలసినగంగా ♦ పుణ్యతోయంబుఁ గీర్తిం
చిన(వివరగణంతు) ♦ క్రేణికిం గోదగ్గలబ్బున్
ఘనసుకృతము గల్గుం ♦ గల్మషంబుల్ దొలంగున్. 175

గీ. ఉత్తమంబులు పృథివియు ♦ నుదకములును, కమలసంభవ పంచభూ ♦ తములయందు
బూను మెప్పుడుఁ దత్సార ♦ భూతమైన, యిమ్మహాపాత్ర(నానంద) ♦ మెసక మెసగ.

వ. కమండలుసంగతగంగోదకప్రభావంబున నీకుఁ జిత్తచాంచల్యసంభూతంబైనపాత్ర
కంబు నశించు నిది ధరింపు మని పలికిన సకలమునులును మురవైరిమొదలగుదేవతలు
ను ముదంబునం బ్రశంసించిరి యప్పరమపావనసలిలసంభరితం బైనకమండలుపా
త్రంబు ఫాలనేత్రుండు పద్మసంభవున కిచ్చెనమ్మహాపాత్రంబు స్వీకరించి విరించి
విగతకల్మషుండై వెలింగె. నిట్లావిర్భవించి సకలభువనస్థితాంగనాసముత్కృష్ట(స
ర్వాంగ)గలావణ్యసంగతశర్వమంగళాచరణాంగుష్ఠసౌందర్యసందర్శనసంచలిత స్వాం
తుం డైనసరస్వతీకాంతునిదోషంబు బ్రహ్మకమండలుగర్భంబున నుండె నంత హి
మవంతునిచేతననుజ్ఞవడసి యప్పరమేశ్వరుండు పార్వతీసమేతుండై కైలాసంబున
కుం జని యధేష్టసుఖంబు లనుభవింపుచు నుండె నంతం గతిపయకాలంబునకు భవా
నీశంకతులకుఁ గుమారస్వామి సంభవించి తారకానురునిం బెగటార్చి యెల్లలోకం
బులకుఁ బరమానంద భావరించె నీగౌరీకళ్యాణమహాత్మ్యవంబును గంగోత్పత్తిప్ర
కారపుణ్యాఖ్యానంబును వినినఁ బఠించిన సకలకుభంబులుసిద్ధించుమహాపాత్రకంబులు
నశించు. మనోరథంబులు ఫలించు. బుత్రపౌత్రాభివృద్ధి యగు నని నూతుండు నై
మికారణ్యనివాసు లగుశాసకాదిమహామునులకు జాహ్నువీసంభవప్రకారంబు వివరించి.

ఆశ్వాసాంతపద్యములు.

మ. జగతుత్పత్తినిదానదానవచనూ ♦ సంహార, హారాయితో
రగరాడ్చ్రహ్మకపాల పాలనకళా ♦ ప్రావీణ్యసంపన్నప
న్నగభగవాహనబాణ, బాణముఖనా ♦ నాభక్తమందారదా
రగతాంశత్తనుభాగభాగరిమసం ♦ క్రాంతాఖిలా శాంతరా. 178

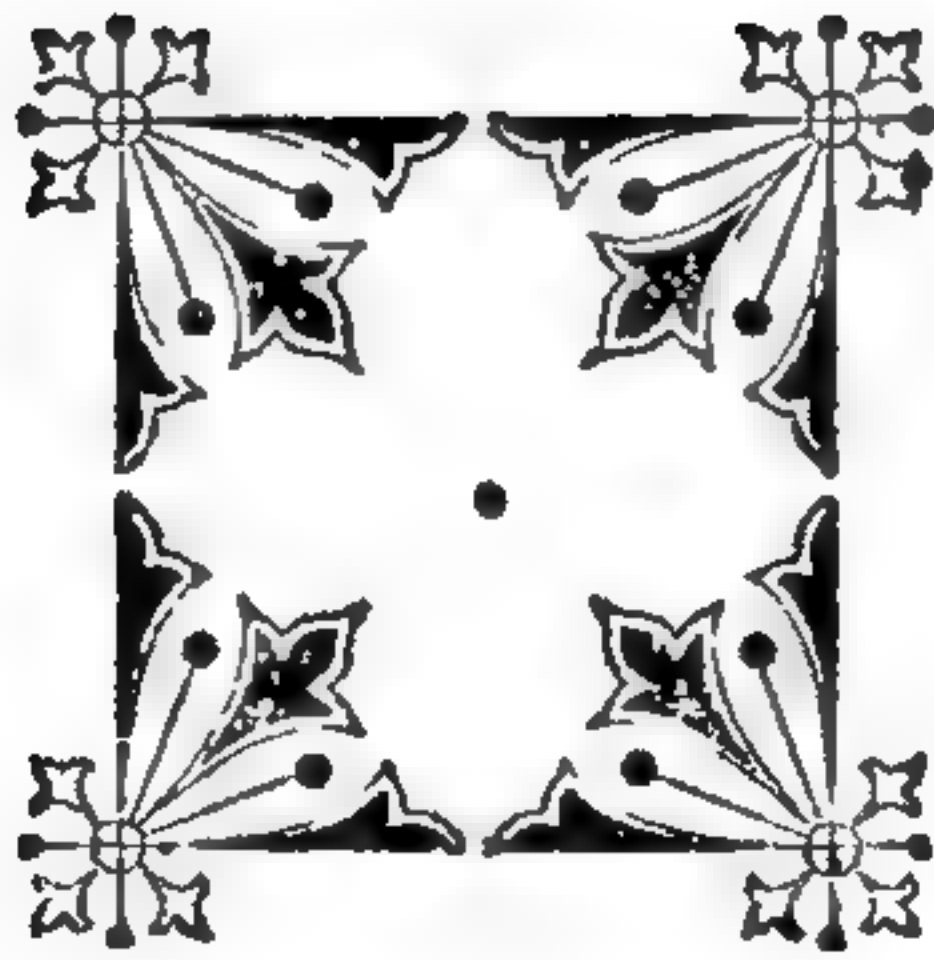
క. శేషాహిభూష, భాషా, యోషాధిపవదననిగది ♦ తోక్తివిశేషా
శ్వేషితపద శరశోషిత, దోషాచరనగర సకల ♦ దోషవిమూరా. 179

మాలిని. త్రిభువనమతకీర్తి ♦ ధీరనందూరికామ
ప్రభుశుభకరమూర్తి ♦ భానుమన్మధ్యవర్తి
యభినవశశిమాళి ♦ యాశ్చిరాంభోజహేళి
విభవవిపులవిద్యా ♦ వీర్యకారుణ్యకాళి.

180.

గద్యము.

ఇదిశ్రీమదుమామహేశ్వరకరుణాకటాక్షవీక్షాపాత్రయేనుగులక్ష్మణా
మాత్యపాత్ర తిమ్మనామాత్యపుత్ర వివిధవిద్యజ్ఞనవిధేయ
లక్ష్మణకవినామధేయ ప్రణీతంబైనజాహ్నవీ
మాహాత్మ్యం బనుమహాప్రబంధంబునందుఁ
బ్రథమాశ్వాసము.

పంచాయతీ
వేమన గ్రంథాలయం.

శ్రీరస్తు.

శీలప్రాలు :: కృష్ణా శ్రీమత్పరజేవరామయైనను.

జాహ్నవీమాహాత్మ్యము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

క. శ్రీవేటూరిపురీశ్వర, పావనగుణచరిత భక్త ధ పాలనమహిత
ప్రాచీణ్యకామమంత్రిశు, భావహ, సోమేశలింగ ధ యతిధనశాంకా.

వ. జేవా! అవధరింపుము శౌనకాదిమహర్షులకు నూతుం డిట్లనియె. నట్లు బ్రహ్మక
మండులుపాత్రంబుననుండి గంగాభవాని విస్తరిల్లినతెఱంగుఁ జెప్పెదఁ దత్కథా
శ్రవణమాత్రంబున సకలపుణ్యంబులు లభించు ; విష్ణునాభికమలంబున బ్రహ్మదేవుం
డు జనించె ; నమ్మహాత్మునకు మరీచి చొడమె నతనికిఁ గళ్యణుండు సంభవించె ;
నయ్యనఘునకు హిరణ్యకశిపుహిరణ్యాక్షులు పుట్టిరి. హిరణ్యకశిపునకుఁ బ్రహ్లాదుం
డాయనకు విరోచనుండు విరోచనునకు బలియనువాఁడు మహాధర్మాత్ముండు పు
త్రుం డుదయించె.

ఉ. భాగవతాగ్రగణ్యుండు కృ ధ పాపరిపూర్ణుండు పత్వ్యభాషణుం
డాగమవేది యజ్ఞపతుఁ ధ డాహవదోహులుఁ డుజ్వలాత్ముఁ డ
భ్యాగతేపూజకుండు సక ధ లాఢిజనాభిమతార్థసంతత
త్యాగపరాయణుండు బలి ధ దానవుఁ డొప్పు నజేయసత్వుఁడై.

గీ. అతఁడు నిజవంశగురుని మ ధ హనుభావు, భార్గవోత్తము శుక్రుని ధ భక్తిఁ గొలిచి
పరమమగుతప మొనరించి ధ వరము బడసి, సహధికైశ్వర్యసామ్రాజ్యఁకాలియగుచు.

గీ. శక్రు నమరావతీపురం ధ బాక్రమించి, యమరవీరుల భంజించి ధ యాహవమున
గెలుపు నొంది పురందరాదులను దరిమి, యేలెఁద్రైలోక్యసామ్రాజ్యఁ మేకమాళి

వ. ఆసమయంబున.

క. అదితియుఁ గళ్యణును నా, రదునిప్రసాదమున నమర ధ రక్షకు లక్ష్మీ
హృదయేశు భక్తవాఁఛా, ప్రభుని హరిం గొల్చి రింద్ర ధ రాజ్యార్థంబై.

- క. వనరుహనాభుఁడు వారికిఁ, దనయుండై పుట్టె నింపు ♦ దశకౌత్తఁగ న
య్యనఘనకు వాసునాహ్వయ, మొనరించెను గశ్యపుఁడు మ ♦ హోత్సవ మమరన్. 8
- గీ. కశ్యపబ్రహ్మ శాస్త్రోక్త ♦ గతిని వామ, నునకు నుపనయన(మొనర్చి ♦ ము)నిహృదబ్జ
చారియొప్పునాబ్రహ్మ ♦ చారి నంత, వేదపారగు నొనరించ ♦ విశదధింగి. 9
- చ. ముజ్జగంబులకుఁ దండియైనయహ్మయావటువు తండియొద్ద వేదాధ్యయనంబుఁ
జేసి వటుజనార్హకర్మనిరతుండై వర్తింపుచున్నయవసరంబున. 10
- గీ. బ్రహ్మవేత్త లైన ♦ భార్గవప్రముఖు లా, ర్విజ్య మాచరింప ♦ దీక్షఁ బూని
పరమభాగవతుఁడు ♦ బలి హయ మేధయ, జ్ఞంబు సేయుచుండె ♦ జగము నొగడ..
- క. అమరేంద్రునిపని దీర్చన్, సమయం బిది యనుచుఁ దలఁచి ♦ చనియెన్ సర్వో
త్తమవటువు శిష్యసముదా, యనుతో బలిచక్రవర్తి ♦ యజ్ఞంబునకున్. 12
- గీ. ఇట్లు వచ్చి మఘస ♦ మృద్ధియు బుత్విన్, తానుభావమును స ♦ మర్థనూక్తి
కలనఁ బొగడుచున్న ♦ కపటవామను వటు, వేషధరుని జూచి ♦ తోషమొంది. 13
- గీ. ఎదురుచనిభార్యయును దాను ♦ నెలమిమొక్కి, యతనితేజస్సమృద్ధిక ♦ చ్చుతమునొంది
యర్హ్యపాద్యాదిసలౌకర ♦ మాచరించి, కనకపీఠముపై నుంచి ♦ గౌరవమున. 14
- చ. అబ్బలిదానవేంద్రుండు. 15
- చ. కరయుగళంబు మోడ్చి యలి ♦ కంబునఁ జేర్చి విసీతవృత్తియొ
వరకృప నీవు నాకడకు ♦ వచ్చుట ధన్యుఁడనైతి ధన్యతం
బొరసిరి మతుగ-లోద్భవులు ♦ పూర్వధవంబున నేమిపుణ్యముల్
కర మనురత్తిఁ జేసి నినుఁ ♦ గాంచితిన్ ఫలియించెఁ గోరికల్. 16
- గీ. గ్రామకనకవస్త్ర ♦ రాజ్యభూములయరిచు, నిష్టమైనదాని ♦ నిత్తు నీకు
నడుగు మనుచు సవిన ♦ యంబుగఁ బలికిన, నతని కిట్టులనియె ♦ నవ్వటుండు. 17
- ఉ. నీవు మహాకులీనుఁడవు ♦ నిర్మలకీర్తి వి భూసుపర్వసం
నేవనతత్పరుండవు ప్ర ♦ సిద్ధుఁడ వద్భుతదానకాలివీ
భూవలయంబు సర్వమును ♦ భూరిధవద్భుజశక్తిపాలితం .
బై విలసిల్లె నిన్నుఁ గొని ♦ యాడఁదగుం బదివేలమోములన్. 18
- ఉ. గ్రామసువర్ణవస్త్రమణి ♦ రాసులు భిక్షుల కేటికిన్ సుధా
ధాముని జేరఁబోయి యమృ ♦ తం బటుమాని తుషారలేశముం
ప్రేమ వరించువట్లసద ♦ భిష్టుతభూరివదాన్యతాగుణో
ద్దాముని నిన్ను నూక్షుమగు ♦ దానము వేడెద దానవేశ్వరా. 19

వ. అది యెయ్యదియంటివని.

20

గీ. తపమునేయ మాకు ధరణి మూడడుగుల, కొలది నిమ్మ దనుజ ధులవరేణ్య
యిదియ ముజ్జగంబు లిచ్చుట(మది)సంక, యింపవలదు నిక్క మిది యెఱుంగు.

క. అని వామనుండు పలికిన, దనుజేంద్రుఁడు సంతసిల్లెఁ దగ నేకాంతం
బున నంత నతనితో ని, ట్లనియెన్ శుక్రుండు కడుహి తాచరణమరిన్. 22

క. శేవలవటుఁడని తలఁపకు, మీవామను విష్ణుదేవుఁ డీశ్వరుఁ డీతం
డీవరవున నీసిరి గొని, దేవేంద్రున కిచ్చు నిజము దేర్పిలి ననఘా. 23

అ. వె. భూమియిలనికేయ్యఁబొసగుమానుమ, టందుగురుఁడు వెలుప నతఁడు చింత
నొంది యిట్లు పలుక నుచితమి మిముబోంట్ల, కింతకన్న ధర్మ మెద్ది చెపుమ.

అ. వె. యజ్ఞపురుషుడైన హరి వచ్చి ప్రార్థింప, నియ్యరాని దెద్ది యెంచిమాడఁ
గరుణ నన్ను ధన్యుఁ గావింపఁదలఁచి నా, యింటి కరుగుడంచె నీశ్వరుండు.

వ. అని పలికి భార్యాసమేతుండై బలిచక్రవర్తి వామనస్వామిచరణకమలంబులు కన
కకలశచ్యుతపుణ్యతోయంబులచేతం బ్రితౌళనంబుజేసి భృగుప్రముఖబ్రహ్మర్షులును
శుక్రిండును లోకపాలురును సకలదైత్యదానవులును జూచుచుండఁ బదత్రయపరి
మితభూతలంబు ధారాపూర్వకంబుగా నిచ్చెఁ బుష్పవర్షంబు గురిసె దేవకుండుభు
లుమొరసె జయజయశబ్దంబులు చెలంగె సకలభూతంబులుఁ బ్రశంసించెననంతరంబ

అ. వె. భూమి యిమ్ము సత్య భూషణ, గ్రకుటన, నేగవలయు నన బ లీంద్రుఁడట్ల
కాక యనుదుఁ బలుకఁ గా నంతలోనే న, వేషధారి మిగుల వృద్ధిబొందె. 27

ఉ. అందఱుఁ జూచుచుండఁ బరి మాధుర్యగూఢముఁ బూని నూర్మ్యుడ
య్యిందుఁడు మధ్యభాగమున నెంతయు దాసి చరింప నుజ్వలా
మంద సమున్నతిం బొరసి మానసవృత్తికి వాక్యశక్తికిం
జెందఁగరానివిక్రమవి శేషముఁ జూపె నుపేంద్రుఁ డత్తజిన్. 28

వ. ఇట్లు వామనుండు జగద్వ్యాపకుండై. 29

గీ. వృద్ధకచ్ఛపకులరాజు వెన్నుమీఁద, మడమ కడురుగ నిల్పివా మనుఁడు యజ్ఞ
చాటియందుఁ బదాగ్రంబు నూటినునిచి, ధరణియిటువలెనొక్కపాదమునఁగొల్పి.

క. అటుపై రెండవపాదము, పటువిక్రమ మమర నమర పాలకుఁ డగున
వృటువుంచె సత్యలోకము, తటుకున నది దాసె దేవ తలు నులిసేయన్. 31

క. జగదంతరమంతయుఁ బద, యుగళంబునఁ గొలువఁబడియె నొగి నీయెడుటం
దగ మూడవపదమునకుఁ, జగతీతల మిమ్ము సత్య సంధ మహాత్మా. 32

చ. అన(బలిదానవేంద్రుడవు) ♦ డంజలి ఫాలతటిన్ ఘటించి యి
ట్లనియె జగన్నివాస పరి ♦ హాసవినోదమునందు నేని యే
నన్యత మెఱుంగ నీదగుప ♦ చాబ్బము నాతలమీఁద నుంచి న
న్ననఘుని జేసి యేలుము ద ♦ యాదీనభూషణ భక్తపోషణా.

33

ఉ. నానిని సంతసిల్లి వటు ♦ నాధుఁడు దానవనాధుఁ జూచి నీ
పావనశీలసంపదకు ♦ భక్తికి సత్యవచోనిరూఢికి
చావిరి మెచ్చితినో సుకృత ♦ వర్ధన వేఁడు వరం బొసంగెదన్
నావుడతండు పరెన్ సుజ ♦ సప్తీయ నిన్ను వరింప నెచ్చియన్.

34

వ. అనిపలికిన వామనాకారంబు ధరియించినయాదినారాయణుఁడు (నిస్ప్ర)హుం దగు
నాత్మకింకరునితలం పెఱింగి తాన యప్పరమభాగవతునకు రసాతలలోకాధిపత్యంబు
ను భావిజేవేంద్రపదంబును శాశ్వతం బగుహామయశంబును బ్రసాదించి పుత్రమిత్ర
కళత్రామాత్యపరివారసమన్వితంబుగా బలివక్త్రవర్తిని బాతాళలోకంబున నిలిపి
షకలైశ్వర్యంబు లొపంగి గారవించె. ఇంద్రునిం దొడ్లంటికందంబునం దిలొక
నాయకుం గావించి దిక్పతుల నిజస్థానంబులంబ్రతిష్ఠించి సర్వసుపర్వులకు నఖర్వ
ప్రమాదంబు సంపాదించి యుపేంద్రుండై వామనుండు జగం బేలుచుండె నీక
మంబునఁ ద్రివిక్రమస్వామి మల్లొకంబు లాక్రమించునెడ నతనిపాదపద్మంబు స
త్యలోకంబునకు వచ్చినం జూచి బ్రహ్మాదేవుండు.

35

మ. ముదమొప్పన్ భగవత్పదాంబురుహముం ♦ బూజించువాఁడై శుభ
ప్రదమా పావనవస్తు వెడ్డి యనుచున్ ♦ భావించి యత్యుత్తమం
బుదకంచే యని నిశ్చయించి శివద ♦ త్తోదార్తపాత్రస్థల
ణ్యదగంగా సరిదంబుపూరములచే ♦ నర్పింప నుద్యుక్తుండై.

36

కవీరాజవిరాజితము.

అజఁ డభిషేకము సేసె స ♦ మంచితహర్షమున న్మునిసంయుతుండై
త్రివిగదధీశ్వరుండై తగువామన ♦ జేవుని శ్రీదరణంబునకున్
నిజకరసంభృతదివ్యకమండలు ♦ నిగతగాఁగజరౌఘముచే
ఋజుతరచాగుచతుర్వదనోక్త స ♦ మృద్ధచతుశ్శ్చుతిమంత్రములన్.

37

గీ. శ్రీకరం బగునయ్యభి ♦ షేకజలము, దానవారాతిపాదప ♦ ద్మముననుండి
తగినగతిఁ బూర్వపశ్చిమ ♦ దక్షిణోత్త, రములఁ బ్రవహించెనాల్గుచందములనపుడు
వ. తూర్పుదెసకుఁ జనినజలప్రవాహంబు ఋషులును బృథ్వీరకులును విశ్వదేవతలును

దిక్పాలకులును బరిగ్రహించిరి. దక్షిణదిక్కునం బ్రవహించినతీర్థంబు రుద్రగణ స్వీకృతం బయ్యె. పశ్చిమదిక్కుగంబునఁ బారినతోయంబు బ్రహ్మదేవుండు క మండలుపాత్రంబున నిడుకొనియె. ఉదగ్భాగంబునంబలితంబు లయినసలిలంబు ల భోటనె వసించె. మఱియునుం బూర్వదిక్పరిస్థితింబయినయత్పణ్యప్రవాహంబు పైకుంతంబునకుం జని విరజానామంబువూ నె. నీతెఱంగున దేవతాలోకంబులంబ్ర వహించి పరమపావని యగుచుఁ బ్రకాశించె నిట్టిగంగాభవానిం దలంచినసకలపు రుషార్థంబులు సిద్ధించు నిట్లు గంగవిస్తరిలై నీపుణ్యాఖ్యానంబు విన్నవారికిం బఠించి నవారికి నశేషతీర్థస్నానఫలంబును గయావ్రజనఫలంబును లభించు. పుత్రార్థికిఁ బుత్రీలాభంబును విద్యార్థికి విద్యలును ధనార్థులకు ధనంబునుం గలుగు. దేహ పీడలు నశించు. విఘ్నంబులు దొలంగు బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరులును పితృదేవత లును తృప్తు లగుదు రని నూతుండు వక్కాణించిన విని సంతుష్టాంతరంగులై శాస కాదులిట్లనిరి.

39

క. దివినుండి యేవిధంబున, భువికిం జనుకెంచె మాని ♦ పుంగవ మును జా హ్నువి యేదండమున మహా ♦ ర్ణవమునకుం జనియె నది వి ♦ నంగావలయున్. 40

వ. అని యడిగిన శ్రీరామునకు విశ్వామిత్రుండు వివరించినతెఱంగు గఱింగింపడ సావ ధానులరై వినుండని నూతుండు గంగావతరణం బిట్లు చెప్పందొంగె. 41

క. సగరుఁ డనునృపుఁ డయోధ్యా, నగరాధిపుఁ డార్తరక్ష ♦ గవిచక్షుఁడుఁ డ బ్ధిగభీరుఁ డాపయోనిధి, జగతీశుఁడు వెలయు సకల ♦ జనహితుఁ డుర్విన్. 42

గీ. అతని కిద్దఱుభార్య లం ♦ దగ్రమహిషి, కేళినియనంగఁ దగువిద ♦ శ్చకుతనయ రెండవవధూటి వెలయు న ♦ రిష్టజేమి, కూర్మీకూతురు నుమతిసా ♦ కోమలాంగి.

వ. అమ్మహారా జనపత్యుండై భార్యలతోఁ గూడి హిమవంతంబునకుం జనిప్రసరివణిరి యలమ భగవంతుం డగుమహామునిం గూర్చి శతసంవత్సరంబులు తపంబుఁజేసె నం త నమ్మహర్షి ప్రసన్నుండై సగరునితో నిట్లనియె. 44

సీ. పార్థివోత్తమ నీకు ♦ బహుపుత్రలాభంబు, గలుగు మహాకీర్తిఁ ♦ గాంచె దీవు కాంచు నొక్కతె వంశ ♦ కరుడైనపుత్రుని, యరువదివేపుర ♦ సాత్మభవుల గను నొక్కయతివ యిట్లని పలుకునమ్మని, ప్రభుఁ బ్రసన్నుని జేసి ♦ రాజభార్య లతిముదంబునఁ బలికె ♦ రసఘు మహాభాగ, యెవ్వతె కుదయించు ♦ నేకపుత్రుఁ

గీ. డెవ్వతెకు సంభవించు ర ♦ నేకపుత్రు, లది యెఱింగింపు మనిన మీ ♦ కిష్టమెద్ది యట్ల వేడుఁడు వరమిత్తు ♦ ననియె నంత, దనయుఁ గులకరు నొకని గే ♦ నివరించె.

గీ. సుతుల నరువడివేపుర ధ నతులశాహు, బలుల నుత్సాహవంతులఁ ధ బ్రకటయశుల
బరమసాధ్యి సుపక్కుని ధ భగినిసుమతి, యధిపునన్నిధి వరముగా ధ నడిగె నపుడు.

వ. ఇట్లు వరంబు వడసి మునికిఁ బ్రదక్షిణం బొనరించి దండప్రణామంబు గావించి
సభాద్యుండై సగరుఁడు నిజరాజధాని యగునయోధ్యకుం జనియెనంతఁగొంతకాలం
బు చనిన.

47

ఆ.వె. ఆధిపుపెద్దభార్య ధ యైనకేకిని యస, మంజుఁ డనగఁ దగుకు ధ మారుఁ గనియె
గడఁగి పిన్నభార్య ధ కడుపున నంతఁ జాగ్రి, దుర్బవింశ నొక్కఁ ధ తుంచిఫలము.

క. నుతపష్టిసహస్రకము, ద్దత మయ్యెం దుంచిఫలవి ధ దళనమువలనం
జతురత వెలయఁగ వారల, శృతశుటముల నుంచి ప్లేంచి ధ రెలమిని చాదుల్. 49

క. ఈగతిఁ గడుసోషితులై, సాగరు లెంతయును వెరిగి ధ చారువయశ్శ్రీ
యోగవిరాజతులు మహా, ద్యోగులునై మెలఁగుచుండి ధ రుద్ధతవృత్తిన్. 50

వ. సగరునిపెద్దకొడుకు దురాచారుండై యసమంజం డనువాఁడు బాలులంబట్టుకొని
సరయూనదియందు వైచి మునుంగుచున్నవారిం జూచి పకపకనగుచు పౌరజనశా
ధకుండై చరింపుచున్నది సహింపక వానిం బురంబువలన వెడలం దరిమించి రాజా
ప్రజలకు హితం బొనరించె. ఆసమంజనిపుత్రుం డంశుమంతుండు సర్వలోకస
మ్మతుండును వీర్యవంతుండును ప్రియంవదుండును నై వర్తింపుచుండె నంతం బెద్ద
కాలం బతిక్రిమించిన.

51

ఆ. సగరుఁ డశ్వమేధ ధ నననంబు సేయంగ, దలఁచి నిశ్చయించి ధ ధర్మవిదుఁడు
పరమనియతి(తో)ను ధ సాధ్యాయసహితుఁడై, క్రతువు సేయఁదొడఁగఁ నతులమహిమ

క. అతిపుణ్యవింధ్యతుహిన, క్షీతిధరమధ్యమున నృపతి ధ సింహునియాస
లక్ష్మీతువు ప్రవర్తించె సమం, చిత మద్దేశంబు మఖిని ధ శేషక్రియకున్. 53

క. వాయరక్షణార్థ మడిగె, న్నయశాలి మహాగధుండు ధ నానాస్త్రవిదుం
డయకలితుఁ డంశుమంతుఁడు, నియతేంద్రియిరిపుఁడు సగర ధ నృపవరునాజ్ఞన్.

వ. అంత.

55

ఆ.వె. అపహరించె నింద్రుఁ డభ్యరాశ్వంబును, గపటదైత్యరూప ధ కలితుఁ డగుచుఁ
యజ్ఞశాయ మదృశ్య ధ మగుచు నయ్యాజమాను, నెడుట నిలిచి గురువు ధ లిట్లు లనిరి.

నీ. యజ్ఞశ్వ మపహృతి ధ మయ్యె వేగంబున, దాని దెప్పింపుము ధ ధరణినాథ
యిదె వచ్చెఁ బర్వమా ధ హితవృత్తి దురగాప, హర్తనుశాలిచిహ ధ యన్ముఁ డెమ్ము

క్రతుభంగ మగువాటి ♦ రానినాఁడనవుడ, య్యధిపుఁడు వష్టిప ♦ హాసగుతులఁ
గనుఁగొని పల్కె యా ♦ గం విశి బ్రహ్మర్షి, గణములచే నుప ♦ క్రాంత మయ్యె
అ.వె. నుచితవిధి సమాప్తి ♦ నొందింపఁగాఁదగు, నట్లు గానినాఁడు ♦ హాని వచ్చుఁ
గాన మీరు చనుఁడు ♦ గ్రమ్మిన వెతకుఁడు, తిరుగుఁడనయ్యెల్లఁ ♦ దెఁడునాయము.
వ. అని తండ్రి యాజ్ఞాపించిన. 58

వ. సగరుకుమారు లందఱును ♦ సమృద్ధి సంభరితాంతరంగులై
స్వగురువచోనియుక్తులు వె ♦ సం జని సప్త సముద్రవేష్టితం
బగువిపులక్షమావలయ ♦ మంతయుఁ ద్రిమృతి యెల్ల చోటులం
దగినవిధంబులన్ వెదకి ♦ తత్తడిఁ గానక తత్తరంబునన్. 59

గీ. ఉరుభుజాపత్వ లాఙ్గోక్తు ♦ యోజనంబు, నిడుపు వెడలుపుగా నవ ♦ నీతలంబు
వరుసఁ ద్రవ్వెరి సగఁజులు ♦ వజ్రినిశిత, శూలసఖిహలనీత్తుకు ♦ ద్దాలతతుల. 60

అ.వె. ఇట్లు ద్రౌప్యచున్న ♦ యెడ భూమి ఘోషించె, నురగదనుజరాక్షు ♦ సోగ్రీవత్య
తతులు సగరరాజునుతులచేఁ దెగుచు నా, గుబ్బుగాఁగ మిగులఁ ♦ గూత లిడియె.

వ. ఇట్లు భూతాకోశంబు మిన్నలమ నరువదివేలయోజనంబులు రసాతలంబంట జం
బూదీప్తిపంబు గొచ్చి యన్నియెడలం ద్రిచ్ఛకుచుండిరి. 61

ఉ. అంతట భీతు లైనముని ♦ యక్షసురాదులు భారతీమనః
కాంతునిపాలికిం జని యు ♦ ఖండితభక్తిఁ గృతప్రణామై
చెంతనె నిర్వి విన్నపము ♦ చేసిరి యోభగవంతు భూతలం
బంతయుఁ ద్రవ్వె రోలిఁ దెగ ♦ టాక్తి రసేకుల సాగరుత్ వడిన్. 62

అ.వె. వీఁడుజన్మమునకు ♦ విఘ్నంబు గావించె, వీఁడునాయముఁ దెచ్చు ♦ వాఁడటంతు
వెల్లభూతములను ♦ హింసింపుచున్నాడు, సగరవృపునిసుతులు ♦ జగదధీశ. 63

క. అని సురలు విన్నవించిన, వనజాసనుఁ డనియె ఖయము ♦ వలవదు మీకున్
వినుఁ దాసగరుకుమారులు, మొనసి నశించెదరు కపిల ♦ మునికోపాగ్నిన్. 64

క. అని లోకగురుఁడు తెలిపిన, విని సంతోషించి నిజని ♦ వేశనములకున్
జనిరి కృశానుపురస్సకు, లనిమిషులు మహామునీశ్వ ♦ రావలితోడన్. 65

అ.వె. సగరపుత్రు లంత ♦ జగదేకభీకరు, లట్లు గొచ్చిగ్రొచ్చి ♦ యఖిలభూమి
వలయమెల్లఁ దిరిగి ♦ వలగొని తమతండ్రి, పాలి కరిగి యిట్లు ♦ పలికి రపుడు. 66

క. వలగొంటిమి భువి యంతయు, బలవంతుల దేవదనుజ ♦ పన్నగభూతా
దులఁ బరిమార్చిరి మేమెల్ల, దులఁ జూడము తురగహరుని ♦ తురగమునెనన్. 67

అ.వె. ఏమిసేయువార ధీమతీ మహాయం బెద్ది, తెలియ నానతిమ్ము ధీమతీ? యనుఁడు
గుపితచిత్తుఁ డేగుచు ధీమతీ మహాయం వారి, నెల్లఁ గలయఁజూచి యిట్టులనియె.

గీ. వెండియును జని త్రవ్వకు ధీమతీలంబు, త్రవ్వి యశ్వాపహర్తను ధీమతీయజ్ఞ
హయముఁ గొంచుఁ గృతార్థు లగుచు మరలి, రండుమీరన్న వారును గండు మెఱసి.

మ. చని యారాజసుతుల్ రసాతలము దో ధీమతీన్ విభేదింపుచున్

గని రచ్చట దిశాకరిక గిరివరా ధీమతీలుదానిన్ సకా

ననశైలాఖిలభూమిమండల మమం ధీమతీర్షి కీర్తించుపై

ననునొప్పన్ ధరియించి యొప్పెడువిరూ ధీమతీ యాగేంద్రమున్.

76

గీ. అవిరూపాక్షుద్గజం బవనిభార, జనితభేదమువలన వి ధీమతీకొఱకు

మొనసి తలయూచు నేపర్వ మునఁగడంగి, యపుడుభూకంపమగువిచు లాత్ములార

క. అక్కరికి సగరతనయులు, మ్రొక్కి ప్రదక్షిణముఁ జేసి ధీమతీ మొప్పఁగఁజే

రుక్మన(రసాతలంబును, గ్రక్మన)భేదించి చనిరి ధీమతీ శత్రున్.

73

సీ. అంత నాబలవంతు లరురేంద్రునిదిశ మాని, యరిగి భేదించిరి ధీమతీదిశయు

కాంచి రక్కడ దిశా ధీమతీని మహాపద్మ, మఱిపేరిఁటిదాని ధీమతీలధరణి

చక్రంబుమస్తక ధీమతీనఁబూనిన, దానిఁబర్వతనిభం బైనదాని

గాంచి మహాశ్చర్య ధీమతీలై వలగొని, కుంజరేంద్రుని శేరి ధీమతీల మడిగి

గీ. తివిరి వారలు పడమటిఁ బెసకుఁ బోయి, త్రవ్వి దర్శించి రెలమి ది ధీమతీనదట

నచలమునువోలెఁ బొడవగుఁ నట్టిదాని, సొమనసమనుదానిని ధీమతీసుతులు.

74

గీ. చేరి యాదిక్కరికిఁ బ్రదక్షిణ మొనర్చి, సేమ మరసి మహావీర సింహు లంత

నర్థపతిదిక్కు భేదించి ధీమతీశక్తి, నయ్యెడఁ గనుంగొనిరి భద్ర ధీమతీదుకరిని.

75

క. ధరణీమండల మంతయు, కిరణలంబున వసించి ధీమతీశలపాం

దురకుచి నమరెడుదిక్కరి, వరుని విలొకించి వారు ధీమతీని కడఁకన్.

76

ప. అంత.

77

కా. రోషావిప్రమనసుకలై నృపకుమార ల్విక్రమోదారుల

భేదనన్పూర్తి నుదగ్ధికావసుమతిన్ ధీమతీపుచుం బోయి ని

ర్దోషప్రాభవు వాసుదేవపద్మకున్ ధీమతీరతేజున్ జిత

ద్వేషాత్ముం గపిలున్ మునిప్రవరునిన్ ధీమతీంచ రచ్చటనున్.

78

గీ. అతనిచేరువఁ జరియించు ధీమతీలుఁ జూచి, పరమసంతుష్టులై మహీ పాలతనయు

లమ్మునీంద్రుని యజ్ఞశ్వాహునిగాఁగ, నాత్మ సూహించి కోధరక్తాక్షు లగుచు

- ఉ. శూలభినిత్రీపాణు లతి ♦ శూరులు దారుణనృత్యలాఁగల
 స్థూలశిలాధరుల్ సగర ♦ నూనులు కోపపరీతచిత్తు లా
 భీలత నిల్వనిల్వమని ♦ పెద్దయెలుంగునఁ బలుక-చున్ సమ
 ద్వేలజవంబునం జని సు ♦ ధీనుతు నమ్ముని దాసి రుద్ధతిన్. 80
- ఉ. ఈగతి దాసి సంయమికు ♦ లేఁద్రునిఁ జూచి, దురాత్మ, నీవుమా
 యాగహయాపహర్తృత్త మ ♦ దాంధుఁడ వచ్చినవారలన్ మమున్
 సాగరులన్ మహాభుజుల ♦ శత్రుకృతాంతుల దుష్టనిగ్రహో
 ద్యోగులఁ జూడుమంచుఁ గడు ♦ సుద్ధతి నిష్ఠురభాషలాడఁగన్. 81
- క. విని కినిసి కపిలదేవుఁడు, మనహుంకృతి నేనె నంతఁ ♦ గడచెడివార
 మ్మునికోపభిస్మ సాత్కిత, తనులై పడిరచట సగర ♦ తనయులు వెలువన్. 82
- క. తనసుతులు రాక మసలుట, మనునిభుఁ డగుసగరుఁ డెఱిగి ♦ మనుమనినసమం
 జాని తనయునంశుమంతుని, వినయాన్వితుఁ జూచి పలికె ♦ వేడుక వెలయన్. 83
- గీ. శూరుఁడవు సర్వవిద్యావి ♦ శారద్ధుఁడవు, తేజమునఁ బూర్వసముఁడవు ♦ ధీరవర్య
 కడఁగి నీపినతండ్రుల ♦ గతియుఁ దురగ, హతునిజాడయుఁ బరికింపు ♦ మనఘచరిత
- క. క్షీతిమధ్యస్థిత సత్వము, లతులితబలవీర్యజవస ♦ మన్విరములు త
 త్ప్రీతిఘాతార్థము బూనుము, శతభిద్గముఁ గార్ముకంబు ♦ జితపరిపంధి. 85
- గీ. మ్రొక్కఁదగినవారలకును ♦ మ్రొక్కి యంత, రాయకరుల వధించిక్క ♦ తార్థుఁడవయి
 మరలు మని పల్క నాయంశుమంతుఁ డట్ల, భిద్గకార్ముకపాణియై ♦ కడలెనపుడు
- వ. ఇట్లు కదలి పితరు లగుసాగరులు శ్రవ్యసభావివరమాగ్గం బనుసరించి దైత్యదానవర
 త్కుఁపిశాచపతగపన్నగాదిపూజ్యమానం బైదిగ్గజంబు నాలొకించి ప్రదక్షిణతూ
 ర్వకంబుగాఁ గుశలప్రశ్నంబుఁ జేసి పితరులను యజ్ఞశ్శూరను నడిగిన నరనికి ది
 గ్దంతి యిట్లనియె. 87
- గీ. అంశుమంత కృతార్థుఁడ ♦ వై హయంబు, శోడఁ జనుడంచెదవు నీవు ♦ తూర్గగతిని
 నావిని యతండు సర్వదిజ్ఞాగములను, వరుస మునువోలె నడుగంగ ♦ వానిఁజూచి.
- వ. దిగ్గజంబులును గారవించి యజ్ఞహయంబును దోడ్కొని శీఘ్రంబ నీవురాఁగల వని
 పలికిన విని సగరులు భస్మీభూతులైనచోటికి నరిగి దుఃఖపరవశుండై విలపించి త
 త్సమీపంబున సంచరించుచున్న హయంబునాలొకించి శోకంబు నొంది యంశు
 మంతుండు. 89

- క. పారికి జలదానక్రియ, నారూఢిం జేయఁదలఁచి యచ్చోట జలా
ధారము గానక దృష్టివి, సారము గావించి చూడ ♦ పలికాడేక్షన్. 90
- వ. తదనంతరంబు. 91
- క. సగరునిపాత్రుఁడు గాంచెన్, ఖగకులనాయకుని నచట ♦ గల్పకాక్షణ
సగతాత్మజమాతులునిన్, జగదభిమతు వైనతేయు ♦ జనసర్వనిధిన్. 92
- వ. ఆగతాత్మంశుం డంశుమంతున కిట్లనియె. 93
- ఆ.వె. రాజుమార విడుపు ♦ శోకంబు సాగర, సంక్షయంబు లోక ♦ సమ్మతంబు
గాన భూరిబలులు ♦ కపిలునిచే మహా, విష్ణుచేతఁ దెగిరి ♦ వీరువత్స. 94
- నీ. వినుము రాజకుమార ♦ వీరికి రాకక, మగుసలిలం బిడఁ ♦ దగదు గంగ
యందు నీపితరుల ♦ కర్ణితో జలకర్మ, మాచరింపుము పురు ♦ మోగగణ్య
గంగోదకమున సా ♦ గరభస్మరాసులు, తడిసినఁ గడుఁ బవి ♦ త్రిత వహించి
సగరకుమారులు ♦ స్వర్గస్థు లగుదురు, సవనవాజిని గొని ♦ చనుము నీవు
- గీ. తాతజన్మంబుఁ బెంపునొందంగఁజేయు, మని సుపర్ణుఁడు చెప్పిన ♦ వినియతందు.
వాజిఁ జేకొని క్రమ్మఁబవచ్చి యజ్ఞ, రక్షితుని సగరకుమా ♦ రాజుఁ గాంచి. 95
- వ. తను పోయివచ్చిన తెరంగును వైనతేయునిచదనంబును నెఱింగించిన ఘోరసంకాశం
బగునంశుమంతునివాక్యంబు విని యనంతరంబ యజ్ఞంబుయధాకా స్త్రమ్ముగా ని
ర్వర్తించి యిష్టయజ్ఞాండై సగరమహారాజు తనపురంబున కరిగె నంత. 96
- గీ. అతఁడు గం గావతరణంబునందు నిశ్చ, యంబు నొందక త్రింశత్స ♦ హసనత్స
రములు ధర్మక్రమంబున ♦ రాజ్య మేలి, దీప్తపుణ్యుఁడు సగరుండు ♦ దివికి నరిగె. 97
- క. సగరనృపానంతరమున, జగతీజను లంశుమంతు ♦ సమధికతేజం
దగ రాజును గావించిరి, సుగుణాశ్రయుఁ డతఁడు ప్రోచ ♦ సాంపుగఁ బ్రజలన్.
- గీ. అతనిసుతుఁడు దిలీపుఁ డూర్జితసమాఖ్యుఁ, డాకుమారునియందు తా ♦ జ్యంబునిలిపి
రమ్యమగుహిమవచ్చి ఖ ♦ రంబునందు, నంశుమంతుఁడు. భహుతపం ♦ చాచరించె. 98
- వ. ఇట్లుననంబున ముప్పదిరెండువేలయేండ్లు దారుణతపంబు నేసి యాతపోధనుండు
స్వర్గంబుఁ జేరె. దిలీపుండును పితామహు లగుసాగరులవధప్రకారంబు విని దుః
ఖాపహతబుద్ధియై నిశ్చయంబు నొందక యంతర్గతంబున. 100
- ఉ. ఏగతి గంగవచ్చు భువి ♦ కెట్లు జలక్రియ సంధవించు నే
నేగతి మల్పితామహుల ♦ నెల్లఁ దరింపఁగఁజేతు నెచుఁ జెం

తాగతుఁ డయ్యె నట్లు ♦ పరితాపముఁ బూని మెలంగునమ్మహా
భాగునకున్ భగీరథుఁడు ♦ పాఞ్జుఁడు పుత్రుఁడు పుట్టె నున్నతిన్. 101

కా. వంశోద్ధారకుఁ డాదిత్యుఁడు ప్రిహా ♦ వాత్సల్యసంశోభియై
తిరిగి ద్వర్షసహస్రముల్ సకలధా ♦ త్రీమండలం బేలిజే
వాంశపాద్యవుఁ డశ్వమేధములు సం ♦ భ్యాతీతముల్ సల్పిశు
భ్రాంశుప్రోజ్వలకీర్తియై తిరివళిలో ♦ కాయాధుఁ డయ్యెం దుదిన్. 102

ఉ. క్షీరలక్షణుండు నృప ♦ సింహము నూనృతవాది వైరిహృ
ద్భీకరుఁ డస్త్రకోవిదుఁడు ♦ దేవగురుద్విజపూజకుండు సు
శ్లోమఁడు వేదపారగుఁడు ♦ సుస్థిరబుద్ధి జనప్రియుండు ధ
ర్మైకపరాయణుండు సుగు ♦ చాబ్ధి భగీరథుఁ డెన్నఁగాఁదగున్. 103

క. ఆతఁ డనపత్యుండై ఘో, రతపము సేయంగఁదలఁచి ♦ రాజ్యము సచివ
స్థితముగ నొనర్చి గంగా, వతరణరతుఁ డగుచుఁ బుణ్య ♦ వనమున కరిగెన్. 104

వ. ఇట్లు గోకర్ణంబున కరిగి యందు మాసాహారుండును నూర్థ్వబాహుండును నై భగీ
రథుండు ఘోరంబైనతపంబు సేయుచుండె నంత. 105

మ. మదనోద్ధీపనకారణంబు పికవా ♦ జ్ఞాధుర్యసంపాది ప
ట్పదతృష్ణావ్యసనాపహారి శుకసం ♦ పతాగిరి నానావనీ
సవలంకారము పాంథహృద్భయదమం ♦ చతుష్పలక్షీకళా
వృద మత్యంతసుఖానహంబు మధుమా ♦ సం బొప్పె భూమండలిన్. 106

క. భువనత్రయ(జయ)యాత్రో, త్వవపరమదశప్రతాప ♦ డహనజ్వాలా
నివహద్యుతు లన వనముల, నవిరళనవపల్లవంబు ♦ లామనిఁ దనరెక్క. 107

క. కమనీయవసంతప్రియ, సమాగమప్రభవహర్ష ♦ సమధికపులకో
ద్గమకలనఁ బూనె లలికా, సముదయ మన నూర్మముకుళ ♦ జాలము లెసఁగెన్. 108

మ. మదభృంగాలకకాంతి కారుకొన శుం ♦ లగ్నచ్ఛవతోజసం
పడ రాణింపగఁ బల్లవావయవశోభల్ ♦ సాంపు దీపింప న
భృదితాంశత్పికభాషితంబు లమరం ♦ ప్రోద్యల్లతాకాంత లిం
పుదలిర్పంగ వయోవిలాసగతులం ♦ బొల్చెన్ మనోజ్ఞాకృతిన్. 109

నీ. తొలుత దక్షిణదిగ్విధూటికి జనియించి, రహి లతాసతులగా ♦ రాము వడసి
కుసుమరసంపుటు ♦ గ్గులు దాగి వర్ధిల్లి, తలిరాకుపాన్పుల ♦ నెలమి నుండి

తేటిహోటులతోల * పాటలచే శొక్తి, లీల బూడిదేగలు * య్యల లూగి
 (మురిపెంపువడకల * ముద్దులు చూపించి, యెల్లతావుల విల * సిల్లి మెలగి
 గీ. సరణి దనుఁ గాఁగిలింతుభూజనుల బొదలి, కొలకులనుదోఁగి కొల్వొరి * తోనలరసి
 మల్లులఁ జెనంగి విరహుల * మదమడంచి, మరునితో డయి వవనకు * మారుడెసఁగె
 జ. భ్రమరకులంబు ధూమముగఁ * బల్లవముల్ పటుతీవ్రకీలలై
 యమరఁగ దక్షిణానిలస * హయతఁ జేర్చి యశోకగుచ్ఛర
 క్తిమఁ బొలుపై వియోగిభయ * కృత్పరితాప మొనర్చె నా వనం
 త మనుమహాగ్ని దా హిమవి * తానతమోదభనప్రవీణమై. 111

ఆ.పె. చూడనొప్పెఁ గుసుమ * శోభితనవాకార, భూరుహంబు లపుడు * భూరిచంద
 నోజ్వలాంగరాగ * యుక్తాంగు లగుమహా, పురుషవతులునోలె * సరసగతుల. 112

క. చందనశీతలములు సుమ, పందోహనితాంతగంధ * సారవహంబుల్
 మందగతికలితముల సాం, పాందఁగ సుఖమారుతంబు * లాలసెన్ వనులన్. 113

క. లసమానచూతకిసల, గ్రీవనైకకషాయకంఠ * కలకంఠసము
 ల్లసితకుహూశోలాహల, విసరము లవ్వేళఁ బ్రజకు * వేమక లాసఁగన్. 114

క. పికనాదగీతపద్య, త్పుకతన్ సర్తనముసేయఁ * దొడఁగె ననం బా
 యక పవనక్షిప్తలతా, నికరిము గావించెఁ బ్రజకు * శత్రోత్సవమున్. 115

క. శ్రుతిహితభాషితముఖరత, నతిముద మొనరించునలకు * కాద్దిద్విజపం
 తతికి ఫలప్రదుడై యు, న్నతి మాధవుఁ డడరె నుపవ * నక్రీప్రియుఁ డై. 116

మ. శుకపక్షుల్ లలితేంద్రచాపములు గా * సాంపారుచాంపేయకొ
 రకముల్ మిందులుగా గళద్బహుసుమ * వాగ్గితంబు వర్షోపల
 ప్రకరంబై విలసిల్లఁగా వననవా * త్రిశ్రేణి ధాతీస్థలిన్
 మకరంచామృతవర్షముల్ గురిసె పం * తాపంబు శాంతంబుగన్. 117

ఉ. తమ్మి కొలంకులం దిగి * దట్టపుఁబుచ్చొడితిప్ప లెక్కి భూ
 జన్ములమీఁద వ్రాలి మధు * సారము నోగ్గిలి మదించి యార్చి కుం
 జన్ములు దూరి పక్వఫల * సారభలక్మీకిఁ జొక్కియాడి భృం
 గన్ములు సంచరించెఁ గురు * కంబు ధలిర్చ వనాంతిగంబులన్. 118

చ. భృశశిరస్తుమత్తగజ * భేదనసంభవరక్తసిక్తస
 (న్నిశితనసంతోషేనః వి * నిద్రానభియలనం వగె న్నితం

కుళరః బలాశశ్రుషులు • కుందము బుల్లసిలెన్ శమన్నతా
కృతదిభప్రభేదపరి • కీర్ణసుమాత్మికపుంజమో యనన్.

119

క. సురతోర్స్వకళాలి వధూ, వరము నుభుష్యర్క గంధ • వాహమ మల్లీ
పరిమళరమ్యదినాంతము, పరశవిహారము వశంత • సమయము వెలసెన్.

120

వ. ఇట్లు నితాంతలతాంతవాసనాశంతోషితశకలజనస్వారింతం బై వశంతంబు నివృత్తిలై
నంత.

121

కా. ప్రత్యూషప్రభృతిప్రచండదీపకృ • ద్భానువ్రజరి బుచ్చల
ద్వాత్యాదక్ర మనాతపస్థనులభ • స్వాపంబు తోయావగా
హత్యుత్సాహకరంబు పాటలమహీ • జారామమిత్రంబు రా
తిత్రిక్తాయతీకంబు గ్రీష్మమాధరి • త్రిం గ్రమ్మె నత్యుగ్రతన్.

122

చ. పడమటిగాదుపు ల్విసరః • బాటలముత్ వికసించె సర్పముల్
బడలికః జెంచెఁ బెల్లుగ న • భంబునఁ బర్వ మహీపరాగముల్
సుడివడె దంతిసంఘములు • నూర్చునిదీప్తికి వాడి మించెఁ గా
ల్నడలయు యేరు లింకె విపి • నంబు దహించె దవాగున్ లత్తతీన్.

123

ఆ. వె. క్రమముతో నగాధ • విమలదకమహాహ్ర, దమ్ము లింకఁ దపన • తాపమునను
బారినసంఖ్యకోశ • పూర్ణగేహములు దు, శీలనృపునిచే న • శించుభంగి.

124

క. ధరణి భగీరథునితప, స్థిరతప జెగంది విధికి • వెలుపంగా శ
త్వరగతి నరిగెడు నన నం, బరవిధికి నెగసె ధూరి • పవనోద్ధితమై.

125

వ. ఆసమయంబున భగీరథుండు పంచాగ్నిమధ్యగతుండై మహాఘోరంబుగాఁ దపంబు
సేయుచుండె నంత.

126

గీ. అవని శంతాపశాంతిక్య • దౌషధంబు, బర్హితాండనసశిశా • భ్యాసగురువు
పథికజనపాదశృంఖలా • బంధనంబు, జాతిబంధువు వర్ణావ • సరము దోచె.

127

గీ. భూవధూతాపధరశమ • నావతీర్ణ, సమయవిష్ణుక శేఖర • చ్ఛాయ లనఁగ
మేఘమాలికలుదయించె • మెఱుంగు లెపఁగె, నతనిపీతాంబరద్యుతులనఁగమింట

క. ప్రకటతృషామూర్ఖతవా, తకకులపంజీవనావ • ధంబులు ప్రథమ
బిడ్డదకబిందులు కృషినంనూ, చకములు భువి దొరఁగె శకల • సంధాయకముల్.

క. లలితపచేళిమరసన, త్ఫలముల జంబూమహీజ • భాగురకాఖిల్
నొలిచె వనంబుల శమ్మిల్ • దళిపంతులువోలె వారి • నాగమవేగన్.

128

క. చందనమును జలద్రవ్యమును, నిందలపా లయ్యెయామి ధీతతి వృద్ధిం
జెందె గృహించె దినంబులు, విందయ్యె నసవ్యాతుహిన ధీతతి బ్రజకున్. 153

వ. అట్టితీతాకాలంబునఁ గంతదమ్మజలంబులందు నిలిచి భగీరథుఁడు నిశ్చలాంతఃకర
ణుండై తపంబుఁ జేసె. ఇట్లు తపోనిష్ఠుండైనరాజశ్రేష్ఠునకు బహువర్తనవాసం
బులు గడచె నంత బ్రహ్మదేవుఁడు సుప్రీతుండై సురగణంబులతోడఁ గూడి భగీర
థునిసమీపంబునకు వచ్చి యమ్మహాత్ముని కీడ్చునయె. 154

గీ. ధీభగీరథభూపాల యోమహాత్మ, నీతిపంబునఁ బ్రీతుండ ధీతతివరము
వేడుమనవుఁడు భారతీవిభున కీడ్చు, లనియెఁ బ్రాజ్ఞునిగుఁచునఁ య్యనివిభుఁడు
సీ. ఈశ, వాణీశ, నా యెడఁ బ్రసన్నుడవేని, తెలియఁ దపంబు నిధింజెనేని
చక్క నావలన నా సగరభూపతిసుతుల్, తోయ మందఱును బొందుదురుగారి
సగరనందిసులభ ధీమముగాంగ జలసిక్త, మగునేని వ్యగ్రస్థు లగుదు రభవ
తగ నాకుఁ బుత్రసం తానం బొపంగుము, నీకృపచేత ని త్వాక్షకులము

గీ. పారి నవిచ్చిన్నమై వృద్ధిఁ బొందవలయు, నిది పరంబగువర మని ధీమము వేడ
నట్లయగుఁగాక యనివరంబుతనికిచ్చి, పలికెఁగృహజాచిన్యపునితో పద్మభవుఁడు.

వ. ఈగంగ హిమవంతునిజ్యేష్ఠపుత్రక యమ్మహాదేవిని ధరించుటకు వారుని నియోగింపు
ము గంగాపతనంబు భూమి సహింపంజాలదుగావున గంగాధారణంబు సేయ మహా
శ్వరుండు దక్క నొక్కరుండు సమర్థుండు లేడని భగీరథునకు నుపదేశించి విరే
చి మరుద్గణంబులతో నిజస్థానంబున కరిగె నంత నమ్మహాకాంతుఁడు భూతలంబు
న నంగుస్తాగ్రింబు మోపి పరమేశ్వరుం బుర్రాణపురుషు, భర్త, భవానీమనోహరుం
గరుణాసముద్రు, భక్తచింతామణి, ననంతు, ననంతకోటిసూర్యప్రభాధాము, వాది
దేవు, మహాదేవు, నుపాసింపుచుండె నంతం బురాంతకుఁడు సంవత్సరాంతంబునం
దనకుసాక్షాత్కరించిన. భగీరథుండు భయభక్తిసంభ్రమంబులు జెందంబున సంద
డింపఁ బులకితగాతుగ్రిండును, అనందబాష్పధారాసంపాతస్థగిత నేతుగ్రిండును నై
యనేకసాష్టాంగనమస్కారంబులు చేసి లేచి లలాటంబున నజలిపుటంబు సుఖ
టించి యిట్లు నుతింజె. 157

మ. కరిశర్మారంబు, కాలకంఠర, కన ధీతతిభూభద్రను
గృహ, కారణ్యసముద్ర, కంజభవను ధీతమాదిపంసేన్యసుం
దరపాదాంబుజ, కామితపద, కళా నాథాగ్ధవోక్తర, క
ర్పూరబాధాగృహ, కావనే కలితక ధీరామ్మతాదృచ్ఛవీ 158

క. ఏణాంకమకుట, భువన, త్రాణధురంధర, కురంగ ♦ ధర, గిరితవయా
ప్రాణేశ్వర, లక్ష్మీశ్వర, బాణా, బాణాదివరద, ♦ పాలింపుమజా. 159

గీ. ఈశు నవ్యయు నమలుని ♦ రీశు ననఘు, వాదిమధ్యాంతరహితు బ్రహ్మాదిజనకు
నిత్యు నిష్కళు నిరక్షేతు ♦ నిగమవేమ్యు, నిన్ను సేవించు ననిశంబు ♦ నీలకంఠ. 160

తొటకము. లలితేందుకశాసుక ♦ లాపధరుణ్
బలశాసనముఖ్యసు ♦ పర్వనుతున్
ఫలదాయకు శంకరు ♦ భక్తినిధిం
గొలుతున్ జగదీశ్వరు ♦ గోపవాయున్. 161

చ. హరి విశిఖంబుగాఁగ భుజ ♦ గాధిపుఁ దుజ్వలమార్విగా మరు
ద్గిరిపతి విల్లుగా నిగమ ♦ శీతభుజాబలసంపద న్నిశా
చరనగరత్రియంబుఁ బెఱు ♦ చందరిమార్చి జగత్త్రియంబు సు
స్థిరముగఁ జేసి కాచినవి ♦ శేషకృపానిధి, నిన్నుఁ గొల్చెదన్. 162

మాలినీశ్వరము. పకలభువనరత్న ♦ శక్తకారుణ్యదీప్తా
సుకృతిసులభరూపా ♦ సూర్యకోటిప్రతాపా
వికృతరహితమూర్తి ♦ విశ్వవిఖ్యాతకీర్తి
ప్రకటితగుణవర్ణా ♦ భక్తి నిన్దోలు భర్తా. 163

చ. పునరపిదేవా 164

మాలిని. కలుషితనిజచిత్తున్ ♦ గర్వశైలాధిరూఢున్
ఖలుని జదుని మోహా ♦ గ్రస్తుఁ దృష్టాభిధూతున్
మలినచరితు నీచు ♦ స్మన్ను రక్షింపు మర్ధిం
గొలిచెదనిను దేవా, ♦ గోచరాన్యప్రభావా. 165

గీ. హరిగధర చూడ నీకు దావ్యంబుజేసి, మునులు భవపాశబంధని ♦ ద్ముక్తురైరి
భోగమాక్షప్రదాతపు ♦ నీగుణాను, భావ మెంతని వర్ణింతు ♦ భావజారి. 166

పంచచామరము. లలాటలోచనం గురంగ ♦ లాంఛనార్థశేఖరు
న్నిలింపరాజవంద్యపాద ♦ నీరజున్ మహేశ్వరున్
వాలాహిలాంకకంధరున్ ♦ మహర్షిమానసాలయున్
జలంధరాదిఘోరదైత్య ♦ కాపనున్ భజించెదన్. 167

గీ. సర్వపాలక జగదీశ ♦ సామగేయ, కమలపంభవవినుత భ ♦ క్తప్రసన్న
లలితనీలాభకంధర ♦ లక్ష్మ్యరూప, ప్రణవగవ్య మహాదేవ ♦ భర్తశరణు. 168

- చ. జలధరముక్తసాంద్రీనవః శంఖరథారలు చాఃకి కేశరం
బులు విడియున్నతామరసః ముల్విడనాడి సుగంధిశో
జ్వలనుకదంబగుచ్ఛములః పట్టదపంక్తులు వ్రాలె నెవ్వరుం
గలిగినవారిఁ జేరక జః గంబున బీడలపాఠ నిల్తురే. 131
- గీ. నిబిడఘనగర్జితంబులః నిద్రమాని, సంపతద్యారిధారలః శంఘ వడసి
బహువిధాకారనాదగుంః భవములెసఁగ, భేకములుగూయఁదొడఁగెనంఃప్రీతిగదుర
క. వికచాష్టనకుటజకదం, బకసేవాలబ్ధసాంద్రీః పరిమళములు క
తకధూళిధూర్వహంబులు, ప్రకటసుఖస్పర్శ వనజః పవనము లాలసెన్. 133
- క. పావృట్ప్రదోషనీల, గీర్వనయార్థనాట్యః కేశ్యుచితనభః
క్రీవరధృతిఘనమృరజా, రావములో యనఁగ మొరసెః రహి గర్జితముల్. 134
- చ. శరములలోన నెన్నఁదగుః సారసముల్ సతతాంబుధారలన్
బయవడిఁ బీడఁ గుండుటయుఁ బాంథులగుండెలు చెండివైన భా
సురమతికాశలంబునఁ బ్రీః సూనశయం దొనరించి నట్టిబం
గయశరపత్రకంబులనఁ గాఁ దగఁ గేదఁగిరకు లత్తఁచిన్. 135
- గీ. అంబుదక్షిప్తవారిధాః రాభిహతుల, దివి నిలువలేక తారకః లవనియందు
ప్రల్లఃగాఁబోలు నని యొందఁ బెల్లరేఁగి, కడసివాములుగా వడః గల్గురాలె.
సీ. చిల్వరాపాన్పుపైః శ్రీపతి నిదురించె, కడఁకమై నదులు సాః గరుని జేత
సస్యవనంబులః జగతి సొంపు వహించె, సద్వికాసమునొందెః జాలిలతలు
హంసయూధము మానః సావాసమున కేగెఁ, జాలకంబుల విపాః పలు శమించె
ప్రక్షీణదళఁబూనెఁ బంకజాకరములు, కలకంఠములకు మాః కర్వ మొదవె
గీ. తపనఘృణులు ఘనాంతరిఃతంబులయ్యె, వివిధపరితాపములఁ గుండెః విరహిజనము
ద్విరదముల కాధి శాంతించెఁ జెరువరులకు, నంకిలిప్రసక్తమయ్యెనః య్యవసరమున
గీ. విహగలయమున మాలతీః వికసనమున, వనరుహనిమిలనంబునః వాచరాంత
మెలుఁగఁబడుచుండెఁగాలమేః మజక సాంధ్య, విధులుగావిందువారికః వ్యేరయందు
గీ. ఆఘనాగమవేళ న య్యవనిభర్త, యదలమును వోలె వారిధాః రాభిషిక్తుఁ
డగుదు మునులకు నద్భుతంః బావహిల్ల, సధిక దారుణముగు తపంః బాదరించె.
చ. అంత. 140
- క. శాం(తమువిగతాంబు)ధరా, శాంతము నృపవిహితః సమరయానము లక్ష్మీ
కాంతప్రబోధనము ఘన, వంతిము శరదాగమంబుః పచ్చన్ నిరులన్. 141

గీ. విదుర మేలుకొన్న ధీరజాతునకుఁ ద, త్వమయభ్యుత్యఁ దాస్యఁ దర్శనార్థః
మిడిన ముకుర మనఁగఁ నుకుతాజబింబమ్ము, సుప్రసన్నమగుచుఁ ద బూడ నొప్పె.

క. ఉదకములు గుంభ సంభవు, నుదయమునఁ బ్రసన్నతాపమున్నతిఁ శౌచెన్
పదమలభోధంబున జన, హృదయంబులు నిర్మలత వఁ ద హించినభంగిన్. 143

క. ఇనకిరణంబులు లఘుశిర, మనముక్తాయనము లగుచుఁ ద గ్రమ్మెన్ వికలన్
వనజములు చీడ విడి విక, పనలక్ష్మీగృహము లయ్యెఁ ద కారదవేళన్. 144

క. శరవణములు వికసించెన్, బరిమళ భరితంబు లయ్యెఁ ద బద్మచనంబున్.
కురిసెన్ ధేనువు లవృశము, నదిలు ప్రమాదింప రాజఁ ద నులులుపండెన్. 145

క. పరుషప్లవరవ మణిఁగెన్, పరసులు రాణించెఁ బూచఁ ద పత్తచ్ఛదముల్
కరులు మడించెన్ దాదలు, సురచిరరుచి పూనెఁ దొగలుఁ ద శోభిత మిగులన్. 146

ఉ. నుందరతారకాభరణఁ ద శోభితమై కమనీయచంద్రికా
చందనలిప మై విరళఁ ద చారుశితాభ్రదుకూలకాలి యై
యైందవపింబరమృదువుఁ ద మై గగనంబు జనంబుమాడ్కికన్
విందొనరించె భోగిన్మృదుఁ ద విగ్రహమట్ల నుదారణంపదన్. 147

వ. ఇవిధంబున శరత్కాలంబు వికచకమలకమనీయవాసనావిలాసంబై విజృంభించె
వంతు. 148

క. క్యామాకుచదుర్గదముఁ ద్వామాశ్రియపురుషసుప్రసన్నఁ ద తరమై నిలిడ
శ్రీయాతాకిరకిభి ర్ము, హేమంతము దోచె బహుళఁ ద హిమజనకంబై. 149

వ. పాదువైదగిర్ప భాస్వదపిఁ ద తాగరుధూవసుగంధిమందిరాం
తరముల పాంసత్యాలశయఁ ద నంబులపైఁ దరుణీకుచాగ్రని
చృరపతిరంభ సంగతకుఁ ద తంగమదప్థగిత్వోజ్వలదృశాం
తరులయి కామతంత్రపరఁ ద తం బవళించిరి ధన్యు లర్తయిన్. 150

ఉ. మిన్నక సర్వజీవులకుఁ ద మిక్కిలి శైత్యముఁ జూపి నొంచి యా
పన్నులఁజేసె గాలి యిదిఁ ద పద్ధతి గాదని తగుమాదుఁ దు
ద్యన్నయకాలి వహ్ని జనఁ ద తాప్రియవృత్తి వహించె నున్నవా.
రన్నిటఁ దండికంబెను గుఁ ద జాధికులై పొగడొందునందనుల్. 151

గీ. శీతభీతు లగుచుఁ ద జేరినమనుజుల, కభయమొసఁగఁజాలఁ ద వయ్యె నపుడు
భాస్కరాతపమునుఁ ద తాపకజ్వాలలు, వలినముఖులనుస్తఁ ద నములుదక్క. 152

క. అని యనేకప్రకారములం గైవారంబు గావించుభగీరథునిం గరుణాశీతలకటాక్షం
బుల దీక్షించి విరూపాక్షుండు పలిక నీయెడఁ బ్రసన్నుండనైతి నీయభిమతంబు
గావించెద శరంబున గంగను ధరించెద ననియాదరించి వరచిచ్చి. భగీరథకృతం
బయిభగీనస్తోత్రంబు పఠించువారు సకలమనోరథలాభంబును సమస్తపుణ్యఫలంబు
నుం జెందుదు రంత నప్పుడు సర్వలోకనమస్కృత యగుగంగామహాదేవి హిమవ
త్పుత్రిక మహారూపంబును దుష్పహవేగంబునుం బూని యాకాశంబున నుండి శివుని
శరంబునం బడి మస్తకంబుతోఁ బినాకహస్తునిం గొని పాతాళంబునకు నగుగం ద
లంచిన శంకరుం డాగర్వంబు సహింపక గోపించి తిరోభావంబు నొందించె నట్లు
రుద్రజటామండలగహ్వరంబు బ్రవేశించి గంగ బహుయత్నంబు గావించియు నిర్గ
మించనేరక సమ్మోహితయై యమ్మహాదేవి బహుశంకవత్సరంబులు పరిదీప్తిమించె.
భగీరథుండు గంగం గానక మహాతపంబుఁ జేసి పరమేశ్వరునిం బ్రార్థించిన. 169

అ. ఐ. భక్తవత్సలుఁడు ♦ పరమకృపాశాలి, శంభుఁ డంత నుప్ర ♦ సన్నుఁ డగుచు
గర్వశాంతిఁ జేసి ♦ గంగను విడిచెను, జడలవలన బిందు ♦ సరమునందు. 170

వ. ఇట్లు శివునిజటాజూటంబువలన గంగ నిర్గమించునెడ సప్తప్రవాహంబులు జరించె
నందు క్షోదనియుఁ బావనియుఁ నశినియు ననమూడుగంగాప్రవాహంబులు పూర్వది
శకుం జనియె. సుదక్షువు, సీతయు, సింధువు, నననిమ్మాడునదులు పడమటి దెస
కు నకిగ. సప్తమియగుగంగ భగీరథు ననుసరించె నంత. 171

నీ. రాజర్షి యగుభగీ ♦ రథుఁడు రథారూఢుఁ, డైయేగ ముండట ♦ నతిముదమున
నారాజు వెనువెంట ♦ నకిగ గంగానది, తండివెంటడి జను ♦ తనయమాడ్కి
గగనంబువలన శం ♦ కరుమస్తకముఁ జేరి, శివునియాదలనుండి ♦ భువికి డిగ్గి
ప్రవహించెఁ దీవళ ♦ బృపురస్పరంబుగా, గంగాజలంబు వే ♦ గంబుగదుర

గీ. బహువిధాకారసంపత ♦ త్పతితకలిత, మత్స్యకచ్ఛపఫణికింశు ♦ మారతతుల
చేత నచ్చట(దివివోలే) ♦ చిత్రభంగి, నవని గనుపట్టె మిగుల న ♦ య్యవశరమున.

ఈ ఆయ్యవశరంబున నమ్మతతమగంగాపతనదిదృష్టాసమాగత జేవగంధర్వసిద్ధవిద్యాధిర
కిన్నరకింపురువవియచ్చరవిమలమణిమయా భరణతేజశ్చుంజరంజితంబై గగనంబుయు
గపదభృదితశతతపనమండలంబువోలే స్వచ్ఛందజరంసౌ చండలదుర్వారకింశుమార
మినోరగమాలికాభివ్యాప్తంబై విక్షిప్తవిద్యుల్లతాపరివృతంబునుంబోలే తానింప ని
జవిరాజజ్జీవనకృతమజ్జనవృజనరాసోత్సవత్యతాపత్రిత్యయశంజన నా క్థంబునుంబోలే
సంస్పృష్టవిష్ణుపదంబులై పశితృతాతృతరంగంబులు నెగడ దిన్యాంగనయంబోలే

చక్రస్థనీయు హంసమేఘమాలయు నావర్తనాభియుఁ గమనీయకంకణోష్ఠికాలలి
 కృతీయు నై నేత్రోత్సవంబు సంపాదింపుచు నిటలనయనజటాకటాహపరిభ్రమణ
 సమయసమాహృతతదవతంసశిరకరసుధారసధారానవ్యందసందోహంబులుంబోలె
 మహామధురంబులై నిర్వదచ్ఛఫేనచ్ఛలంబునం గార్తికమాసరాకామధ్యగతచంద్ర
 సాంద్రచంద్రికల నపహసించుచుదంబున విమలాంబుపూరంబులు విజృంభింప వా
 తోద్ధూరితీలకీకరపరంపరలు నిజావలూకనసంభ్రమభ్రమదంబరచరతరుణీపరిశ్రమా
 పనోదకంబులై చెలంగఁ గుపితకపిలమునిక్షుపితవపురఖిలసగరన్యపసుతసురపదారో
 హణసుధిగసోపావరంగత్తరంగకేళిసుఖాంగీకారభంగీతరంగితాంతరంగరాజహంసమాలి
 కామధురస్వరంబులు మునిజనస్తుతిపతనరవంబులతోడ నేకీభవింప సముచ్ఛలజ్వలచ్ఛ
 టాపటలంబు విలరదుత్తుంగవీచీసంఘాతసంజాతవాతోద్ధూతగిరిశిఖరధాతుఘాతి
 పాలికల నపనయింప సగరరాజకుమారవర్గదుర్గతిదళాపశ్రమనమహోద్యోగనిరాఘా
 టధాటీసమాసీకప్రభూతస్రోతోవేగవిపాటితకుధరకూటపతనప్రభవగభీరగుభగుభ
 నాదార్పణులు పర్వతగుహాంతరంబులం బ్రతిధ్వానంబు లీన శుద్ధస్ఫటికఘటికాని
 కాయచ్ఛాయాదాయాదతోయబుద్బుదంబులు సద్యోవికచహృద్యక్తరవసభాశంక
 నంకురింపంజేయ ఘోరతరాంహస్సంహతివిజయభేరిభయదభాంకారీకృతవికృతధౌక
 ల్లోలకల్లోలసంఘసంఘర్షణప్రాదుర్భవదుగ్ధరదీర్ఘఘర్షరఘళంఘళనిర్ఘోషంబులు చె
 లంగ నిశాతయాతనాహేతుమహాపాతకభీతిప్రాణిపరితానప్రాదుర్భూతపరమేశ్వ
 రపరిశుద్ధమూర్తియుం బోలె. మూర్తిమద్భగీరధపృథివీధవధవళమహాక్షీర్తియుంబో
 లె భరతఖండమహీమండనాయమానమనోహరిముక్తాహారలతకయుంబోలె ముక్తిల
 క్షీణయపతాకయుం బోలె గంగాతరంగిణి వెలసి విలసిల్లి విస్తరిల్లి వినోదించి వి
 శ్కరించి వెరగుపరచి విజృంభించి విక్రమించి వివిధగతివిశేషభూషితవిలాసంబులు
 నెఱపుచు గిరులు భేదింపుచుఁ దరులు గూలించుచు వివినంబులు ముంచి పరివేష్టింపు
 చు నొక్కచోట సత్వరంబును నొక్కయెడఁ గుటిలంబును నొక్కవఁక నాయతం
 బును నొక్కచక్రి విసదంబును నొక్కతరి సముద్ధూతంబును నొక్కతావున మం
 దంబుగా నరుగుచు నొక్కచో నున్నజలంబుతో జలంబు గలసి. పునరభ్యాగతంబు
 గా మాటిమాటికిం దేటలగునీటివెల్లులు వింటికి వెగసి పుడమిం బడుచుండ భగీతథ
 రధానువర్తినియై ప్రవహించె నిట్లు గంగాజలంబు లంబరంబుననుండి ఖండపరశుని
 శిరంబున దుమికి కుప్పించి యచ్చోటనుండి విచ్ఛలవిడిగాఁ బుడమిం బడి సొంపు
 సంపాదించి శైలంబులు లంఘించి కానలు గడచి బహుదేశంబు లతిక్రమించి పా
 రంబు లొరసి గ్రామంబులు వలగొని యారామంబులుబొరసి నడుచుచున్నతఁ

నమ్మహాదేవి ననుసరించి కొందఱుబృందారకులు విమానారూఢులై కొందఱుసుప
ర్వులు గంధర్వంబులైకీ- కొందఱుయాగభుజులు గజాశ్రియులై కొందఱుసురలు
పారిష్లవగతులై కొలిచి చనిరి. మఱియు ఋషులు గంధర్వులు యక్షులు గిన్న
లు దైత్యజానవరాక్షసాతగగరుడచారణభేదరులును భగీరథునిరథంబు ననువర్తించి
గంగవెనువెంటం జనిరి. దేవర్షిగంధర్వాదులును భూలోకవాసులును మహాదేవాం
గపతిరం బగుగంగాజలంబు పరమపవిత్రం బనిస్పృశించిరి. శాపవశంబునం బుణ్య
లోకపరిభ్రష్టు లగువాడు గంగోదకంబులం దోగి విగతకల్మషులై వెండియు నిజ
స్థానంబుల కరిగిరి. సకలలోకనివాసులును గృతాభిషేకులై సంతోషించిరి. ఇట్లు
సర్వభువనపావనియు సరిచ్ఛిరోమణియు నిఖిలదురితక్షయకారిణియు నైనగంగ భ
గీరథప్రయత్నంబునంగదలి యమ్మహానుభావుం డెచ్చోటికిం జనియె నచ్చోటికిం
జానునుం బోవుచుఁ దద్రథానువర్తనియై ప్రయోగంబుననుసరించువ్యాకరణవిద్య
యుంబోలె నేదార్థంబు ననుసరించుస్మృతి తెరంగున నమరి గాయత్రియుం బోలె
ప్రళస్తవర్ణయై శుభేరపురివోలె శంఖకుకరికచ్ఛపాదివిరాజమానయై దేవసభవోలె
బహువిబుధాక్రితయై యుర్తిమధేనువువోలె బహుక్షీరవాహినియై భాగ్యవతియుం
బోలెఁ గంగఞ్ఞోర్మికాలంకృతయై పుణ్యంబులకు మూలంబును భవంబునకు భేషజంబు
ను ముక్తికిఁ జెరువును మునులకుఁ బ్రాప్తును శుభంబులకు నాధారంబును జ్ఞానం
బునకు ధామంబును నగుచుం బ్రకాశించె నంత.

173

చ. శమిరశమస్తకల్మషుఁడు ♦ జహ్నుమహాముని వేదచోదిత
క్రమమున నీక్షుఁగైకొని మ ♦ ఖం బొనరింపుదునున్న గంగ గ
ర్వమునఁ గడంగి తత్సవన ♦ వాటికఁ బెల్లుగ వెల్లి ముంచె న
య్యమిరతపోబలాధ్యుఁడు త ♦ చాగ్రివావృత్తి నెటింగి కోపియె.

174

ఉ. తజ్జలశూర మంతయును ♦ దాగె నతం డది చూచి మేదిని
భృజ్జిదుషర్షధాదు లగు ♦ వేల్పులు మానులు విస్మితాత్ములై
వజ్జలఁ జేరి కోరి బహు ♦ భంగుల నమ్మునిఁ బూజసేసి భా
స్వజ్జయ నీకుమారిగ వె ♦ సన్ సృజియింపుము గంగ నిర్మతీన్.

175

క. అని వినయంబున సురలును, మునులును బ్రార్థింప జహ్ను ♦ ముని మదికుండై
తనచెవులవలనఁ గ్రమ్మట, ననిమిషగంగను సృజించె ♦ నందఱు వొగడన్.

176

ఆ.వ. దానఁజేసి జహ్ను ♦ తనయనా జహ్నవి, యనఁగఁ జేయగాంచె ♦ నమరగంగ
యమ్మహానగ్నివంతి ♦ క్రమ్మట నకిగ భ, గీరధక్షిణీశు ♦ (తేరి)వెంట.

177

క. ఈగతిఁ జనినని జాహ్నవి, సాగరముం జేరి యట ర ధ సాతిలమునకున్
వేగముగదురఁగ నరిగన్, సాగరసంతరణకర్మ ధ సంసిద్ధికిన్. 178

చ. ఘనుఁ డధికప్రియత్నమున ధ గంగను దోదొక్కిని యాభగీరధుం
దును గపిలాక్షిపావకప ధ (బున్పు)టకీలల భన్మరాసులై
తునిసినతాతలం గని ను ధ దుఃఖతుఁ డయ్యె సమస్తదోషనా
శన సురవాహినీపలిల ధ సంప్లుత మయ్యెఁ దదీయభన్మమున్. 179

క. జగదేకమతభగీరథ, జగతీకానీరజేవ ధ పరిదాప్లుతులై
విగతాఖిలపారికులై, సగరసుతుల్ చనిరి వివిజ ధ సదనంబునకున్. 180

ఉ. అంతట భారతీరమణుఁ ధ డచ్చటికిం జనుదెంచి మేదినీ
కాంతునితోడ నిట్లను జ ధ గద్దితపారువ నీపితామహుల్
సంతతపుణ్యలోకనుఖ ధ సంపదఁ గాంచిరి మానిరాజు
ద్ధాంతతపోబలక్షతులు ధ తారితులైరి సమస్తసాగరుల్. 181

క. క్రతుభుజాలభంగి స్వర్గ, స్థితులైరి మునీంద్రకాప ధ జతులు సగరరా
ట్సుతు లరువదివేపురు నీ, కతమున నిత్యైకువంశ ధ కమలవనరవీ. 182

గీ. విమలచారిత్ర వినుము లో ధ కమున నెంత, కాల మెప్పుగ నుండు సా ధ గరజలంబు
స్వర్గమున నంతకాలంబు ధ సగరతనయు, అందెదరు వేలుపులమాడ్కిఁ నిందువేడ్కి.

వ. మహాత్మా యీగంగ నీకుం బుత్రిక యగు నీవలనం గలుగునామంబున భాగీరథి యన
లోకంబున నుండు స్వర్గమర్త్యపాతాలలోకంబులను మూడుపథంబులం బూనుటఁజే
సి త్రిపథగ యనం దగునీగంగయలదు నీపితామహులకు నందఱికిం దర్పణంబు నే
యును నీప్రతిజ్ఞఁ జెల్లింపుము మహాతపశ్శాలులును మహర్షి సములును మహాకీర్తి
మంతులును మత్సమానులును నైనసగరాంశుమద్దితీపులు నీపూర్వులు గంగానయనం
బునందు మహాయత్నం బొనర్చియు మనోరథసిద్ధిఁ బడయరైరి. అట్టిప్రతిజ్ఞ నీకు
సిద్ధించె. ఇతరదుర్లభంబును కాశ్వరంబును నైనకీర్తిం బొందితివి. ధర్మనివా
సంబు వైతివి కలకాలంబు గంగాస్నానంబు నేయుము పితామహులకు జలకర్మల
నాచరింపుము నీకు లగ్గుగుంబోయివచ్చెద నని బ్రహ్మదేవుండు దేవలోకంబునకుం
జనియె. అంత భగీరథుండు యథాక్రమంబుగా సాగరులకు నుదకంబు లిచ్చి కృ
తకృత్యుండు విజ్వరుండును నై సకలలోకశ్లాఘనీయపుణ్యశ్లోకుండు తనపురంబున
కరిగి కాజ్యంబు కాసింపుచుండె. అమ్మహారాజు నాశ్రియించి సమృద్ధార్థులై
జనులు సుఖించిరి. ధనకరంబు యశస్కరంబు నాయుష్యకరంబుఁ బుత్రీకరంబు

శ్వర్గకరంబును నగునీగంగావతారమహాపాఖ్యానంబు విద్రుక్షుత్రియైశ్వర్యులకు ఈ
చుట్టకు వినుపించువారికి వినువారికి సకలపాపంబులు నశించు మనోరథంబులు స
లించు. నాయుఁకీర్తి సంపదలు వర్ణిల్లు దేవతలుం విశ్వదేవతలును బ్రీతిం. ఇంది
యష్టాధంబు లిత్తురు. ఈగంగావిస్తారంబు లొల్లి కీరాకునకు విశ్వామిత్రుండు
చెప్పినచొప్పున మీకు వివరించితి నని నూతుండు పలికినం బరమవిస్మయలునుం బ్ర
హ్మహస్తాంతరంగులు నగుచు శాసకాక్షిమునీశ్వరులు పరమాద్భుతకరం బగుగంగావతర
ణంబు నెప్పిరివి. కృతాంకుల మైతిమి. గంగాకథానుధారసపానంబుకలనం దనిధి
దీరకయున్నవారము మఱియు నమ్మహాదేవిమాహాత్మ్యంబు వివరించి మమ్ము సుత
త్రులం జేయు మని ప్రార్థించిన.

184

ఆశ్వాసాంతపద్యములు.

కా. వేదాంతప్రతిపాద్యవైభవ జగఁ ♦ ద్విఖ్యాతచారిత్ర గా
రీద్యక్తైరవక్తరవాప్త కడనా ♦ క్షీణభూతచేతోబ్ధ స
ర్వానిత్యాభిమతార్థదాయక యనం ♦ ఖ్యాదిత్యసంకాశ రా
గాదిత్యాగిమునీంద్రగమ్యపద పూ ♦ ర్వాదిత్యగత్వాంతకా.

185

క. వేదండుచర్మధర గిరి, కోదండు విముక్తమదన ♦ గురుసాయకధా
టీదండితపుర బుధజన, తాదండుప్రణతితోషి ♦ తమనఃకమలా.

186

మాలిని. భుజగరచ్చితహారా ♦ భూరికాదగ్యపూరా
వృజినఘనసమీరా ♦ వేదవీధీవిహారా
రజతసిరిశరీరా ♦ రమ్యదివ్యావతారా
విజితహరి(ఓమారా) ♦ వేదమంత్రార్థసారా.

187

గద్య—ఇది క్రిమదుమామహేశ్వరకరుణాకటాక్షవీక్షాపాత్ర యేనుఁగు

లక్ష్మణకవిరాజపుత్ర తిమ్మనార్యపుత్ర వివిధవిద్యజ్ఞనవిధేయ

లక్ష్మణకవినామధేయప్రణీతం బైనజాహ్నవీ

మాహాత్మ్యం బనుమహాప్రబంధంబునందు

ద్వితీయాశ్వాసము.

కీర్తి కీర్తి కీర్తి.

శ్రీమత్పరమహంసాచార్యులచేత.

జాహ్నువీమూహా త్యము.

తృతీయాశ్వాసము.

- క. శ్రీమత్పరమహంసాచార్యులచేత, శ్రీమద్ధర్మశాస్త్రమునందు • కీర్తిపరిధి సు
తామార్పిత వెలుగులు • ధామా సోమేశ సంత • తక్కుపాదేశా.
- వ. దేవా యవధరింపుము. శౌనకాదిమహర్షులకు నూతుండిట్లనియె. 2
- క. గంగాగుణవైభవము భు, జంగమలాభశ్వరుండు • శశిశేఖరుండున్
సాంగంబుగ వక్కాణిం, పం గుళలులు గారు కాఁడు • పద్మభవండున్. 3
- . అట్లుగావున మాదృశజనులకుఁ దద్గుణలవంబును వచింపనశక్యంబై యుండు నైనను
నాయెఱింగిన తెరంగునం గొంతవివరింతు. దత్తావధానులరై యాకర్షింపుడు.
ఈయర్థంబున నొక్కయితిహాసంబు కలదు. అది విన్న మీరడిగినయర్థంబు లేట
పడుఁ దొల్లిఁగార్తవీర్యుండు దక్రవర్తి మీరు నన్నడిగినవిధంబున మహాయోగియ
గుదత్తారేయి నడిగిన నమ్మహారాజున కమ్మహాత్ముం డిట్లనియె. 4
- గీ. యజ్ఞములు దానములుసదా • ధ్యాపనంబు, వ్రతములుపకారములునుప • వాసములును
సాటిగాలేవు జాహ్నువీ • స్నానమునకు, నని మునులు చెప్పడుతుభావ • రాగగిగిగి.
- వ. ఈవిషయంబున నితిహాసంబు కలదు వినుమని యిట్లనియె. 5
- గీ. ప్రథమయుగమునఁ దొల్లి సంత • పదలకెల్ల, భవనమై యొప్పు నైషధ • పట్టణమున
హేమకుండలుఁ డనువైశ్యుఁ • డిద్దబుద్ధి, భూరిధనధాన్యశాలియై • పాదలుచుండు.
- నీ. వాఁడు స్వధర్మంబు • వదలక తృణకాష్ఠ, ఫలమూలవనగతరి • దులలవఁగ
మలయజాగురుకుంకు • మంబులు ధాతులొ, హాదులు గోమహి • షాశ్వకుంజ
రోష్ఠ్రమేషాదులు • నొగి నంగ్రహించి త, తక్రియవిక్రయంబులఁ • గలుగులాభ
మాదిగా బహువిధో • పాయంబుల సువర్ణ, మెనిమిదికోట్లు సాం • పెనయఁగూర్చె
- గీ. నంత గడ్డంబు నెరసిన • నతఁడు దేహ, మస్థిరం బని తలఁచిధ • ర్మార్థనైక
బుద్ధిఁ జెలుపుచు దేవళం • బులును బావు, లన్ని సత్రంబులును నిర్పె • నన్నియెడల.

గీ. ఇట్లు వస్తాఁక మగుధనం ♦ జెల్ల దాన, ధర్మములకు విభాగించి ♦ ధరణీసురుల
కభిలవిద్యావికారడు ♦ లైనవారి, కర్మతో నిచ్చె ధర్మమి ♦ ట్లతఁ దొనర్చె. 9

వ. ఇట్లు సకలధర్మంబు లుపార్జించి మిగిలినధనం బంతయు శ్రీకుండలవికుండలులను నా
మంబులం గడువిదితులైనపుత్రులకు నిచ్చి విరక్తుండై. 10

క. వనమున కరిగి మహాతప, మొనరించి కృతార్థుఁ డగుచు ♦ నొక పుణ్యమహా
ధునిశెంత హరిని దలఁచుచుఁ, దనువు విడిచి యతఁడు విష్ణు ♦ ధామముఁ జేరెన్.

వ. అంత నతనికుమారులు శ్రీకుండలవికుండలు లనువారు ధనయావనమదోన్మత్తులై సు
రాపానాదిదుర్వ్యసనంబులం దవిలి నటవిటగాయక వారకాంతాదిగోష్ఠీయం దను
రక్తి వహించి తల్లిమాట యించుకంతయు విననొల్లక ప్రల్లదులై యెల్లధనంబు పె
ల్లిజల్లి బంధుజనంబులు నిండింప నాతఁడాయులై చిత్రవిభాగింతిఁ దిరుగుచుండఁ
గొంతకాలంబునకు ధనంబంతయు నశించి తేమి వాటిల్లిన. 12

క. తినఁ గూడుఁ గట్ట బట్టయుఁ, గనలేక కృశించి కుండి ♦ కడు నప్పు లాసఁ
గినవారికి జెగిలి పుర, మాన నుండన్ వెరచి వారు ♦ వోయి రడవికిన్. 13

చ. అడవికిఁ భోయి ధన్యవిశి ♦ భాదులు పూని కిరాతయుక్తులై
కడువడి జేటకుం జని మృ ♦ గంబుల లెక్కకు నెక్కుపక్షులన్
గడపి తదీయమాంసములూ ♦ గిన్ భుజించుచుఁ గాలవిగతిన్
గడపుచు నీచవర్తనము ♦ గైకొని వారు చరించి రుద్ధతిన్. 14

సీ. ఒకనాఁడు గహనము ♦ ధ్యోగ్రదురాశద, భూధరగవ్వారం ♦ బులకు వేట
కరిగినయెడఁ గోప ♦ భరితమైయొకపులి, శ్రీకుండలుని నొక్క ♦ భీకరోర
గంబు వికుండలుఁ ♦ గరచిన మృలిఁబొంది, తక్కానలోపల ♦ దిక్కులేక
యయ్యెడ యమదూత ♦ లవైశ్యపుత్రుల, నలిదీర్చుపాశసం ♦ యుతులఁ జేసి

గీ. పారి యమనిసన్నిధికిఁ గొని ♦ పోయి దురిత, కీలురగువారిఁ జూపినఁ ♦ జిత్రగుప్తు
మొగము గనుఁగొని పలికె య ♦ ముందు నరక, ముఁకువీరలనొక్కని ♦ బనుపుడనుచు

గీ. ఒకని నింద్రుకడకు ♦ నొయ్యఁగొనిపొలిడ, టంచు యముఁడు పనుష ♦ నట్లు వారు
చేరి నారకమున ♦ శ్రీకుండలుని ద్రోచి, యావికుండలునకు ♦ ననియెదూత. 16

క. రమ్మ వికుండల సుకలో, కమ్మున కీవిపుడు పుణ్య ♦ కర్మార్జితభో
గమ్మునుభవింప ననుఁడు ము, దమ్మున యమదూతతో న ♦ తం డిట్లనియెన్. 17

వ. అయ్యో మదీయచిత్తంబు విస్మయాఘాతం బయ్యె నతండును నేను నన్నదమ్ముల
ము నొకతల్లకడుపునం బుట్టినపాఠము. ఏకర్మంబయిన నేకవాక్యతం బొరసి చేసి

యెన్నందును జతఁబాఱక యున్నవార మట్లగుటంజేసి మాకు మరణం బొక్క
చోటునఁ బ్రాపించె. ఇట కిద్దఱము వచ్చితిమి మా యన్నను నరకంబునకుఁ ద్రో
చి నన్నేటికి నాకలాకంబునకుం గొనిపోయెడు. అతనికంటె నేనేమిపుణ్యం
బాచరించితి నన్ను వన్నించి యున్నరూపు తేటపడం జేయువనిన వికుండలునకు
దండధరునిదూత యిట్లనియె. 18

పీ. తల్లిదండ్రులు నన్ను ♦ దమ్ములు నాలుబి, డ్డలు నాఁగ జగములఁ ♦ గలుగువారు
పూర్వకక్మోచిత ♦ భోగసంపాప్తులై, మమతఁ గూడుదు ♦ రొక్కమందిరమున
నేకవృక్షమున న ♦ నేకప్రకారశ, కుంతగణంబులు ♦ గూడియున్న
పగిది భార్యాసుత ♦ ప్రభృతులు కూడుదు, రొకచోట నొకవేళ ♦ నొకరి నొకరుఁ
గీ. బాసిపోదురు నిజకర్మ ♦ పరతఁజేసి, యవని నెవ్వార లేకర్మ ♦ మాచరింతు
రట్టికర్మఫలంబు బా ♦ రనుభవింపఁ, బోదు రది మాన్పు నేరికిఁ ♦ బొసఁగ దనఘ.
అ.వె. కాన నతఁడు పాప ♦ కర్మచశంబున, భయదనరకకూప ♦ పతిరుండయ్యె
సాధుశీల పుణ్య ♦ కాలివి గావున, నాకలాకసుఖము ♦ నీకుఁ గలిగె. 20

చ. అనిన వికుండలుం డనియె ♦ నయ్యమదూతకు నోమహాత్మ నా
జననము ఘోరపాఠకము ♦ నల్పినఁ గల్గెఁ బరాకుజేతనై
నను సుకృతంబు నేయ నొక ♦ నాఁడు నొకింతయు నీవు నాఁయున
త్పినకుభకర్మ మెయ్యెదియై ♦ చెప్పము నావుఁడుఁబరెగ దూతయున్: 21

పీ. సకలభూతిసమాశా ♦ (సుకృత)దుష్కృతములు, వినుమయ్య నాయెఱుం ♦ గనివిలేవు
మునునీవు హరిమిత్ర ♦ తనయుఁడు త్రముఁడుధ, ర్నాత్తుఁడొప్పునుమిత్రు ♦ డనఁగనొకఁడు
వానితో సాంగత్యంవశమున యమునతోఁ, గలసినగంగకు ♦ నెలమి నేగి
మాఘమాసమున న ♦ మృహిరతీర్థనిమజ్జ, నంబుఁ జేసితివిదిన ♦ ద్వయంబు

అ.వె. గంగయందుఁ జేయఁ ♦ గల్గినయొకమజ్జ, నమునఁగల్మషమ్ము ♦ నమసె నొక్క
నాటిమజ్జనమున ♦ నాకంబు చేకూరె, నమరలోకసౌఖ్య ♦ మనుభవింపు. 22

క. నీయన్నపాఠకములకు, నాయతనం బగుటి రౌర ♦ వాదికనరక
స్థాయి యయి పెద్దకాలము, పాయనికష్టంబుఁ జెందుఁ ♦ బావనచరితా. 23

క. అని చెప్పిన నంతకభృ, త్యునివచనము లాలకించి ♦ దుఃఖము మోదం
బును మనమునఁ బెనఁగొన ని, ట్లనియె వికుండలుఁడు సువిన ♦ యము దళుకొలైన్.

చ. మహాత్మా సర్వజ్ఞుండ వగునీవలన ధర్మాధర్మప్రకారంబు వినఁగోరెద నన్ను పౌ
ఖ్యంబున నాదరించి యెఱింగింపుము పెద్దలగువారు నప్తపదంబులు కూడి నడచిన

వాని నాపునింగాఁ జూతు రని పార్థింఁచిన నయ్యమదూత నీవు గణకల్పమండవు
గావున నీన్యావయంబున ధర్మాకర్ణనమతూహలంబు సంభవించె నీరుడిగినయ్యం
బు వివరించెద నేకాగ్రమనసుగ్రంథవై యాకర్ణింపు మని యిట్లనియె. 25

అ. వె. మానసంబుచేత ♦ మాటలచేతఁ గ, ర్మంబుచేత నెపుడు ప్రాణిహింస
నేయఁబూనువాఁడు ♦ చేరు దుర్గతులకుఁ, దగ నహింస పరమ ♦ ధర్మమనఁను. 26

క. భ్యాతి నహింస్యాశ్శర్వా, భూతాని యటంచు వేద ♦ ములు బోధిండున్
భూతహితార్థము శుభచరి, తా తెలియ నహింస పరమ ♦ ధర్మం బనియున్. 27

నీ. మళకకీటకదంశ ♦ మతుఁగఁప్రభృతిను, ర్బలజంతుకులములఁ ♦ బరమకరుణ
రక్షిండుసుక్ష్మతులు ♦ వీక్షింపరు దురంత, నరకమల్ తమపొట్ట ♦ కొజకుఁగవిసి
జలదర్శనపరం ♦ బుల వధియించువా, గలు కాలనూత్రసం ♦ ప్రాపులై ని
జాంగమాంసాశను ♦ లగుదు రత్తంబు ద్రా, గుదు మొజ్జివెట్టుదు ♦ ఘోరనరక

గీ. నిలయములఁ బెద్ద గాలంబు ♦ నిలిచి యడలి, స్థావరత్వము నొంది య♦త్యంతమూఢ
భావకలితతిర్యగ్యోని ♦ బహుశతముల, మొనసి జన్మించి కష్టంబు ♦ లనుభవించి. 28

వ. పదపడి జాత్యంధులును పంగువులును మూగలు దరిద్రులును నైపాడమదు రట్లు
గావున. 29

క. పర మెఱిఁగి నరుఁ డహింసా, నిరతుఁడు గావలయు వినుము ♦ నిఖిలనదుల్ సా
గరుఁ జేరుభంగి ధర్మము, లురుపుణ్య మహింసయందు ♦ నొప్పగనుండున్. 30

వ. మఱియు జితేంద్రియులును నిజవర్ణాశ్రమధర్మనిష్ఠులును బ్రహ్మలోకంబుఁ బొందు
దురు. ఇష్టాపూర్తరతులును పంచయజ్ఞంబు లనుష్ఠించువారలును భూతదయాపరు
లును నిరయంబుఁ జూడరు. వే(దవా)దులు నగ్ని పూజకులు ప్వర్గంబున వసెంతు
రు. రణమృతు లగుశూరులు సూర్యమండలము భేదించి పుణ్యలోకంబునకుం బో
దురు. దీనవనితావిపరీక్షణార్థంబు ప్రాణంబు విడిచినవాడును బాలవృద్ధబంధు
దరిద్రులం బోషించినవాడును దివ్యలోకంబుఁ గాంతురు. పంకంబునమునిఁగినగో
వును లోగపీడితుఁడైనబ్రాహ్మణునిసముద్ధరించినపుణ్యులకు నశ్వమేధయజ్ఞఫలంబు
సిద్ధించు నీరును బూరియు నిడి కొట్టక తిట్టక యుపేక్షింపక గోవుల నేవించిన
మహాత్ములు గోలోకవాసు లగుదురు. సకలప్రాణులకు నుదకదానంబుఁ గావించి
నయత్తములకుఁ బ్రాణదానఫలంబు లభించు వాపీకూపతటాకంబులు నిర్మించినధ
ర్మాత్ము లందు జలంబంత(కాలంబు)నిలుచు నెన్ని జంతువులు త్రాగునన్ని వేలయేళ్లు
దివంబున గుభింతురు. నిర్జలభూములయందుఁ బానీయశాలలు నిలిపినభాగ్యవంతు

- లక్షయలొకంబుల నధివసించుదు. ఆశ్వత్థకపిత్థవిల్వనింబామలకలింఝిచీమాతవన
ప్రతిష్ఠాపకులు యమలొకదర్శనంబు లేక నాకంబునం గ్రీడింతురు మఱియును. 31
- గీ. గుబురుకొనునట్టి నీడలఁ • గొరలి తొరపు, చెంత నొప్పారుఫలతరు • శ్రేణులొసఁగు
సుకృతిగరిమంబునకుఁ జూడఁజోడుగావు, సన్దుణాకర వాయమేధఁశతములయిన.
- క. పక్షుల కాశ్రయ మగుఫల, వృక్షంబులు నరకుపాప • వృత్తుల ధర్మా
ధ్యక్షభటున్ నరకానల, నిక్షిప్తులఁజేతు రధిక • నిర్దయవృత్తిన్. 32
- క. ఒకరావియు నొకవేమును, నొకమట్టియు వెలగ విల్వ • ముసిరికయును బా
యక మూడుమాడులింఝి, లొకపదియును మావిమాను • లొకతొమ్మిదియున్.
- క. నిలిచివాడును నరకం, బులు చూడక దేవలొక • మున వసియించుం
దులసీవన మఖిలననం, బులలొ నెక్కుడగుఁ బరమ • పురుషార్థకమై. 33
- క. తులసీకానన మెవ్వని, నిలయంబున నుండు వాని • నిలయము తీర్థం
విల నయ్యింటికి యమదూ, తలు చన రచ్చోటు సుకృత • ధామం బగుటన్. 34
- సీ. తులసీదళామోద • మెలమి నాహూనించు, మనుజోత్తములు గరుఁత్రంఁగునెక్కి
పోదురు వైకుంఠ • పురికి ద్వాననియందు, జలజోద్భవాదులు • తులసిపూజ
సేతురు గావున • శ్రీహరిహరులఁ ద, ద్వళముల నర్చించు • ధన్యజనులు
వైకుంఠ శైలాన • వానులై లక్షయు, గంబులు విహరింతు • రంబుజాతుఁ
- గీ. దాదియగు సర్వసురలు గం • గాదిననుల, తోడనామ్నాయములతోడఁ • దులసియందు
నధివసించురు చూతన • హస్రతోప, గమునుదులసీతరుస్థాప • నంబు నమము. 35
- క. శంకరపూజారతులును, శంకరశుభ నామమంత్ర • జాపకులును ని
శ్శంకంబుగ వసియించుదు, శంకరలొకమున సురలు • సన్నతి నేయన్. 36
- అ.వ. కపటలొభమాహ • కామహాస్యంబుల, నొండె నధికశతత • నొండె శివుని
దలఁచువాడు మఱచి • తప్పియు యమలొక, మునకుఁ బోరు నిక్కఁ • మనఘశత.
- చ. వృత్తికలిలాసువర్ణమయ • పార్థివలింగము లాచరించి ధూ
ర్జటికి మహాపచారముల • శాంభవమంత్రము లుద్ఘరింపుచుం
బటుతరభక్తి శోభిల స • పర్య యొనర్చినవాఁడు గూఢపా
తిగ్రుటకునివీట నెప్పుడును • గాపురముండు నఖండసంపదన్. 37
- క. శివభక్తికన్న ధర్మము, భువి నొక్కటి లేదు శంభు • పూజారతులన్
శవినయముగఁ బూజించిన, శివపూజాఫలము గల్గు • సిద్ధము సుమతీ, 38

గీ. ఈగకాలంతయును వాగ్యంబు శీశుభము, చరచలాశ్మకలై భుజి యిందుమాధు
జనులు భీకరవరకవా నంబులందు, బడి బడలవేర నిన్నకంబుల కయిన. 42

గీ. నుతగుణాకర యాశ్వరా ర్పితము లయిన, పరిశ్రమై కృతదక ఫలము లెల్ల
నూతిలోపల నిడదగి నూతిడక, పారజల్లియె లంఘింపఁ బాపమందు.

చ. జుఱియు భూతిరుదాశ్మ భాగంబుఁ జేసివహనభావులు గగనపాపులై యము
నిచేతం బూజవడసి రుద్రసామాప్యంబుఁ గాంతురు శివభక్తులగవారికి గంధ
కన్నారికాదివరిమలేద్ర్యంబులును ధనభావ్యకప్త్రులెదులాదిపదార్థంబులును సమ
ర్పించినపుడుమలకు శకలదానఫలంబును గంగాభిషేకపుణ్యంబును శరీరాంతంబున
శివసాలోక్యంబును నీర్ధించు. హరినైక వాడునినైన వారాధించినపుడెల్లకు నా
యామిలోకసుఖంబు సుస్థిగంబై నెమకూడు. శివభక్తులయ్యుకొప్పుకొప్పున కృతయ్యు
మహాదేవుని నిందించిననురాత్ములు దాదానరకంబులం గూలి కదలలేక నశింతురని
కన్పి మఱియు నిల్లనియె. 43

క. వాతులిలాదుల దేవా, గారంబులు కరము కక్కిఁ గట్టిఁపుణ్యో
వాడుఁడు బహుయుగములు బృం, దారకలోకమున నుండుఁ దనపితరులతోన్.

చ. యతిమతవిప్రమండిరజ శాశ్వతయదీనవరిద్రోగమామూర్
జతురతతో రచించినవి యక్షులుఁ జంచితకాంక్షనాలయ
స్థితుఁ డగు దానికెక్కుడగు జీర్ణపముద్ధగంబు, దేనరా
(యతిధరణి)సుపర్వధన హర్త లసిందు నవరితర్గతన్. 46

క. అతిలోభమోహమామల మత, పతియై వర్తిండువాడు పాతకనిలయుం
డతనిగృహంబునఁ గుడిచిన, గర్తికై కాంక్షదాయగంబు గావింపఁదగున్. 47

క. దేవద్విజమతపరులకు, భావతో శన్నపాన భవ్యాంబరముల్
శ్రీవలయ నిచ్చువారికి, వావనశ్చర్యలోక పదవి లభిండున్. 48

క. శంకరునకుఁ గేశభ్రుకుఁ బంకజగజ్జనకుఁ గదాపరి భర(నే,రొంట్రిన్
గింకరతనిడినజనులుని, రంకుసురైదివివసించు రాకల్పంబున్. 49

గీ. అతిధి వచ్చిన వతాగర మావరించి, యాప్తమృష్టాన్నకలన నం శృప్తజేయు
విమలశీలుఁడుబ్రహ్మలోకముననమ్మగ, భోక్తయై మెక్కుకల్పముల్ పారినసిండు.

క. తనయింటికి మద్యాహ్నం, బున నలయకఁ జెంది బ్రహ్మ మాఖుఁడై యేతెఁ
చినయ్యికిఁ గడపక భో, జన మిడినగృహస్థుఁ డుండు శకునివీధిన్. 51

- గీ. అలసివచ్చినయతిధికిఁ ♦ నన్న మిడక, కఠినత వహించి గృహమేధి ♦ గడపెనేని
యతిఁడు చేసిపాపంబు ♦ లగని జేతు, నతిధి కిడకున్నఁ బరలోక ♦ నాని సుముక్తి.
- క. అతిథులు వచ్చి యెవ్వనిగృ ♦ హంబున నతతమున్ భుజింతు ర
య్యతులితిపుణ్యశీలునిప ♦ మస్తపితృప్రకరంబు వైభవో
న్నతిఁ బరివలయేల్లు దృహి ♦ గడ్డిరలోకమునన్ వసించు దు
ష్కృతభయముల్ నశించు గృహి ♦ కిన్ సరితాతిధిపూజనంబునన్. 53
- క. అతిధిసనత్రాజకంఠెన్, వ్రతములు ధర్మములు లేవు ♦ వసుమతిలో దు
ష్కృతిభేషజ మారిడు గృహ, పతి కతిధియ చూడఁ ♦ బరమబంధుం డఁభూ 54
- నీ. అతిధిపతాకరంబు ♦ లాచరించినపుణ్య, చతురుండు యమనిద ♦ ర్చనము లేక
యమితివివ్యాజ్ఞంబు ♦ లమరపదంబున, నుండి పిమ్మట వహి ♦ వండలేశ్వ
రుండయి జన్మించి ♦ రూఢి ధర్మము నేరూ, స్వభూతిపొగిని ♦ చయము లన్న
గతిములై వర్తించుఁ ♦ గావున నన్నప్ర, దాతయి పొగిపగి ♦ దాత సుముక్తి
- గీ. వినుము కేసాధ్వజఁ డను ♦ జనవిభుండు, నాకపదమున నుండి భూ ♦ లోకమునకుఁ
జనఁగఁ గనుఁగొని యరినితో ♦ శమనదేవుఁ, దర్శిఁ జెప్పివాక్యంబు ♦ లఁఘుచరిత.
- క. అన్నము పెట్టుము భూవర, యన్నము పెట్టుము సరేంద్ర ♦ యన్నం కిదుమో
యన్న భువి నున్నయప్పుడు, వన్నతసుకలోకవాఁచ ♦ సలిపెదవేనిన్. 56
- గీ. అని హితంబుఁ గోరి ♦ యఖిలభూతదయాప, దుండు ధర్మరాజు ♦ రూఢిఁజెప్పి
యప్పగించెఁ గాన ♦ నన్న దానముతోడ, పకలదానములును ♦ నవతు గావు. 57
- క. గాయత్రీమంగ్రజపముఁ, బాయక ప్రతివాసరంబు ♦ భక్తి దలిర్ప
జేయుమహాత్ముం డఘములఁ, బాయం గా నడచి బ్రహ్మ ♦ పదమున నిలుచున్. 58
- కా. గాయత్రీజప మాచరింప శుభసా ♦ కల్యంబు సిద్ధించు వా
కాగి యాదిప్రధివోగిపాప మడఁగుం ♦ గైవల్యమున్ వచ్చు దీ
ర్ఘాయుష్యంబు లభించు రోగములు మం ♦ చె పోవు నేమంత్రముల్
గాయత్రీపఠ నాయుతాంశ పమముల్ ♦ గాలేవు ధీరోత్తమా. 59
- క. మేలుగ సాయంపాఠికి, కాలంబులహోమవిధులఁ గావించుచు నే
వేళన్ వేదము నుడువున, లోలాత్ముం డుండు బ్రహ్మ ♦ లోకమునందున్. 60
- క. పరిధనపరదారపరాన్నంబులు వర్జనీయంబులు గావున పరాన్నంబు భుజియింపం ద
సునెవ్వానిగృహంబున ననవరతంబు నెవ్వఁడు భుజించు నతనిపాఠికంబు లాభోక్త
నంటు నట్లుగాన పరలోకార్థులకుఁ బరులయింట నన్నంబు గుహవ నర్హంబుగాదు.

తద్ద్రవ్యంబుల గొని భుజించుట మేలు. మాకు మానంబులనొండె నాఱునెల
లనొండె ప్రాణుక్పిత్తంబు గావించుకొనువారికి మనోవాక్యాక్షయకృతివంబులు
నశించు. 61

క. ప్రాతస్సానము నిశ్యం, పాతకమతి నావరించుఁ ననులకున్ దు
శ్చేతఃకృతచుస్సవ్నజ, పాతకములు దొలఁగు దివిజ ఁ పదము లభించున్. 62

వ. మఱియుఁ దిలదానంబు నేయువారు గోలాకం బధిగమింతురు. గోధూహిరణ్య
ప్రదాతలు దివ్యలోకంబులందు విహరింతురు. శృతీపాతసంక్రాంతిగ్రహణంబు
లాదిగాఁగల్గుపుణ్యతీథులందు నన్న దానకృత్యంబు లావరించినమహానుభావులు సరక
గాములుగాక సకలపుణ్యలోకసుఖం బనుభవింతురు. 63

గీ. అన్యతవాదియుఁ గోరిధియుఁ మితభాషి, మానరహితుఁడనూయాధిఁ మానపరుఁడు
నిర్దయుఁడును యమలోక ఁ నిలయు లండ్రు, వారు చేసినపుణ్యంబుఁ నర్థమందున్

క. శ్రాని కృతఘ్నుఁడు చేసిన, దానంబులు నిష్ఫలములు ఁ తథ్యము తీర్థ
స్నానపవిత్రులు కలలో, నైనఁ గనుఁగొనఁగనొల్ల ఁ రంతికుపుఁమున్. 64

క. సుగుణాధారజితేంద్రియు, లగువారును పదముఁదిత్తు ఁ లగువారలు కొ
వ్వగ నుపవాసగ్రతులును, నకవులకేనియును యముఁ గ ఁ నఁ జన రెపునున్. 65

గీ. వసుధ నెవ్వఁడు తీర్థనే వన మొనర్చి, ద్రవ్యభూరింబుచేఁ బ్రతిఁ గ్రహములందు
జతఁడు చేసినయట్టిపు ఁ ణ్యంబులెల్ల, నిష్ఫలము లని చెప్పిరి ఁ నిభలమునులు. 66

అ.క. బ్రహ్మచారియైన ఁ భక్తితో నొకసారి, గంగఁదీర్ఘమాడఁ గలుష మెడతి
జముఁదీర్చితోవఁ జనక యోగులకై, నందరానికరికి నయగు ననఘ. 67

గీ. మద్యపానముఁ జేసిన ఁ మాంసంబు, చేరి గురుపత్నితోఁ గల ఁ సేవయతందుఁ
తెనుగుదనమునఁ బైడి మ్రుఁచ్చిలిఁయతిఁడు, గంగయందాడిమాక్షంబుఁ గాంత
రనఘ. 68

గీ. అభిలషాపాత్యులకు నెల్ల ఁ నగగణ్యుఁ, జరసిమాడఁ గృతఘ్నుండఁ ధరణిమీఁద
వతనినంజాడు దివ్యకృత్యాదములును, గంగయందాడి వాఁడును గాంచుమున్.

వ. మఱియుఁ గుంభీపాకంబు, చౌరవంబు, మహాచౌరవంబుఁ, గాలనూత్రింబు, నసిపత్ర
వంబును, వసాకూపంబును మొదలుగాఁగల్గుఘోరపాపంబులు విలోకింపక గంగా
స్నానంబుఁ జేసినవారు తమకు నభిమతిఁబు లగునూర్ధ్వలోకంబుల నధిపసింపి ము
క్తు లగుదురు. కృత్రాణాద్రాణాదితపంబులను భూదానగోదానసాలగ్రామ
దానంబులను జ్యోతిష్కామాదికృత్యమును నహింసాదిధర్మంబులును సకలపుణ్యక

ర్మంబులును గంగాస్నానంబునకు పరిగార్తు. పితృర్థంబులును బాహ్యవిధి సమాసం
బులు గార్తు. మూర్త్యుపరాగపుణ్యకాలంబునం గురుక్షేత్రంబున సుత్తమద్విజాలకుఁ
గవీలాసబ్రాహ్మణాదులు గావించినవారును బాహ్యవీసేవాపరాధాదులు పొందును
గతికి నరుగంజాల తిరిగి నొక్కరహస్యంబు సెప్పెద యను మని ధర్మదూత విడుండ
లున కిట్లనియె.

71

క. లలి గంగాస్నానంబునఁ, దొలగంగఁపాడికము చ • తున్దకభువనం
బులుఁగూడి చేయఁజాలవు, కొలఁదియే గంగాతిశయము • గుణరత్ననిధి. 72

గీ. శివజటాజూటమున నుండి • భువికి దిగిన, బాహ్యవిధి దీర్ఘమాడిన • జనులకల్ల
నఖిలపాతక పక్షయం • బగుట యరుదె, పృథ్వీయశోజాల మాటలు • పెక్కుతేల.

క. శరణ్యోజనములనుండియు, నతిథక్తిని గంగ గంగ • యని తలఁచిన దు
ర్గతిగామి గాక నరుఁడ, చ్యుతలోకముఁ జేరుఁ దన్న • సురలు నుతింపన్. 74

క. గోత్రాద్రాక్షం జెన్వోదు, ధాత్రిం బాఠములు విడుచు • దగ నాశుభరా
త్రితుఁడు గగనంబున న, క్షుత్రించె తెలు గుడుఁడు • గల్మషరహితా. 75

గీ. భద్రహృదయప్రాణాయామ • పదులుదోష, కామ్యై నమయమునిలో • కంబుఁగనరు
వేయి మొదవుఁనిచ్చిన • విపులఫలము, మొనసీమొక్క • ప్రాణాయామ • మునునమములు

క. రోషము గెలిచినననుఁడు వి, శేషస్థితి నివిశపదము • జేరుం విత్తము
శ్రూషాభిగతులు చూడని, దాషాకరిగవ్యాసక • దుఃఖము రెపుడున్. 77

చ. గొంకొని తండ్రీకంటె నధి • కుండు గురుండని నిశ్చయించి య
య్యనమునిపాదపద్మము ల • హర్షిశమన్ భజియించి పూజచే
సినభుమఁ డబ్బపండివుని • ఇతర నసించు మహానభావుఁడై
యని మునురెల్లఁ జెప్పితి న • దర్శము పలుకఁ నమస్తవేదముల్. 78

గీ. స్త్రీలు దుర్జనగోష్ఠి వ • ర్జించి కులము, శీలమును కొల్లబుచ్చక • మోలి భర్త
వశత వర్జించిరని వై • నస్వతాల, యంబుఁ జొరఁపవేళెఁగు • రమరపురిని. 79

చ. శూద్రులు నిషిద్ధకర్మాచరణం బొల్లక బ్రాహ్మణసేవఁ గావించి నరకగాములు
గాక పుణ్యస్థానంబు లధిష్టించుదు. వేదంబులు చదివించువారును బురాణంబులు
వక్కాణించువారును జీవకాలం బూర్వలోక సేవోగంబు లపభోగించి యధ్యాత్మ
విదులును వేదవేదాంగపారగులును లోకగురువులును నై జనించి శరీతాంశంబున బ్ర
హ్మలోకంబుఁ బ్రాప్తింతురు. యమఁడు మాకునెల్ల వేకాంతలనం జెప్పినవక
వతియు గలవు. పాని వినిపించెద సమాహతుండవై యాకర్షింపు మని ధర్మశం

కడం డిట్లనియె.

80

సీ. శారిగుణకీర్తనం ధాదరించునాహుక్కు, లపగతిపాశకు ధ లగుట వా
ఇంకికుఁ బోకుఁడు ధ శ్రీవిష్ణుకిక్తులఁ, గని తొలంగుఁడు నాడు ధ కడకు వారి
నేన్నందుఁ దేకుఁడు ధ పన్నగళయనునా, మఱబలు పలియించు ధ మనుజవరు
విష్ణుపూజాభిని ధ విష్ణులఁ గేశవ, వందననిరతుల ధ వారిపఖిలఁ

గీ. టుండరీకాక్షుదాస్యంబు ధ నిడుమణిని, జేయుపుణ్యాత్ములకు మఱ ధ చియనుమితి
నాదెననుఁ గొనితేకుండు ధ నాహితింబుఁ, దలఁచెదరియేని నాయాజ్ఞఁ ధ చాల్తురని

గీ. వారిపదారాధకులునుష్ట ధ చరితులైన, కర్షణీయులు తిన్నెత్తితి ధ వడయువారు
నట్ల కావున మీకు నా ధ యాజ్ఞఁబూని, వైష్ణవునిదిక్కునకుఁ బోవ ధ వలకువలదు.

వ. మఱియును.

81

క. శివపూజానైష్ఠికులును, శివవరణధ్యారతులు ధ శివనామపరుల్
శివలింగస్థాపకులును, బవిత్రు లట్లగుట మీకు ధ బరివారణీయుల్.

82

క. గంగాభిషేకకర్తలు, గంగోదకపానకరులు ధ గంగాతిలము
క్రొంగులు గంగాద్రష్టలు, పంగతి మనప్రజలు గాదు ధ జగదారాధ్యుల్.

83

క. అని శమనుఁడు మామూకకు, మనుమాటికేజెప్పెఁ గాన ధ మురతిపుభజనం
బునకంటె నితరమగుసా, ధని మున్నదె నరకజలధి ధ దాటగఁ బ్రజున్.

84

అ.ప. కడఁగి కష్టదీక్షి ధ కన్న నన్యోపాయ, మొకటి నరకభయప ధ యోధిఁ గడవ
లేదు లేవటంచు ధ నాదరింబుఁ జాటి, పలికె నేనికాస్త్రు ధ ఫణితు లెల్ల.

85

గీ. బ్రహ్మపూర్వకమగునమః పదమపాంశిఁ, రగవారాయణాయుయః పృథముఁగూర్చి
జపముఁ గావించువాడు కే ధ శివమాన, వేఖులై వివారితుగు ధ విష్ణుపురిని.

86

క. సాలగ్రామార్చకులు, నోలిం జరుగునధివలయు ధ నోర్వీదానో
ద్యేలఫలాధిపుణ్యము, మేలుగ కిద్దిడు వారిప ధ విపము గలుగున్.

87

వ. వారువులయందు నహిన్ని వసించుచందరిబున సాలగ్రామశిలలయందు వారాయణతే
జం బుండు. వైకుంఠంబునందు లక్ష్మీదేవీయందును వివారిండునట్ల సాలగ్రామము
యందు శోభించుఁడు వివారిండు సకలదేవతలును సకలనీర్ధంబులును సకలభువనంబు
లును నచ్చట నిమ్ముగా మెలంగుం గావున సాలగ్రామపూజకులకు యోగిదుర్లభం
బగుపరమపదంబు లభించు దానిపన్నిధిఁ బ్రేక్షకంబుఁ జేసినం బిశ్మిగణంబు దివ్య
లోకంబుల నధివసించు. తద్బిలాద్యవంబునం దశ్చిసాదనేవంబునం చాపక
త్మలకైవసు మత్తమస్థానంబుఁ పొందెడు. తత్తీర్థపానంబు చేసినపుణ్యంబు

దెండియు మాతృవృక్షపానం బొనరింపక వైకుంఠవాసి యగు. సాలగ్రామంబు
న్నచోటికిం గ్రోశమాత్రంబున శరీరంబు విడిచినవారికి వారిపురంబునం గాపురంబు
గా దొరకు. పండ్రెండుసాలగ్రామంబుల నొక్క-శీతంబున నొక్క-వాడు తూ
జించినమహానుభావుండు పండ్రెండుకోట్లశివలింగంబుల సువర్ణపుష్పంబుల నర్చించిన
ఫలంబు వడయు. గంగాస్నానంబు గావించి సుధుంబుగానివానికి సాలగ్రామ
తీర్థంబు సేవింపదగు. సాలగ్రామదానంబు గంగాతీరంబునం జేసిన దానిఫలం
బు బ్రహ్మాదులువచింపం జాలరు గావున తన్నూల్యవక్తయు విక్రీశయును నరకంబు
నకుఁ బోదు రట్లుగుట తద్విక్రమంబు సేయరావని చెప్పి వెండియు నిట్లనియె. 90

ఆ. వె. ఇచ్చ గల్గెనన్న • నేకాదశీధి, యంగు నుపవసించు • నట్టివాడు
నరకగామిగాక • బాఁక జేయ నని పను, వర్తి పల్కఁ గంగు • వైశ్యతిలక. 91

క. పాలుపాండ రాజనూయం, బులు నూలును వాజి మేధ • ములు నూత్రైః
దులగా నొకయేకాదశి, నలరుచు నిట్లున్నఁగలుగు • నాఘమునక్షన్. 92

జ. వారిదినమున కేధగృము, పరిగా దేతీర్థములును • సరిగావు గుణా
కర, యెందును పోషణచా, గరముల నగుపుణ్య మలవి • గాదుగచింపన్. 93

జి. తల్లిరంకను పది • తరములవారును, తంజీవంకను పది • తరము లాలి
దెనబదితరము ల • ర్థిం దననోడ రా, నోలి నేకాదశి • నుపవసించు.
పుణ్యశీలుఁడు దేవ • పూజరుఁడై విష్ణునామంబునకు నేగి • తరలకుండు
బాల్మవయోన్మద్ధ • భానంబులమీ నెప్పు, దైన నేకాదశి • యంగు నొక్క

గి. సారె యుపవాస మొనరించు • జనుఁడు పాప, మా దరించియు నిశ్చల • వారిపదంబుఁ
జేరు నేకాదశేంద్రియా • ర్జితమహాఘ, తిరులుఁదొలఁగు నేకాదశి • చ్ఛ్రితముకతన.

చ. మఱియు నొక్కవిశేషం దెలింగించెద జాహ్నవీసేనయు నింద్రియనిగ్రహంబును
శివకేళివర్ధక్తియు గోఘాసువస్థాదిదానంబులును వకలభూతదయయును వృధార్థ
పరిహాసంబును ననునివి నరకనివర్తకంబులును పుణ్యలోకకారణంబులును నని గల్గ
దిమదానములు పలుకుదు రట్లు గావున. 94

ఉ. చేలములున్ సుగంధమును • జెంబలు శల్లము జేసె కూర తాం
బూలము దాళవృంతము ల • పూపమూలన్ గొడుగుల్ ఫలంబులున్
జూలును బియ్యమున్ జెఱకు • పాలును జెప్పలుఁ గల్మికొద్ది నే
నేరలదానమిచ్చుట భు • విం గనుధర్మము మర్త్యకోటిన్. 95

- క. గంగను సకలముఁ దలఁచుట, గంగాతీరమున వసతి • గావించుటయున్
గంగాస్నానము సేయుట, గంగకు ముక్తికుటయు మోక్ష • కరధర్మములక. 97
- క. భువి నిడక దివిని దొరకదు, కృతసంతతివానికైన • సిద్ధము జేశ్య
పరితరా విన మటు గావున, భువి జనులకు దానధర్మ • ములు సేయఁదగున్. 98
- క. నానావిధదానములును, నానావిధధర్మములును • నరులకు స్వర్గ
స్థానప్రదములు గంగా, స్నానము స్వర్గాపవద్ధ • స్థానమగున్. 99
- గీ. యజ్ఞదానతిపోనిష్ఠ • లాదియైన, సకలకాస్తోత్రధర్మముల్ • శక్తికొలది
గంగచంగటఁ జేయ • నక్షయఫలసక్తి, దమలగునటంచుఁ జెప్పిరి • రిత్తివిదులు.
- క. చెలువుగ దానధర్మములు • చేసినవాఁలు పుణ్యలోకపు
షగ్గలసుఖముల్ భుజించి వెను • కన్ భువియందు మహామలీనులై
వెలసి సమస్తభోగములు • విశ్రుతికీర్తిచిరాయుదున్ గుల్
గలిగి సుధర్మనిష్ఠు లయి • క్రిమ్యుఁ గాంచురు పుణ్యలోకమున్. 101
- గీ. ధర్మవిముఖుండునరకగ • ర్తమునఁ గూలుఁ, గాన జాల్యంబుమెదలుగ • మానవుఁడు
పాపకర్మము వర్జించి • పరమధర్మ నర్తనుఁగుగాఁగవలయు న • తీర్చినిలయ.
- క. ఇవిధంబున నీను ధర్మాధర్మంబులునఁగ • గాపకొరంబున వివరించితి నింక నీమనం
బున నన్నెద్ది యగుగ వేదగ్గి యయ్యె • నివారకుండలురేను ధర్మదూత కట్టనియె.
- క. నీవాగమ్యతము పానము, గావించి కృతార్థభాగ • కలిగుండనైతిం
దానకసంగతి నాకిది, సేవకవలె దొంగిల్లఁ బ్రణతిఁ • జేసెద నీకున్. 104
- క. నీధర్మోక్తుల నంచిత, బోధా పుణ్యాండ నగుచుఁ • జాలిచితి గంగా
పాధోపిధులచేరిన్ • సాధుత్వము బూనుగన్ద • చరితునిధంగన్. 105
- క. ప్రియభాషిత్వము నుపకృతి, దయయును మధురియు ధర్మ • రత్నజ్ఞతయున్
నయమార్గబోధకత్వము, దయనిజున నీకలవు • మమపవిత్రత. 106
- క. ఇంక జొరగఁ జి విన్నవించు మాయన్నఁగికుండలుండు నరకంబువలన వెడలునుపా
యం దానతిచ్చి నన్ను మన్నింపు మని పార్థించిన ధర్మకింకరుగడు కృపాయత్తచి
తుండై దివ్యబోధంబునం జూచి యుట్టనియె. వైశ్యోత్తమా మున్న నీవచ్చెమఱ
వ్వంబునం గావించినపుణ్యంబు నీయన్న కిచ్చెదవేని యెరినికి స్వర్గంబు లభించు
నది యెఱింగింకద. ఎనిమిదవఞ్శంబున నీవు బ్రాహ్మణాండవై వెండియొక్క
నాడు మధ్యాహ్న సమయంబున నీయింటికి నతిథులై బ్రహ్మధ్యానస్థులును సమ
లోక్సాక్షికారదనులును శీతోష్ణసుఖదుఃఖసహస్థావులును సైవయతీశ్వరులు నచ్చిన

నకలాపచార్యులు బూజించి వారికి మృత్యున్నంబు లిడి భిక్షు గావించిరిని. యా
శుక్రులంబు వర్ణింప శేషునైన శక్యంబుగా దట్టిపుణ్యంబు నీభారీత కిచ్చి పాతక
రహితునిగా నొనరింపు మని దూతయుపదేశించిన వికుండలుం డప్వణ్యఫలం బప్పు
డ ధారాశూర్యకంబుగా నొనరిన. 107

క. అపుణ్యంబున వారక, కూపము వెలువడి యశండు • గురుశరముగ ను
ద్దీసింకె రాహువదనగు, హాపకినుక్తుఁడగుచ్చాద • కాత్మునిభంగిన్. 108

క. శ్రీకుండలుఁ డీతెరఁగున, భీకరకమున వెడలి • శ్రీమహాదరు ను
ల్లోప వికుండలునిం బు, ద్వాకరుఁ జేయంగ వచ్చి • యచ్చట నిలిచెన్. 109

అ.వె. అని జూచి పులకి • తాంసుండు గద్దన, స్వయంబు నగుదు నరక • నహ్నికభుల
గార్జిని పేరి నీచు • కాయ మింతయ్యెనే. యడలి యెరిదుఃఖ • పడితొ నీవు. 110

అ.వె. అనుచు నగచి తమ్ముఁ • డన్న పాదములకుఁ గడఁగి మోకి • గుచ్చి • కాఁగిరించ
నంత వారిజూచి • పంపొవరితులై, సురలు పుష్పవృష్టి • గురిసి రంభు. 111

నీ. అంత వికుండలుం • దాధర్మ మాను, గనుగొని పాపఁగ • నినుతిఁజేసి
పరమనంపొవ • భరితా తిరంగుడై, పలికె నిర్విధమున • భక్యచరిత
నీవ గురుండవు • నీవ బంధుండవు, నీవాక్యములు విని • నిఖిలపుణ్య
పాపప్రకారంబు • భావించి తెలిసితి, భయండ్లనైతి మ • నన్వంక పల్ల

గీ. కలిఁగె నూయన్న నకప్ర • విష్టు మహా, నద్దరించితివయ్య జ • గద్దితార్థ
యనుకుఁగొనియాడియ • దువీ • డన దుఃఖాపి, య్ధివరిఁడంపఁజరిజ • భారపురికి

క. ఇవిధమున దివికిం జని, యవ్వైస్కలు భోగభోక్త • లై యుండిరి దా
నవ్వైకవ్యతదూతయు, మన్వంబుగ నాగె వాగ్మ • మఁదిరమునకున్. 113

క. అని చెప్పి యత్రువదనఁ, డనియె నిహీశ్వర • కీయు • పాభ్యాసము భ
క్తిని విన్నవారు నరకము, గనుగొనఁగా వెలుఁగ రేయ • గంబులనైనన్. 114

అ. అని దత్తత్రేయుండు చెప్పిన విని కార్తవీర్యుండు మునీంద్రా • వండియు గంగా
స్నానమహిమంబు వివరిగె వెంటి గి • పవే యనిన నమ్మహాయోగి వివరించె నని
కొనకాదిమునీశ్వరులకు నూతుండు దెలుపుటయు నటమిఁదికథ యెట్లు ప్రసక్తిం
కె నని యడిగిన. 115

అశ్వాసాంతపద్యములు.

తనమయూరకృత్తము. కుండలికులాధిపతి • కుండలధర్మ

కుండలక రాంగ • మధుమర్దన విధాత

ఖండలముఖత్రిదశ • కాండసురకేళి

కాండవ తవాంబునిధి • తారక మహేశా.

116

క. క్రీడాకిరార నవశశి, చూడాలంకార నమచి • నూదనరత్న

క్రీడాకరకంధరగం, గాడిండ్డితాచ్చకాయ • కాయజదమనా.

117

మాలిని. ప్రమధగణనమేతా • పాపజీమూతవారా

నమదమరసమూహా • నామవిధ్వస్త మూహా

సుమధుతవరభాషా • సుశ్చిరాత్మీయతోషా

విమలగుణకలాపా • వేదవేద్యస్వరూపా.

118

గద్య—ఇతి శ్రీమదుమామహేశ్వరకరుణాకటాక్షవీక్షాపాత్ర యేనుఁగు

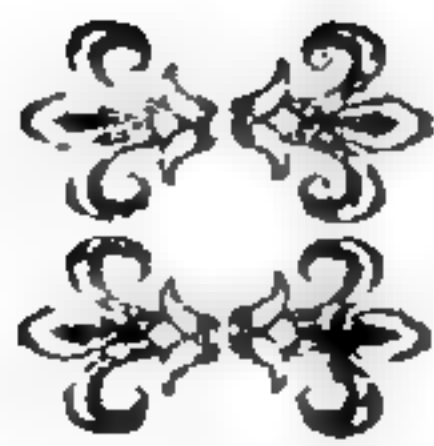
లక్ష్మణకవికాజపాత్ర తిమ్మవార్యపుత్ర వివిధవిద్యజ్ఞానవిధేయ

లక్ష్మణకవినామధేయప్రణీతం బైనజాహ్నవీ

మాహాత్మ్యం లఘుమాహాప్రబంధంబునందుఁ

దృతీయాశ్వాసము.

శ్రీ శ్రీ శ్రీ.

శ్రీమత్పరజేవరామాయనమః.

జాహ్నవీమాహా త్యము.

చతుర్థాశ్వాసము.

- క. శ్రీవత్సమానిగోత్ర, శ్రీవర్ధన కామమంత్ర శేఖర సతత
శ్రీవైభవసంధాయక, శ్రీవెంటురిపురనివేశ శ్రీసోమేశా. 1
- వ. దేవా! యవధరింపుము. శౌనకాదిమహర్షులకు నూతుండిట్లనియె. నట్లుజాహ్న
వీమహిమశ్రవణతూహలాయత్తచిత్తుం డగుకార్తవీర్యార్జునునకు దత్తప్రేయం
డిట్లనియె. 2
- క. అంబువు లెల్లను విష్ణుమ, యంబు లని తలందు వేద మటుగావున నే
యంబులనైనను దోగి ది, వంబున వసియించు తుష్ట వర్తియునధిపా. 3
- వ. వాపీకూషంబుల నవగాహం బొనరించిన శ్వాదశగుణఫలంబును నేటియందు బాని
కంటెఁ జతుర్గుణంబును దేవఘాతంబుల దశగుణంబును బుణ్యనదులయందు శతగు
ణంబును సంగమంబులం దశచతుర్గుణంబును జాహ్నవీస్నానంబున సహస్రగుణిత
ఫలంబును సమకూడు వెండియు. 4
- గీ. మాఘమున జాహ్నవికి నేగి మజ్జనంబు, సలిపినచూహనుభావుండు స్వర్గలోక
మానుభవిండు నిరంకుశుఁ డగుచు నవ్య, యుగసహస్రంబులధ్యాత్మ యోగనిపుణ.
- క. గంగానది వింధ్యకుభృ, త్సంగమమున మానవులకు దశగుణఫల మి
చ్ఛుం గాక నుదగ్వాహిని, సంగతిగా నొసఁగునూవె శతగుణఫలమున్. 5
- అ.వె. అచటికంటె గంగ యమునతోఁ గలసిన, యట్టిదేశమున సహస్రగుణిత
ఫలము నిచ్చుఁ దొలఁగు బ్రహ్మహత్యాదిక, ల్మృతదయంబు తజ్జలంబు సోక. 6
- క. ఇక్కడ నక్కడ ననఁదగ, దెక్కువతక్కువలు గల్గ వెక్కడనైనం
దెక్కుఫల మిచ్చు జాహ్నవి, నిక్కము సెప్పితి నృపాల నీతివిశాల. 7
- అ.వె. మకరమాఘవేళ మానవుం డర్థితో, గంగ యమునతోడఁ గలయునచట
కునిఁగి ప్రకృతిబంధ ముక్తుడై యద్యుత, మందిరమున నుండు ముఖం దత్తము. 8

- సీ. రజ్జలస్వర్ణమాత్రమునఁ గల్లుఫలంబుఁ, జిత్రిగుత్తండునుఁ జెప్పరేఁడు
మున్నుతవత్సరంబులు నిరాహారతఁ, దపము సర్వినయోగితతికిఁ గలుగు
ఫలము సిద్ధించు మమర్త్యులకు నచ్చట మూడు, దినములఁ జేయుమజ్జనమువలన
కనకభారనూత్రకము వేదవినులకు, మపరాగవేళల నొసఁగుఫలము
- గీ. దొరకుగంగయుయమునయుఁ దొరయుచోట, మాఘమాసమునందొకఁ డూటగుగ్రింక
నన్ని నడులందు మునిఁగినయట్టిఫలము, లోకులకు నబ్బు నేకాభివేకవిధిని. 10
- గీ. మాఘదినముల నచ్చోటిఁ మజ్జనమున, సకలకల్మషముత్తఁడై జనుఁడు వెలుఁగు
వసుమతీశ్వర పాగతేనివహ్నికరణి, కంచుకవిముక్త మగుభుజంఁ గంబుమాడ్కి. 11
- క. దురితధ్వంసచిక్కిరం, బరమేష్ఠి సృజించె భువనపాలకుఁ డగుటకొ
ధరణిఁ బ్రయాగంబనఁగా, నిరవద్యాంజనము ముక్తినిధి కది యధిపా. 12
- సీ. జలహాసవాదినీర్జయలు నింద్రాదిది, కృతులు భానారముఖగ్రహము లింది
రాదిశక్తులు సకాదియోగులు రంభ, మొదలైనయస్సరగుద్దతు లఖిల
యక్షగంధర్వవిద్యాధరప్రభృతిదే, వలలు గోమాతృకలోఁ పితృగణములు
గంగకు వచ్చి మాఘమునఁ దజ్జలముల, నవగాహ మొనరితురధికభక్తి
- గీ. మూడుదినసంబు లచ్చట నాడునట్టి, పాణిలులకు నశ్వమేధసహస్రఫలము
గలుగు నని చెప్పి వెడియుఁ గార్తవీర్య, వరపతికి నిట్లనియె నత్రినందనుండు.
- ప. కాండనమాలిని యనునొక యచ్యుతు గృకంటి యొకబ్రహ్మరాక్షసునకు మాఘమా
సవాసరత్రయకృతగంగాస్నానఫలం బొసంగి యతని శతక్రతులొకారూఢునిం
జేసె ననుటయు నారాక్షసుం డెవ్వఁ డతనికి నెట్లొగి నాదివ్యాంగవారత్నంబు
తత్ఫలంబిచ్చె నంతయు సవిస్తరంబుగా నెఱింగింపు మనినం గృతవీర్యనందనునకు
నత్రినందను డిట్లనియె. 14
- సీ. తొలుకారు మొలుఁగుదీఁగలవోతే ద్దంపు, మేలువన్నియ లీను మేనుదీవ
కళల నిండానుచెంగలువనెచ్చెలివోడఁ, దులమాగఁజాలుముఁ స్థులమొగంబు
లలి నల్లగల్వరేఁ సులకన్న గొప్పలై, చెన్నువొటినవాలుఁ గన్నుఁగవయు
మణికందుకములతో మచ్చరింపుచు వికిఁ, గునిదీయాడెడుగట్టి గుబ్బవోయి
- తనర శృంగారవినివని భావ మనఁగఁ, బొసఁగఁజరియించునపరంజి బొమ్మయనఁ
నమరి కాండనమాలిని యనఁగ నొక్క, దివిజకామినిగలదు థాత్రీతరేంద్ర. 15
- గీ. రజశిఃపిఠాఁద శంభునిఁ తాణిసరస, నేన గావించు జేతతాస్త్రీలలోన
మాట నేర్పరి యాయింతి మకరమాఘ, యోగమున మజ్జనాజేక్ష నొక్కనాఁడు.

- ఉ. గందపుఁబూతకైవడి చొకారముగా వలిపంబు గట్టి మై
గందముఁ బూసి శెంగలువఁకచ్చులు కొప్పునఁ జేర్చి జాళువా
యందెలు మ్రోయఁ దీవపాలుఁదై తగులుకులు గులుకు లేతచే
తల దనకాదువీణియఁ గందల్చుచు నల్లన సారె మీటుచున్. 17
- క. చనుదెంచి ముందటం గాం, చనమాలిని గాంచె జహ్నుఁజాజలమజ్జ
జ్జనకరతలగతభునవా, హనవిష్టపభోగముం బ్రయాగము నెమ్మిన్. 18
- ల.నె. కాంచి భక్తిఁ బ్రణతిఁగావించి పూర్వార్థా, మునఁ దదీయవారిఁమునిఁగిమరలి
గగనమేఘమాలిఁకకుఁ దట్టిల్లతవోరె, నింతి గగనవీధిఁ నేగునపుడు. 19
- వ. నివాకరకరనికరగురవగాహమహాతుహినధారాసారసమ్మధితశిఖరహిమవన్నగపార్శ్వ
పాదపభవనసమావిష్టుండై వికృతముఖంబును గొరకవెండుకలును మిడిగుడ్డును
కోరదత్తడలును పల్లమిశంబులును గురుచచేరులును నంటుపక్కిలును వలుదబొ
డ్డును శేటపాదంబులును పాదుగుసిక్కలును సంగంబులందుఁ బొడనూపుచీదనరం
బులును కారునలుపుటొడలునుం గలయొకబ్రహ్మరాక్షసుండు గగనమార్గంబున వ
చ్చునచ్చరమచ్చకంటిం గాంచి సమంచితప్రియభాషణంబుల నిట్లనియె. 20
- సీ. తులకించుతడిచీరఁతొడలపైఁ గడుహత్తి, బోకగా లోజిగిఁచొకలింప
పసిఁడికుండలఁబోలుఁపాలిండ్లభరమున, నసదులేగొ నసియాదుచుండ
తొడవుగా నలరుకీల్లడయందు గిరికొని, యుదుటుతీర్థపులిందుఁలుట్టిపడఁగ
నదుగుదమ్మలకాంతిఁవిడివడి పగడంపుఁ, జగుతుటాకులమేలుఁచిందుసేయ
- గీ. నెలమి నెక్కడనుండి నీవిటకు వచ్చి, తెచట నీయునిగ్గ యెచ్చటికేగదిపుడు
నామ మెయ్యది నిజముగాఁ నాకుఁదెలుపు, భీతసారంగకాబకఁస్థీరనయన. 21
- క. సురుచిరతరకనకలతా, గురుతుచిసంపదల గుత్తఁగొనులీలాసుం
వర మగునీమేనెక్కడ, వారవార నీయొంటికాకయది యెట్లుచెలీ. 22
- క. కన్నులు చల్లంగా నిను, గన్నప్పటినుండి యొడలికాక లడంగెం
జెన్నగునీరుశరీరము, తన్నగ నమృతమని తలఁచితి న్నశివాక్షి. 23
- గీ. ఉవిద నీతడిచీరించిండువులు తలను, సోకినంత నె దయావుట్టెనూపె మదిని
ప్రాణుల భుజించునాకుఁగ్రాఁర్యంబుమాని, ప్రియముగదిరెడునీరూపుఁరేఖమాడ
- క. తల్లివలె డాయఁ బుట్టిన, శల్లెలివలె నిన్నఁజూచిఁచిత్తము కడు రం
జల్లె న్నిమధురోక్తులు, తల్లి విన వేడుకయ్యెఁదద్దయు నాకున్. 25
- త.అనినం గాంచనమాలి రక్కసున కిట్లనియె. 26

క. వినుము సుమేరుఁ డనంగాఁ, డనరినగంధర్వరాజుఁతనయను గాత్యా
యని గొల్తు రజతిగిరిపైఁ, నను జెలిగఁ జూచుఁ గుధరఁనందని కరుణన్. 27

గీ. అమ్మహాజేవి మన్నింపఁ సమ్మదమున, నచట శుండుదు నిపుడు ప్రయాగగంగ
స్నాన మొనరించి పోయెదఁ నకలసురలు, నశ్శిఁ గాంచనమాలిని యుండు నన్ను.

క. శృహగలిగిన నెల్లెడలన్, విహరింతున్ రాక్షసేంద్రఁనిను మని పలుకన్
మహితకృపాప్రేమంబులు, రహి మనమున నగ్గలింపఁ రాక్షసుఁ డనియెన్. 29

క. ఈసాభాగ్యం బీనే, ర్విపంపద యీమహత్వఁ మేచందమునన్
భాసిల్లె నెట్టిపుణ్యము, చేసితివో మున్నుఁ దెలియఁ జెప్పముతరుణీ. 30

వ. అని యనుగుటయుఁ గాంచనమాలిని యారాత్రించుటం జూచి నాపూర్వజన్మంబు
మహాపాపభాజంబు దాని తెరింగు వివరింపం దీరదు. తడవయ్యెడుగారీసేవ గా
వింపం దైలాపంబునకుఁ బోవలయునైనను నన్నదిగదవు గావునం దదవ్యత్రాంతం
బంతయు సంతోషప్రకారంబునం జెప్పెద నది వినిననీకు మనస్తాపంబు తీరు వినుమ
ని యిట్లనియె. 31

సీ. పుడమిపూబోడికిఁ దొడవై కలింగాధి, పతిపుర మొప్పు నప్పట్టణమున
వణపుఁబుగతులలోఁ బ్రాధయై వాచాల, యనుచేడ్క నొకయింటియమరు జాని
కూతురనై యేనుగొరవివిలాసిని యను, చేరఁ బొల్తు మజ్జనని కేక
పుత్రిని గావునఁ బ్రేమాతిశయమున, (వరసిన్) బెంచుచు పరసస్పర్శ

గీ. గానసాహిత్యవిద్యలుగఁగపి డేహ, పోషణము చేసి బహువిధభాషలందు
నిపుణగాఁ జేసి తల్లి మన్నించి పెనుపఁ, గాంతిఁ బెరిగినమృతాంశుఁకధికకరణి

వ. ఆశమయంబున. 32

చ. చెలువపుముద్దుపలుకులునుఁచేరిలఁ గొల్వఁగఁజాలుకన్నులున్
మొలక మెఱుంగుఁజన్నులునుఁనున్ బువుదండలు జాల్పఁ గందుమే
నలికముఁ జూచుకొన్నెఱులుఁనందపుమోమును గల్గినన్పుగాం
ద్రోలమి వహింప బాల్యమునఁ నెరియుఁ బొల్పితి నూర్న సంపదన్. 34

వ. అంత మాతల్లి జాణఁగువిప్రపుత్రుల వైశ్యకుమారులం దోడ్కొని తెచ్చి నన్ను
మరగించి వలపుబొరయకుండ నల్లనఁ బడయం బురికొలిపె ననంతరంబ. 35

సీ. తామరమొగ్గలతో మచ్చరింపుచు, విక్రి చన్నంగవనికుఁజూపె
నీలాత్పలములపైఁ నిలిచినతేటల, పాలుపునఁ గురులందుఁ నలుపు పెఱసె

సానబట్టిననూనశతనితూపులువోలే, వాలుగన్నుల వింతవాడి నెగడె
తరపివెన్నెలనీటఁదడిపినయద్దంబు, గతి మొగంబునఁ గ్రొత్తకాంతి వొడమె

అ.వె. కాను సన్నమయ్యెఁగమలోదరంబుల, పగిది జగి వహించెఁబదయుగంబు
నవకమెక్కి వయసు నామేనఁ దొడిగిన, లొడవువోలే నపుడుకడుఁ దనరెప్ప. 36

వ. ఇవిధంబున మవ్వంబయి నివ్వటిల్లుజవ్వనంబున. 37

పీ. సౌందర్యసౌభాగ్యఁచాతుర్యవిభ్రమ, పంపదలందు నాసాటియైన
వారకాంతలు సర్వనసుభద్రై లేకుండు, నట్లుగా నకలవిద్యాప్రవీణ
నై విటచిత్తంబులలమి యాకర్షించి, నవరత్నఘచిత్రశానామనోజ్ఞ
భూషణబహువర్గఁభూరిదుకూలాది, దివ్యాంబరంబులుదివ్యవస్తు

గీ. తతు లుపార్జించి దాసిఁదాసజనులు, గలిగి వెండియుఁ బైడియుఁ నిలయములను
తడఁబడుదునుండ బొజగులఁదపిలిభోగ, మనుభవింపుచు నుండిలిదనుజశాఘ.

వ. మఱియును 39

గీ. శరసభాషలనెలవు సుందరతనీమ, పల్లవులనోముపంట దర్పకునిదీము
సురతకాశలములగనిసుఖసిద్ధి యని, ప్రోడపడఁతులు ననుమెచ్చఁబోలిచిత్రపుడు.

వ. ఇట్లు పంచదంశతివర్షంబులు నిండిదుజవ్వనంబు నాకు నివ్వటిల్లునప్పు డొకశాఁ
డొకవిటశ్రేష్ఠురాకఁ గోరి పెద్దయుఁబొద్దువనునంతకు నేకాకినినై మాంసతూలికా
తల్పంబునం బవ్వలించి యుండి వానిరామికి నుమ్మలికంబుఁ జెంది నేనెవ్వతెను?
వాడెవ్వఁడు? వానిరాక కెదురుమాడుచు నింతవంతం బడి వగవ నేటికి? నిద్ర
విడిచి మిడుక నేల? యేల వలచితి? నేనింతకాలం బిట్లుపడసి యేమి సాధించితి?
మహాదురితభాజనం బగునీజన్మంబు నాకు నేలకలిగి? ఎక్కడిలిల్లి యెక్కడిచలు
లు? ఈధనంబుల నేమిపని యయ్యెడు నయ్యయో? యీవెచ్చకాఁ డెచ్చటి
కేగిన నేమి? మాంసవిక్రయంబు జీవికగా నున్నకటికవానికన్న నీచంబు నావర్త
నంబు. యము(నిదుర్వారక్రోధంబునకగ్గ)మైతి వాచేసినదురితం బెంతకాలంబు శర
కంబుల నుండినం దరుగునె? పడచికుడుచుపడఁతికంటెఁ బాపిని యున్నదేయని
విచారించునవశరంబున నామిండగీఁడు వచ్చి నన్నుఁ బిలిచిన. 41

క. పలుకకయె త్రోచి పుచ్చినఁ, విలిచిపిలిచి నోరునొచ్చిపెలుగరఁగనివాఁ
డెలమి చెడిపోయె నంతట, నెలకొనియె విరక్తి నాకు నెమ్మదిలోనన్. 42

క. వైరాగ్యము వొడమిన నం, సారం బంతయును విగతసారం బని చిం
తారతినై యున్నయెడ, స్మరజమిత్రుండు దోచె నిశశరతిలకా. 43

- సీ. అంత నప్పురమున నభిలఖాస్తార్థజ్ఞు, రాజపురోహితుఁ డుజనీయు
దర్శించి సురభిగంధప్రసూనాంబర, విమలభూషణములు వేడగ నొసఁగి
సాష్టాంగనతి సర్విఁపాఁజలియిడి సమం, చిలివినయంబునఁ జెంత నిలువ
ధీరుఁ డాయన కృపాదృష్టిఁ జూచి కరంబు, గారవింపుచు పద్మగంధి నీవు
- గీ. మాకడకు వచ్చుపని యేమి మాకుఁ జెలుపు, మననవినికేలుగవఘాల మునఘటించి
యతనివదనంబువీక్షించి యాదరంబు, గడుత నేనిట్లు పలికితిఁ గడఁకతోడ. 44
- అ.వె. సకలఘోరదురిత జన్మభూములునుమీ, పడచికుడుచునట్టి పడఁతు లగుని
యందులోనఁ బుట్టువాడిగ నావర్య, యధికపాపమూల మునఘశీల. 45
- సీ. దానంబునేయఁ దీర్థంబాడ ధర్మంబు, జింతింప నుపకృతి సేయ నేరి
కనవరతంబుఁ బఠార్థాపహరణంబు, (బరనిందనంబు)ను పగజన్మ
తోషగవేషణోద్వోగంబుఁ జేయుచు, నన్యపీడనము ధనార్జనమును
పుడుపార్థములు గాఁగఁజరియించితి నశత్రు, శర్తనంబు నిన్ని వాసరములు
- గీ. తిలఁచి యిట్లు దూలము తలఁచి దాఁకినట్లు, లభికతాపంబు నెమ్మదిఁగఁగురింప
నరసి సుఖమంతయును గలయందునైన, పగిది నస్తిగమై గానఁబడియె నాకు. 46
- క. కాత్తన నీజగమంతయు, నోవిప్రకులేంద్ర యప్రయోజకమని సం
భావించి కళవలింపుచు, దేవరసన్నిధికి వచ్చితిన్ మోక్షేచ్ఛన్. 47
- క. కడలేనిభవపయోనిధి, యడుగుఁ బడి మునిగియున్న యదను నన్నం
గడుకూర్మి నుద్ధరింపుము, జడధీజడరక్షణ్ణానిమహేశా. 48
- క. పాలుపమరఁ బుణ్యలోకము, గలుగునుపాయంబు నాశ్రయగతి నరసి కృపా
నిలయా యానతి యిమ్ముని, పలికి ప్రణామంబు సర్విఁపార్థించుటయున్. 49
- వ. అన్నరపాలపురోహిత శ్రేష్ఠుఁడు నన్నం గనుఁగొని సాదరంబుగా నిట్లనియె. 50
- క. చీరలు సొమ్ములు దండలు, భూరిసుగంధములు ధనమాభోగములును సిం
గారమును గలిగి యూరక, వైరాగ్యము పుట్టె నాఁగవచ్చు నోరుతో. 51
- క. ఈకడబుద్ధులు దగునే, వేత్తురు నిన్నాసపడెడు విభవముతోడన్
నీవుండి యహేతుకముగ, నీవైకాగ్యంబుఁ జెంద నేటికి నబలా. 52
- అ.వె. ఇట్టి తలఁపు లుడిగిఁజుంటికిఁ జని సుఖం, బుండు మని పురోహితుండువలుక
విని మనంబులోన వెలసినవైరాగ్య, మగ్ధలింపఁ బల్కిరతనితోడ. 53
- వ. త్వగస్పృహఁస మేదోమజ్జాఘ్నిస్సాయనిబద్ధం బయినయీశరీరంబునం గలుగునుమం
జెంత. నీనికి నాయుద్యంబును పరమస్వల్పంబు కలిగి భోగింపవలదా యని పలిక

దవేని విన్నవించెద నున్నరూపుఁ జిత్తగింపుము. గంధవర్చావీటీకగర్వణభూషణాంబరధారణం బెల్ల నమృనికొఱకుఁ గానియాస్మిసుఖార్థంబు గాదు, పడపుఁ గుదుపుగాఁ బరగుపడంతుల కిది మర్యాద. ఆదియును గాక నాకు భోగాపేక్ష లేదు. విషయసుఖకాశారనిదానుకాలం బగుగ వచ్చుచున్నయది. ఇంకఁ బుణ్యచింతనంబు పురుషార్థంబు గాని తుచ్ఛభోగానుభవంబు కార్యంబు గాదని యెట్లనిన.

54

ఉ. చన్నులు నిక్కుదప్పెఁ గళఁ సంతతిపై నెరనూపెఁ జెక్కులం
జెన్ను తొలంగె మోముజిగిఁ చిన్నదనంబు వహించె మోమునం
బ్రన్నదనంబు జారె రతిఁపైఁ బెనుమక్కువ స్రుక్కె మిండలన్
మిన్నక మాటనేర్పుల భ్రీమించు ననుం గని నవ్వరే జనున్.

55

క. తనలేమియుఁ బరవేశ్యల, ధనవృద్ధియుఁ జూచి ముదిమిఁ దాల్చినవారాం
గన కన్నుమూయ నెఱుంగక, వనరున్ విధిఁ దిట్టుఁ బరువఁ వాక్కులనెప్పుడున్.

56

ప. మహాత్మా! బహుదోషకరం బగుముదిమితే నదుశుంబడి యందుములపారై పామ్మని
భవవృక్షసన్నిధిం బ్రపన్ననైయున్ననన్నుం బోధింప మీకుం దగునే యనుట
యు నమ్మహానుభావుండు నాతో నిట్టనియె.

57

గీ. నీరజాతాక్షీ నీమాటఁ నిజము ముదిమి, సకలదుఃఖంబులకుఁ జూడఁ జన్మభూమి
నీదుడెంకంబున విరక్తిఁ నివ్వటిలుట, ముక్తిమార్గంబుఁ గాంచుటఁ మోహసాంగి.

క. నీపశ్చాత్తాపముఁ గని, యోపడఁత విస్మయంబుఁ నొందితి నీక నీ
పాపోద్యోగము విడుపుము, చూపించెద నీకు మోక్షఁ సుఖకరపథమున్.

58

క. అని విప్రుఁడు చిరకాలము, మనమునఁ జేరించి శుచితఁ మాం బగుగంగా
ధునిజలమున నభిషేకం, బొనరింపుము మరలమానుఁ యోగమునందున్.

59

ప. గంగాయము నాసంగమంబు ప్రాజాపత్యతీర్థం బనంబరగు దానియందు మజ్జనంబు
సలిపినవారికి సకలపాతకక్షయం బగు నశ్వమేధాదియజ్ఞానుస్తానప్రర్పితపుణ్యంబు
లను ప్రాజాపత్యతీర్థంబునకు సాటిగావని సనకాదిమహామునులు లోకహితంబుఁ
గోరి బోధించి తెలుపుదు రట్లు గావున గంగాయము నాసంగమతీర్థంబునకుంబోయి
యచ్చట నభుదుర్లణంబు నేయుము దాన నీకు నాజన్మకృతదోషనివృత్తి యగునూ
ర్వలోకంబులు లభించు ననిభూసురపుంగవుండు వక్కాణించి యవ్వగ్యతీర్థంబునం
దొల్లిశచీనల్లభుండు కృతాభిషేకుండై గౌతమునికాపసంప్రదాప్తం బయినజేహకం
వంబుఁ దొలంగించుకొని దేవతాజ్యంబునకు యోగ్యుం డయ్యె ననినవిని యెనిట్లంటి.

క. గౌరముఁ జలకపించె, న్నితివికారదునిఁ జొల్లి ధి నిర్జరరాజున్
భూతిగ నమరేంద్రుని డా, పాతక మెట్లుంగి నగుఁడ ధి బాడబలింకా. 62

క. ఇది వివరింపుము నాకని, మదనగుడుప్రతిము నిపు ధి మాకిం గేదగా
హృదయున్ వేడిన మోదము, గదురంగ నతఁడిట్లు చెప్పెఁ ధి గ్రమమున నాకున్ .

క. గౌరముఁ డనఁ ద్రివిగిద్ది, భూతుఁడు మునిరాజుకృతయుఁ గలుగునదనదున్
జ్యోతిర్మయుఁడు తపోజల, ధాతృనమానుండు కాంత ధి తముఁ డధికుఁడిలన్. 64

గీ. ఆతనియిల్లాలు సాక్షియఁ హుల్య యనెను, చెలువచెలువారు వికచకా ధి జేవనయు
తానిచక్కదనంబు విధాతకైన, నతనిశరీరకైన వర్ణింపఁ నలవిగాదు. 65

సీ. శుభలక్షణంబులునురుచితసౌందర్య, హాసవిలాససౌహార్దవిభవ
చాతుర్యలావణ్య సౌభాగ్యసౌశీల్య, కలితయాభాములు కలిగి తనకు
ననుకూల యైనభాగ్యయుఁ డాను నొక్కచ, నంబునఁ బుష్కారముంబు నెమ్మి
గావిందుకొని యుండెఁ గౌరముఁ డంత నా, రక్షమునియొక నాఁడుఁ బ్రహ్లాదిప్తి

అ.చె. పథమునుండి గగనఁ పథమునఁజని చని, యక్షపారునాశ్రమంతరమున
ననుపమానరూప యావననంపద, నమకుమర్నపతి నహుల్యఁ గాంచె 66

గీ. కొంచి మునిసౌర్యభౌముఁ డొక్కటికీకక్కఁ, దనమునకు విస్మితాస్మ్యుడై యని
మిమ్మెంబు

శభకుఁ జని పూజ వడసివా సత్తన కిట్లు, లనియె నేకాంతమున శరణఁ బాలుతాప.

గీ. అలరు జలకుహనయన యహుల్యయనఁగ, గౌరమునికాని ఘనవేణి కమలపాణి
యామృగాక్షికి ననివచ్చు కంకనల జ, గంబులంబెన్నుదును వినికనియు నెఱుంగ.

ఉ. వేసలితరు మోముసిరి ధి వీడులయందము మోవికెంపు సౌం

తూ నెరువాలగన్నుఁగవ ధి యొప్పును చన్నులకులుగ సైకపుం

గౌడునొయారము విలుఁడు ధి గాలము చూడ్కికి విండునేయ న

మృనవతీలలాడు దగు ధి మన్మథమోదానశక్తియో యనన్. 67

క. అని ఇట్టి ముని నిజేశ్వుం, జనుటయు సురకాజా మాన ధి పలుకునఁ గోతుకల్
కొనసాగ మధననశుడై, మనిపల్ని నహుల్యఁ జూచు ధి మోదముతోడన్. 68

సీ. ఆప్పుడు గౌరముఁ హాశ్రమంబునకేగి, యాకపంఘన నిర్భయార్థిఁ గలయఁ
జూచి పల్లగ్యవాంబుఁ డొప్పుఁ గన్గొని డాని, మ్రోల నొప్పుగనుఁడిమురియు దుఁ
తాని యాకారంబుఁ ధి బాల్చిఁ కొమ్మింకు, దీఁగ యనంగ వర్ణింపుతాని
జోరిఁబండుటాకులు సాదివినివిడిఁగ, చేలుత్తన మైశారఁ దీరి గట్టి

గీ. కొత్తగా గరిగట్టిన కనుమకరుని, వాడితూవనఁ గనుపట్టి కలలుదాని
గౌతమునిభార్య వీక్షించి కాశికుఁడు, (మనసుజల్లనఁ గోరిక లినుమడింప). 71

వ. ఈక్షించి యక్కలికకక్కదనంబునకు మిక్కిటంబుగా నక్కజం బంది ముక్కంటి
యు నీచక్కెరబొమ్మం గనుంగొన్న జక్కెరదిలుకానివారికిం జిక్కెడే యని తల
యూచి మినకేతనవాణిగోచరుడై యాచకో కాక్షిరూపంబు బహుప్రకారంబులం
గొనియాడును నప్పడంతివలనం బొడమినవలపు బలువుకొని యంతకంతకు నగ్గరించి
నం బెగ్గిలుచు నంతర్గతంబున. 72

ఉ. నారదుఁ డేల చెప్పె యెల ధ నాఁగవిలాస మరెందు చెప్పఁగాఁ
గూఁది నేల వింటి విని ధ కోరిక నేయక వీనిఁ జూడ వాం
ఛారతి నేల వచ్చితిని ధ కయ్యన నేటికిఁ జూచితిన్ మరుం
దారయఁ జూచినంతన శ ధ కార్పుల నన్నిటు లేవ నేటికిన్. 73

క. ఇద్ముగువమగఁడు కడుఁగో, పమ్మున రుద్రునికుఁ దనను ధ పాదమ్ముననే
త్రమ్ముఁడగఁజూపెవ్యాఘ్రము, ఖమ్మునఁ జెయ్యికుటయింతిఁ ధ గవయుటచూడన్

వీ. ఏనుని మని శపి ధింబుచునో యిచ్చట, నిశ్చారిత్రై యున్న నన్నుఁ జూచి
నేటుకు వెరవక ధ చెలువఁ బట్టితి నేని, యేమని పల్కెనో ధిచ్చలేక
యిది పని గాదని యే నూరకుండినఁ, బచ్చవిల్లునిచేత ధ్రువుకఁగలనె
యెన్ని కందంబుల ధింతినిఁ జెందక, నారదిబోవంగ ధ నర్హమగునె

అ.వె. కాత్రియిల్లుఁజొచ్చి ధరమణిఁగాఁగిటఁజేర్చ, నెవ్వఁడనునో చిత్త ధ మెట్టులగునో
చేర రొక్కవేళఁ ధ జేరుదు రొకవేళ, జేరనొల్ల రకనిఁ ధ జగురుబోండు. 75

క. అని నచ్చనిట్టూర్పులు, గొనకొని నిగుడించుమదిని ధ గోమలియెడ భీ
తిని మరలిపోవఁ జూచుకొ, ఘనతరవిరహాగ్ని కిఖల ధ కాకం డిరుగున్. 76

క. ఇతైరఁగున సురనాయకుఁ, డత్తొయ్యలిచాందు వడయ ధ కలజడిపడ లో
హత్తినవగఁ దొలఁగెనో యన, నత్తయి నూర్చుండు పశ్చి ధ మారంభిఁగుంకెన్.

గీ. ఇందునివియోగభిధూమ ధ మెల్ల దెసలఁ, గ్రమ్మెఁ చెల్లుగ ననఁగఁజే ధ కట్లుచెరసె
మిక్కిటంబుగ దివిబొల్పెఁ ధాక్కగములు, మిగులఁగొలకునవిరిసిన ధ తొగలమాడ్కి

వ. ఆసమయంబున సంయమిశ్రేణులు నిష్ఠాపతర్వంబున నన్నిహోతగృహంబులకుంజని
హోమకృత్యంబులు దీర్చిరి. అంత సంతకంతకు నేత్రోన్మీలనినిమిలసంబులుసమా
నంబులుగా గాఢంబై యంధకారంబు బంధురంబై పర్వె నట్టియెడ వేదాధ్యయనం
బు మాని మునులు విశ్రమించిరి. అన్యథోదం గూడి గౌతముండునుం దినపర్వ

కాలలోన వసించె.

79

క. నీతి దలంపక నిండుకు, భీతిల్లక పాపమునకు ధ్వజ్జ్వలక. మనో
జాతవ్యధ నయ్యెడఁ బురు, హఠాదు గౌతమునిపండు ధ్వజ్జ్వల వసించెన్. 80

నీ. నందనవనమునఁ బుండారభూటహ, చ్ఛాయఁ జింతామణిఁ స్థగితవేది
మీఁదఁ గూర్చుండి రంభామలు గొలువంగ, గంధర్వసంగీతఁ కలన వినుచు
ఘనశ చీకుచలిప్తఁ కన్నాఢికాగంధ, సురభినమోండయిఁ గురుదు దెలుపు
నీతి యాలింపుచుఁ నిఖిలదిక్పతిమాళి, రత్నప్రకాశనీఁ రాజితాంఘ్రి

గీ. యగునురేందుఁ డీతలపఁ ధ్వానమున, నొడలు కడుఁ జిక్కినొగులుచుఁ నున్నతపసి
పడఁతి తలదూర్చుకొనుచుట్టుఁ గుడిసెదంపఁ, జేరె మదనునిమహిమంబుఁ జెప్పఁ
దరమె. 81

వ. అని భూతంబు లాక్రొకింప నిలింప నాయకుం డయ్యెడ. 82

క. ఎప్పుడు వేసవ యగునో, యెప్పుడు గౌతముఁడు లేచి యేటికి జనునో
యెప్పు డహల్యం గలఁతునో, యెప్పుడు నావిరహతాప యెల్లఁ దొలఁగునో. 83

క. అని పొద్దుఁ జూచు నాహా, యను గౌతముఁ డెంతపుణ్యుఁ డనిపొగడుకఁగా
కునిమీఁదఁ గినిసి చూచున్, వనితామణి నిత్రుడ పొంద వలెనని తలఁచున్. 84

క. ఇప్పగిదిని కేవేందుఁ డు, నిప్పులలోఁ బడినరీతి నిర్భరతాపం
బుప్పతిలం దమకింపుచు, నప్పాకునియింటిపండు ధ్వజలుచు నుండున్. 85

గీ. అంతఁ దొలుకోడి గూఱు నయ్యక్షపాదుఁ, దాతృశిష్యులఁ దెలుపుచుఁ నరిగెనడికి
నిందుఁడును గొనచీకటి నింతియిట్లు, సొచ్చి నెమ్మేనుఁబులుకంగఁ నుందరియును

గీ. ఎన్వఁ డిది యని పలికెనఁ వవ్వధూటి, నోరు నొక్కుచుఁ గొంగిటఁ జేరఁదిగిచి
మగువ చెవిలోన నలుకుదు మాను మేను, వాసవుఁడనిన్ను గనికూర్చి వచ్చినాడ

క. నిబ్బరపుమకుతూపుల, దెబ్బలచే నమయజేక ధిగ్గవ నీప్రా
పబ్బునని చేరితిని యిది, సుబ్బక లలితాంగి కరుణఁ జూడుము నన్నున్. 86

క. అని కరుణవొడమఁ బలికిన, వనితామణి యూరకుండె వాసవుఁ డంతం
దనకోరిక దీర్చుకొనిగ్ర, కుకన మింటికి నేగభీతి గుండియలవియన్. 87

క. ననబోడి లేచి మేనన్, ఘనదివ్యసుగంధధరము గ్రమ్మచుచుండన్
మనమున మోదంబును భయ, మును దోపఁగ నచట నుండె ముగ్ధేందుముక 90

వ. అంత. 91

గీ. కోకవిరహపయోరాశిఁ కుంభజాఁడు, ఘోరినిద్రావకాంబుజఁ బోధకుండు
కైవదికానవిత్తనఁ సకరుఁడుభావన, మందఁ పూర్వాక్రిశిఖరాధిఁ రూఢుఁడయ్యె
ఇట్లు సూర్యోదయం బగుటయుఁ గాలోచితకరణీయంబులు నిర్వర్తించి గౌరవం
కు శిష్యపరిశ్రమంజై వచ్చిన నయ్యుండువదన దేందంబున నందడిగొనుభయంబునం
దనకభిముఖంబుగా నేతెంచినం దానిలక్షణంబు లుపలక్షించి సంశయింపుచు శిష్య
జ్ఞానదృష్టిం జూచి పురందరుండు మందయానతోడ మన్మథకీడ వలుపుట తెలిసి
విలయకాలకృతాంతునిపగిసి కోధానలకీలాకలాపంబులు కన్నులం గొనసాగ నా
గతితం గనుంగొని కులంబును కీలంబును గుణంబును వర్జించి వజ్రాయుధునితో వ్యభి
చరించిరివి గావున కిలవై యుండు మని యహల్యకుకాపం విచ్చి కుండికాతోయం
బులు చేతం బూని బలారాతి నుద్దేశించి నన్నుఁ జీరికిం గొనక గత్వాంధుండవై
భయంబు విడిచి నాయిల్లుఁ జొచ్చి యిట్లు మహాగ్రహోష్ణకృత్యంబొనరించినదు
రాత్ముచిశరీరంబు బహుభగంబులచేత నంకితం బగుంగావృత మని ధారణంబుగా
శసింబుంబుటయు శక్తినిజేహం బాకమించుట భగరూపంబున మగ్ధంధభూయిష్ట
ప్రణవహాసం బావిర్భవించె నయ్యవపరంబున. 93

గీ. చీము నెత్తురు గార మక్షికలు ర్భుమ్ము, రనుచు ముసరంగ దుర్గంధఁ మగ్గలముగ
మహిమగోల్పోయెనిందుఁడఁ మంజుశాణి, యమ్మునీందునికాపంబుఁవ్యర్థమగునె

గీ. ఇట్టితన మేను గనుంగొని యిందుఁడ డధిక, లజ్జకరమున ముఖకమృలంబు నంచు
కొని మనంబునఁ జేసినఁ ఘోరపాప, ఫలముఁ బొందక మానునెఁబ్రహ్మకై న. 95

సీ. మున్నుఁ జేసినపుణ్యఁ ము నకించు నాయువు, దడుగు మహాసంపదలుదొలంగు
గావునఁ బరవారఁ గమనసుఖాపేక్షఁ, బూనరు మలిమంతులైనవార
లింతయుఁ జెలిసియుఁ నేమీఁదుఁ గానక, తిమిరియూరకంఠంఠఁ జెచ్చుకొంటి
నమ్మునీశ్వరకాపమరయ సామాన్యమే, యనుభవింపక పోదుఁ బారువక్షనఁ

గీ. గాన నమరావతికి నిట్టి మేనితోడ, నేమనుచుఁ బోదుఁ గటకటాఁ యీదురంత
కర్మ మిత్తఁజేఁ జెడగొండకరణిఁ జెరిగి, గోడుకురుపుచునిటుచుట్టుఁ కొనియెనన్ను

క. అని వగచి యుదజ్ముఖుండై, చని హిమవత్కుఁధరశిఖరం సన్నిధి శరయో
జనవిస్తీర్ణం బగు నొక, వనజాకర మొప్పఁ జొచ్చివాసవుఁడు జెసన్. 97

అ.వె. కానినదుమ నున్న తపనీయకమలనా, శంబుఁ జించి దానలలితతంతు
తరులలోన నూత్మతరరూపమునఁజొచ్చి, యణగియుండెనిందుఁడెడంబుజాక్షి.

చ. అంత నక్కడ రాజరేనికాష్ఠ్రింబు గావున గురలోకంబు కోకవ్యాకులం బయ్యె

నయ్యెడ నెల్లదేవతలును నెల్లచోలు లన్నేషించి యింకొనిం గావలేక శచీదేవిని
బురగ్గరించుకొని బృహస్పతికడకుఁజని నమగ్గరించి సురరాజు దేమిచేత నైన
తమయలజడి సాకల్యంబుగా నెఱింగించి పురందరుండు వచ్చునుమాయం బుపదే
శించి యేచందంబుననైన నీభయంబుఁ దొలఁగించి దేవరాజ్యంబు సముద్భవవల
యు నని పెక్కుభంగులం బార్థింపిన నయ్యమరగుడు డిట్లనియె. 99

క. నన్నిట్లాడకుఁ డింతకు, మున్నుగ నేనతనిదోష మున్నుని జేయం
బున్నుగఁ జింతించితి నా, పన్నురఁ జెందకుఁడు రందు బలరేపుకడకన్. 100

సీ. అని యాఱడించి జేవావలిఁ దోడ్కొని, యాసరోవరమున హోటకాబ్జ
శాళంబునఁదుఁ గానకయుండ నఱిగితి, సంక్రందనుని బిచ్చి నన్నుతింప
విని శచీరమణుండు వెలువడి లజ్జావ, నతముఖుండై బృహస్పతికిఁ బ్రెంకి
పొంజలియై యిట్లు పలికఁ జేయఁగరాని, కార్యంబుఁ జేసినకరన నాకు

గీ. నిట్టిదుర్దళ వాటిల్లె నేమిసేతు, కత్మఫల మెవ్వరికిఁ నెఁగడప వశమె
సిగ్గుపడి మీముఖాబ్జ మీక్షింప నోడి, సన్నతాచార యిచ్చటనున్నవాఁడ. 101

అ.వె. అశ్వ మెఱుంగ మీపఁ దాబ్జంబె గతి నాకు, నీగభీరదురిత సాగరంబు
నెట్లు గడరు నానతిమ్ము బృంహారకా, చార్య యప్రమేయ సాధుచర్య. 102

వ. అనుటయు సురపతికి బృహస్పతి యిట్లనియె. 103

గీ. ఇంత కురటిల్లఁగా నేలఁబూయఁతుంబు, దొలఁగఁజేయువిధానంబుగలదు వినుము
యమునతో గంగగలసినయచటి కేగి, మజ్జనం బాచరించి నిర్మలుండ వగుము.

సీ. అని తెల్పి యుత్తరు నీతానీతనిమ్ముగా, సంగంబునకు సురాచాత్యుడతనిఁ
గొనిపోయి లజ్జలంబున మజ్జనము మూడు, దినములు నేయింప దివిఁబిఠుని
తనువున మునికాపముననైనభగములు, తత్తిర్థమహిమ నేత్రంబు లగుచు
వికచపద్మవనంబు విధమున శోభిల్లె, విబుధు లప్పుడు పుష్పకృష్టి గుఱిసి

గీ. రమరవాద్యనినాదంబులంబరమునఁ, దుమలముగఁ బర్యేనప్సరోరమణు లాడి
రెలమి గంధర్వసంగీతములు జెలంగె, నిట్లు నిర్మలమూర్తియై యిందుఁడంత.

మ. అమరాచాత్యుఁడు మంత్రముల్ చదువఁగా నైతావతారూఢుడై
యమతుల్ దిక్పతులున్ మనీంద్రులును నె య్యంబొప్ప నేవింప నా
ర్జముతోడం దనప్రసాది కేగి సురరాజ్యం బేలుచు నిర్మలసా
ఖ్యము నంధిల్ల శచీనమేరుఁడయి లే ఖస్వామి యుండెన్ దిన్. 106

వ. అని గంగామహర్షియు వివరించి యామహీసురపుంగవుండు. 107

- క. ఈయితిహాసశ్రేష్ఠముఁ, బాహుక వినువారి కెల్ల ధి బహుసంపదీ
 ర్హాయువులు గలుగు విను పర, జాయాగమనాదిగురిత ధి సంహార మగున్. 108
- వ. అనిచెప్పి. 109
- గీ. నీవును బ్రయాగకును నేగి నిష్ఠతోడ, నందు మజ్జన మొనరించి ధి యఖిలదోష
 పంకనిర్ముక్తవై స్వర్గపదసుఖంబు, లనుభవింపుమటంచు బ్రాహ్మణుఁడు బెల్లప
- గీ. అమ్మనాత్మనినివ్యపధాంబుజములు, శిరము సోకంగఁ బ్రణమిల్లి సెలవు వడసి
 వచ్చి ధనధాన్యసేద్యస్తువాహనములు, బంధుజనదాసదాసికాపృథివి విడిచి. 111
- వ. సుఖానుసంధానంబు వర్ణించి, వైరాగ్యంబు పదిలపరచి, యెవ్వరితోడం జెప్పక క
 ధలి అరణ్యమధ్యంబునం జనునప్పుడు భయంబుఁ జెందక యొంటిక తైన్ద్రీర్థసేవా
 యత్తి చిత్తంబున నిట్లు చనివని పరమతాపససంఘసంసేవితం బగుగంగాయమునా
 శంగమంబు దర్శించితి. మకరమాఘంబునందుఁ జేయంబడినత్రివాసతస్నానంబున
 నశేషదోషంబులు నశించె. సప్తవింశతిదినస్నానఫలంబున స్వర్గసుఖంబు లభించె
 నిట్లు గంగాప్రభావంబున సౌభాగ్యంబును, జాతస్మరత్వంబును గలుగుటంజేసి ప్ర
 యాగమహిమంబుఁ జింతించి ప్రతిమాఘంబును నప్పుణ్యతీర్థంబునకు వచ్చి మజ్జనం
 బాచరింతు. నిది నావ్రతం బీజాహ్నవీగుణాతిశయంబు పురందరాదులు వర్ణిం
 తు రని కాంచనమాతి తనతొల్లింటి తెరంగు చెప్పి యారక్కసున కిట్లనియె. 112
- క. నీవేమి యఘముఁజేసితి, వీవికృతపురూష నీకు ధి నేటికిఁ గలిగెన్
 నీవిండు నేలనిలిచితి, నీవిధ మంతయును బెలుపు ధి నిజముగ నాకున్. 113
- వ. అని యడిగిన నమ్మగాక్షికి బ్రహ్మరాక్షసుం డిట్లని చెప్పందొంగ. 114
- గీ. పూర్వభవమునఁగాకికాపురివసిందు, బ్రహ్మకులసంభవుండదొర్భాగ్యయుతుఁడ
 ద్రవ్యలభంబుకలమునఁదగవుఁడప్పి, తివితి యేదానమైనఁబ్రతిగ్రహింతు. 115
- ఉ. మాలనిచేతనైన విను ధి మానిని జానము లొలిగొందు దు
 క్కీలతచే దురన్నము భుజింతు నబద్ధము లాడుదుందు నే
 వేళల నేటిగట్టుకడ ధి వ్రేలుమఁ జేతులు చాతుఁ గాసుకై
 తాలిమి రెండుమూడువిడు ధి తల్ గుడుతుం బుఁజెత్తుకాన్నముల్. 116
- గీ. తల్లిదండ్రులమృతతిథిశప్పనదుతుఁ, గాని యిడఁజాల బల్కుకూరైనఁ బెచ్చి
 కడఁగి యొరులకు మునుఁగుడఁగానియెట్టి, దినమునందైన గంగలోఁ దీర్థమాడ.
- వ. ఇత్రైంగున దురాచారుండనై పెక్కువర్షంబులు గడపినపిమ్మట నొక్కయరణ్యంబు
 న దైవవశంబునం బంచత్వంబునొంది గంగాతీరవాసంబు కారణంబుగా యనులా

కంబునకుం దొలంగితి. నమ్మహాక్షేత్రంబున నట్లు గావించినమహాపాతకంబు పరి
పాకంబు నొందుట రెండుజన్మంబుల గ్రద్దనై, ముమ్మాటు పులికడుపునం బొడమి
రెండుజన్మంబుల సర్పంబునై యంత గూబనై జనించి, తరువాత శునకగర్భంబున
శుద్భవించి, దళమజన్మంబునఁ బ్రహ్మరాక్షసుండనై యిట్టివికృతరూపంబున నిచ్చ
ట వసియించి దెబ్బదియేనువేలేళ్లనుండి పాపఫలం బశుభవింపుదుఁ గడలేక యు
న్నవాడ. నిదిగాక పెండియు పాపంబులు నేయుచుండుదు. నాచేతం జచ్చి
నజంతువుల లెక్కింప నలవి గాదు. నాయున్నచోటిః మాడుయోజనంబులు
మేర జనశంకాతంబు లేకయున్నయది. నీదరిసెనంబునలన నాహృదయంబు ప్రస
న్నతం బొందె. నిట్టిసాదోషంబుఁ దొలంగఁజేసి యూర్ధ్వలోకంబు లభించువెన
త్ర వివరించి నన్నుద్ధరింపు మని మొక్కిరిసె.

118

చ. ఘనకరుణార్ద్రచిత్తమునఁ ♦ గాంధనమాలిని బ్రహ్మరాక్షసుం
గనుఁగొని తండ్రి నీకీటులు ♦ కష్టము వచ్చెనె నిన్నుఁ జూచి నా
మనసు ప్రసన్నతం బొరసె ♦ మానుగ నీదురితం బశేషమున్
జనువిధ మాచరింతు విను ♦ చక్కగ దానిలెరుంగుఁ జెప్పెదన్.

119

గీ. కడఁగి మాఘంబునఁ బ్రియాగఁగంగయందు, జేనుఁ జేసినస్నానంబుఁ లెన్నిగలవు
(నెలమి)తగ నందులో మాటిఁఫలము నీకు, నర్థితో నిచ్చి పాతకంబులఁగఁజేతు.

క. తడికావిచీరకాంగునఁ, విడిచినతోయముల వేల్పు ♦ చిత్తవిఫలమ
ప్పుడు ధారవోసి నతనికిఁ, దడయక జేవత్వి మొండె ♦ దగ రక్కసుఁడున్. 121

వ. ఇట్లు వికృతరూపంబు విడిచి విశ్వరూపు వార్చి ప్రియంబును ముదంబునుం జెనం
గొనుచుండ నతందు జేదండగమనకు దండప్రణామంబు సలిపి యిట్లనియె. 122

క. గంగాస్నానమహత్వము, నం గలుషణిముక్తుఁ జేసి ♦ నను మోక్షశ్రీ
సంగతునిఁ జేసెరివి యిం, కం గాఢ్యం శెద్ది నాకు ♦ కాకున్మినిధి. 123

వ. అనిన నప్పణ్యమూర్తికిఁ బరమోపకారి యిట్లనియె. 124

సీ. ధర్మంబు నేయుముఁ తాలిమి పూనుము, హింస మానుము భూతఁ హితము నేయు
మనవరతంబు ధర్మాత్ముల నేవింపు, పశుల నిందించుటఁ పరిహరింపు
తనువు నిత్యం బనితలఁచుకామప్ర, సక్తి వర్జింపుముఁ సంతతంబు
నిశ్చలవైరాగ్యఞ్జన్య వర్తింపుము, బ్రహ్మనుసంధానఁ పరతఁ గాంచు
మక్షయస్థానసౌఖ్యంబులనుభవింపు, మనినఁ గాంధనమాలినిఁ కరఁడుమొక్కి
గౌరిసన్నిధి నానంద్రఁ తారకముగ, సిరులఁ గీర్తింపు మనుచు నాశీర్వాదించి. 125

వ. దివ్యవిమానానూహంతః యస్యరంధ్రీని వీడ్కొని సుకలాకంబున కరిగె. నిర్వి
ధంబున నారక్కసుండు ముక్తి బొందుట గమంగొని. 126

క. ఆవనములొనఁ దిగెడు, దేవకుమారికలు పార్వతి తీర్థ యగున,
ప్రౌఢని కిట్లని మహీ, దేవుడు నీకారణమున దివికింజనియెన్. 127

గీ. అడవిలోపల నణఁగుచు కేడలుమన్న, కన్నియల మమ్ముఁ గృపఁజూచి కావవలె
అనుడు వారికిఁ దర్శిల్ల బట్టులాసఁగి, వారితో వెండికొండకు వనిత జనియె. 128

క. అని చెప్పి కార్తవీర్య, ధ్వునుపృథివీపతికి నత్రి నూనఁడు తగ ని
ట్లనియె నమరక్తి నీకథ, వినువారికి స్వర్గభోగ విభవము గలుగున్. 129

వ. అని చెప్పి కర్తవీర్యుండు వెండియు నిట్లనియె. తొల్లిరోమగుండనుదేవర్షిఁ
గాంచి ప్రణమిల్లి వేదనిధి యనువిప్రుండు సకలభవబంధనోపాయం బెఱుద్ది యని
యడుగుటయు నమ్మహాయోగి గంగాసంసేవనం బని చెప్పి బదతికాశ్రమంబు స
ర్వాభీష్టదాయకంబు, సర్వదదుఃఖకాంతిఁ గావించి అదృష్టానంబు నిచ్చు. య
మున నూర్యలోకంబు నిచ్చు. సరస్వతి బ్రహ్మలోకం బొసంగు. సరయువు,
గండకయు, సింధువును, జంద్రభాగయుఁ, గౌతమీయుఁ, తామ్రపర్ణియు, గౌత
మియు, భీమరథియుఁ, తుంగభద్రయుఁ, గృష్ణవేణియుఁ, గావేరియు, సముద్రా
మినులగునితరపుణ్యములును స్వర్గభోగంబులు సమకూర్చు. నైమిశారణ్యంబు హ
రిహరూప్యంబుఁ జేయు. శ్రుంగారంబు బ్రహ్మసామిన్యంబు సిద్ధింపజేయుఁ
గురుక్షేత్రంబు స్వర్గాదిలోకంబు లందిండు, దేవప్రహదంబు దేవత్వంబు సంపాదిం
చుఁ బ్రభాసంబు రుద్రత్వంబు సంపాదించు. సోమకూటమహాకాలనీలకంఠాత్ముడ
ప్రముఖతీర్థంబులు రుద్రలోకప్రదంబులు, సర్వనదులును సర్వకామంబులు సంఘ
టిండు. భాగీరథి యీ చెప్పినసకలఫలంబులు సమకూర్చి పునరాకృతిరహితం బ
గుమోక్షపదంబు సంఘటించుఁ బ్రాయశ్చిత్తంబులు లేనిపాపంబులకు గంగాస్నా
నంబు ప్రాయశ్చిత్తం బగు. గంగాసేవకు లగువారికి మార్మగత్పనివాసక్షేత్రంబు క
లలోననైనం బొందదు. వాతాంబుపర్ణాశనులును, యోగసాధకులును, ఆశ్వమే
ధాదికృత్యంబు లాచరించువారును, తులాపురుషాదిదానకర్తలును, గంగాస్నాతలు
వడయగతికిం బోజాలరు. జాహ్నువీధజనపరాయణు లగువారికి సకలపురుషా
ర్థంబులు కరస్థంబులై యుండు నని చెప్పి యొక్కయతిహాసంబు గలదు విను నుని
తోమగుండు వేదనిధి కిట్లనియె. 130

సీ. అనఘః డవంతిజః కాధీశ్వరుః కాజా, వీరనేనుః జనంగః జలయః వాల్మీ
సత్యవంధుః శౌర్యః కాలి గుణాధ్యుః డా, తందు భక్తిని సర్మః దాతటమనః
గనకయూపతంతంభః కాంచనమయజ్జ్వ, కాలలు నిర్మించియోరి రాజ
నూయముః గావించిపోడక హయమేధ, ములుచేసి కొండలపాడవు ధాన్య
రాసులును ధనరాసులు వాసిఁ బెక్కు, వేలయొలుచూలు మొదఘట విప్రసత్త
ములకుదక్షుణగా నిచ్చి సెలమి సకల, జనులు తనదానవిభవంబు సన్నతంప. 131

గీ. తండ్రి బిడ్డలఁ బోచిమవిధమునఁ బ్రజలఁ, పోడినేయుచుబాధలఁ బొరయకుండ
ధరణి యేలుచునుండె మోదమన నతఁడు, సౌరరాజ్యంబుఁ గాచు శంభాకిరణి.

గీ. అతనిపురమున భద్రుఁడనఁగ నొక్క, విప్రుఁ డాచారపద్ధతి విడిచి తల్లి
దండ్రిలఁ బరిత్యజించిన ద్ధర్మదూరు, డైమెలంగుచు నొక్కనాఁడన్న వ్యాంభ.

చ. వలనుగఁ దీర్థయాత్ర చను వారలఁ గూడి ప్రయాగగంగకున్
బొలుపుగ వేగి మాఘమున మానుదినంబులు గ్రుంకి పాపముల్
పాతియుట నద్విజత్వమునఁ బొల్చి పురంబున కేగుచెంచి దో
ర్బలనిధి వీరనేనుఁడును భద్రకుఁడున్ మృతిఁ బొంది రప్పన్.

134

గీ. ఇట్లు మృతులై విమానంబులెక్కి దివ్య, భూషణసుగంధమలదార శ్రుష్టమాల్య
భోభితాంబరభరులును సురవధూన, హాససహతులు నై పోయిరమరఘటికి. 135

చ. ఇట్లు స్వర్గంబునకుఁ పోయి యందునిసన్నిధి నయ్యద్దముంగొలిచియుండఁ జూచి
వచ్చితి నది గావున రాజనూయాశ్వమేధంబులును జాహ్నువీర్నానంబును సమంబు.

గీ. రాజనూయాశ్వమేధసత్కృతువు లాచ, రించిన నతఁడు దివిజపుత్రసుఖంబు
లర్థి భుజియించిమరలుగఁ గావగాహ, కర్త కాశ్వతపదమునఁగదలకుండు. 137

చ. అని చెప్పి తోమశుండు మణియు నిట్లనియె.

138

సీ. గంధర్వః దొక్కఁడుగర్వియై రుచిరాఖ్యుఁ, డనుచుని తపమునే యంగ నరని
కవకాధ మొనరింప నతికోపియై కాకి, వగు మని శశియంప సత్తపస్వి
కతఁడు చేమాడ్చి కాపాంతక్రమం బెల్ల, విని గంగ కేగి మంజునము సలిపి
నిజరూపము ధరించి నిబిడమోవంబునఁ, జనియె నింటికి బాఁడు వినుము మరియు
విప్రుఁ డొక్కఁడుగంగనే వించిమరలి, తనునువింధ్యాద్రినొక్కపి కాశమునకుఁ
గరుణఁ దను దెచ్చునట్టిగఁ గాజలంబు, లొసఁగి యాతని సురపురినునిజఁడొల్లి.

క. కావున గంగాస్నానము, గావింపఁగ రమ్మవిప్రి గ్రుక్కననానో
నీవని యాతనిఁ దోడ్కొని, యావేలుపుతపసి గంగ కరిగ నతంద్రా.

140

వ. ఇట్లు ప్రయాగమునకు జనుచుంచి తీరంబున నుండి యక్కడిపుణ్యస్థలములు చూపుచు రోమశమహాముని వేదనిధి కీటనియె. 141

మ. అజః దీవేదికయందు ముందు నియతుం డై చేసె యజ్ఞంబు స
• ద్దజతుండప్రతిమాన్యధార నేవుడున్ • ధాత్రీనురుల్ వేల్వఁగాఁ
దిగ్విగర్భాబ్యుత సీత్రుండములలోఁ • శ్రీరాగ్ను లొప్పారఁగా
సజరంద్రాదులు యజ్ఞభాగభుజులై • యానందముం జెందఁగన్. 142

వ. కరమున శూల మొప్పు నళి • కన్ధలనేరమయూఖముల్ దిగం
తరముల నిండ శేఖరను • ధాకరఖండతరుల్ నభస్థల
స్ఫరణ మొనర్చ సీతనగ • త్తరికతో నభవుండు దృష్టిగో
శరఁదయి నిర్భే మున్నితట • జంభవిరోధికి భూసురోత్తమా. 143

గీ. ఇది సీతాసీతతోయసఁ మేతవేణి, దీనిజలపానమొనరించు మానవోత్త
ములకు జహయజ్ఞములచేతఁ గలుగునింద్ర, లొకసౌఖ్యంబుఁ గల్గువి • వేకనిలయ.

క. పూని సీతాసీతతీర్థ, స్నానమునం గల్గుబ్రహ్మ • సాయుజ్యం వే
మానవులకైన నాత్మ, జ్ఞానవిహీనులకు నైన • సత్యంబు గుమీ. 145

ఉ. అదిని యజ్ఞముల్ నలిపి • హరికగత్కడు విశ్వమియ్యెడం
బ్రోది రచింప దీనిజల • పూరములన్ హరి తీర్థమాది ల
క్ష్యేదయితన్ వరింప శశి • శేఖరుఁ డిన్నది నామమానముల్
త్రీదనరంగ తోఁగి గలి • కం బురజైత్యుల నొక్కతూపునన్. 146

క. గీర్వాణలొకహీనత, నూర్వకి యామేటఁ గ్రుంకి • యుజ్వలరుచులన్
బర్హి తనమేను దనక సు, పర్వపదంబునకు నేగ • త్రాహ్మణిలకా. 147

క. మహిఁ బుత్రకామఁడై యల, నహునుం దీతీర్థజలమునం • తోఁగి మహా
మహుఁ డన వెలయుయయాతన్, మహితాత్ముని బుత్రులెడనె • మహానీయగుగా.

క. ఇలఁ జంద్రుఁడు గుడవర్చిని, గలసినవోషంబు బొలఁగ • గంగాతటినీ
జలధారశరీరుండై, మలినతఁ బెడఁచాసిపూర్ణ • మండలుఁ డయ్యెన్. 149

క. వృత్రాసురుని రణంబున, సుత్రామఁడు దునిమి చిత్త • శుద్ధికి నదిలోఁ
గాత్రంబు ముంచి పరమప, విత్తుండై దేవరాజ్య • విభవముఁ గాంచెన్. 150

గీ. ఇహ్మహాపుణ్యనది నాశ్ర • యించి శుశ్రీఁ, డర్థసిద్ధియు సకలమా • యాబలంబు
గ్రహపదంబునుబ్రథ మును • గాంచెమున్ను, నహ్మ మునికన్యకాసుప్ర • సాదనుహిమ

- గీ. నరుడు నారాయణుండును పరమనియతి, పంచవర్షంబు లశనంబు పఠిహరించి
దీనితీరంబున వసించి నృధబలంబు, వడసి యొప్పిరిజగములు ప్రిన్తుతింప. 152
- శీ. తొల్లి కశ్యపుఁ డిందు ఘోర్జటిఁగూర్చి త, పంబు చేసి యభీష్ట ఫలము గాంచె
నిందు మార్గిందేయుఁ డిందు కేళితుఁగూర్చి, కాలమృత్యుభయంబు గడచి నిలికె
పరశురాముఁడు దోష పరతఃజేసిన కాజ, హననదోషముఁబాపుఁ గొనియె నిందు
నలుఁ డిందు నొక నెలఁ నిలిచి తేజస్వియై, కలి గెల్చి సామ్రాజ్య కలితుఁ డయ్యె
స్వగమహీపతి యియ్యేటి నీల మునిగి, విప్రకాపోద్ధక్షిటత్వ వికృతిఁ బాసె
నిమ్మహానదిమాహాత్మ్య మెన్నఁదరమె, ధారకై నను మరి వానిఁ తాతకై న. 153
- వ. మరియు ననకాదియోగింద్రులును జాహ్నువీతీర్థస్నానఫలంబునఁ జేసి యొగసిద్ధి వడ
సిరి. భరద్వాజుఁ డిందు వర్తించి క్షేత్రరూపంబు నొందె. వసుధవాగ్దిత్యు
లును విశ్వమరుదశ్వినీదేవతులును, చిత్రతథాదిగంధర్వులును, శేషాదినాగేంద్రులును
నూర్యాదిగ్రహారాజులును, మనువులు విత్వదేవతలును దిక్పతులును, యక్షరాక్షస
గణుడకిన్నరసాధ్యచారణవిద్యాధరులును, చక్రవర్తులును, రాజరులును, కామధేను
ప్రముఖగోమాతృకలును, రంభాద్యప్సరస్త్రీలును మరియునుం దక్కినవాడును భా
గీరథీర్థభజనంబునం దమతమమనోరథంబులు సాధించి కృతార్థులైరి. తిలమా
త్రంబై నగం గాజలంబు పానంబుచేసిననకుండు జేవన్ముక్తు డగుదు శండియు జననీ
గర్భప్రవేశంబు సేయఁడు. జాహ్నువీతోయంబుల నెవ్వఁడు పీఠ్యతర్పణంబు
గావించు నతనిగోత్రంబువాడు యమునిం గానక నాకలోకంబున నమృతంబుఁ
గ్రోలుదు సుఖింతురు. తొల్లి గంగాతీరంబున నొక్కపురంబున నొక్కధనికుని
యింటం గల్గుధనంబంతయు నపహరించి మిన్నేటిపాటిశ్రేవులు సొచ్చి యామ్రుచ్చు
లు నడుచుచున్నతరి నప్పాపకర్ముల నుద్ధరింపవచ్చుదందంబున నమందవేగంబు వా
టిల్ల నయ్యేటినీటి నెల్లువలు పెల్లుగా నుజ్జ్వలి ప్రవహించె. నందుమునింగి దొం
గలు మృతులై విమానంబు లెక్కి దివ్యమాల్యాంబరభూషణాలంకృతులును, దివ్య
హరీగణపావృతులును నై వ్యగ్రంబునకుఁ జని; గావున జాహ్నువీతీరంబునఁ గళేబ
రంబులు విడిచిన సకలజీవులకు నపవర్గంబు సిద్ధిండుగంగాస్నానంబును, గంగా
స్మరణంబును గంగాదర్శనంబునుం బుణ్యాత్మలకుఁగాని లభింపవు. జాహ్నువీనిం
ద గావించినవారికి రౌరవాదినరకక్షేత్రంబు కాశ్యతంబై వర్తింతు. గంగామృతి
క చేత లలాటంబునం దిలకంబు ధరించినవాఁడు, లలాటలోచనంబుడై కైలాసంబున
వసించు. సూర్యశంఖోపరాగంబుల విభువంబుల సంక్రమణంబుల వ్యతీపాతం
బున దర్శనూర్ణమాసులయందు శర్థోదయమహోదయంబుల మాఘపౌర్ణమికా

మాసంబుల దినశ్రయంబునం బుష్ట్యాకృత్యోగంబున జన్మనక్షత్రంబున మరియునుం
గల్గుపుణ్యకాలంబుల జాహ్నవీస్నానంబు చేసినవారిఫలంబు లెక్కింప ముక్కంటి
తనను నలవిగాదు. గంగాజలంబుల ననాదరంబుననైనం గృతస్నాను లగువారు
నక్షత్రరూపంబు వాల్చి దినంబున వెల్లుదు రింను ముముక్షులకు మోక్షంబును ధనా
ర్థులకు ధనంబును బుతార్థులకుం బుత్రప్రాప్తియు మతీయుం గామ్యార్థులకుఁగా
మితార్థంబులును సాధకులకు సిద్ధియు సంభవించు నని శాస్త్రిన విని పరమానందకం
దభితరోమాందకంచుకితాంగుడై వేదనిధి రోమశునిచే ననుజ్ఞాతుండై గంగయందు
నభిషేకంబుఁ జేసి కృతకృత్యుండై రోమశమహామునికి దండప్రణామంబు చేసిన
సతఁడు బహుప్రకారంబుల నాశీర్వాదించి పేరుపర్వతంబునకుం జనియె. వేదనిధి
యును నిజనివాసంబున కరిగి సుఖం బుండె నని జాహ్నవీమాహాత్మ్యంబు సవిస్త
రంబుగా వివరించి దత్తాత్రేయుండు.

154

ఉ. ఈకథ పాపసంఘముల ధ్వంసంబునఁ జేయు దేవతా
లొకసుఖం బొసంగు మని ధ్వంసంబునఁ జేయు గలకోర్కె ఘటించు సమ్మదో
దేశము నావహించు గ్రహ ధర్మ యామయరోగ తాపమున్
ప్రవాళటయుక్తిఁ బాపుఁ గడు ధర్మ బలించిన నాలకించిన్.

155

సీ. ఇది మహాపాఖ్యానమిది వేదసమ్మతం, ఇది ముక్తిదాయకమిది రహస్య
మిది పునుపార్థంబులిచ్చు నీపల్కెధ, గంగ తెరంగునఁ గలువ మడఁచు
గామధేనువునీతిఁ గామితార్థ మొనంగు, నకలభోగంబులు నఁఘటించు
చున్నదోషంబుఁ దొలఁగించు రణరంగ, జయమును సందించు భయముఁ బాపు
సర్ది నిది వినువారిగే హంగణములు, కరికపోలగళదానంగంధలోభ
సంభ్రమద్భ్రమరాంగనా పరపగాన, పూరితములై ప్రకాశించు భూవశేంద్ర.

క. అని శాస్త్రితయు నృపాలుఁడు, విని ప్రాంజలియై మునీంద్రు వినియంబున వీ
దొగని గంగకుఁ జని మజ్జన, మొనరించె గృతార్థుఁ డగుచు నుత్తిరవలయన్.

157

వ. జాహ్నవీస్నానప్రభావంబునం గార్తవీర్యుండు చక్రవర్తి శ్రేష్ఠుండై యేకచ్ఛత్రం
బుగా నెల్లజగంబు నేలుచుండె. దత్తాత్రేయుండును యథేచ్ఛం జనియె నని శాస్త్రి
తెండియు నూతుండు శాసకాదిమహామునుల కిట్లనియె.

158

గీ. జాహ్నవీమాహాత్మ్యంబునందుండి ప్రతిదిశంబు, నారదుఁడు వచ్చు భక్తి భాగీరథికిని
వచ్చి "గంగే నమస్తేభ వాని" యనుచు, మ్రొక్కి-క్రమ్మరనేగున మృనివరుండు,
వ. ఇట్లు ప్రతిదిశంబు నారదుని శాసక పోకలును నొక్క నాడైన గంగయందవగాహంబు

నేయమియును జూచి తత్తీరంబున సంతతంబు స్నానసంధ్యాజపహోమోహవిష్ణు
పూజనస్మరణతపోమహోత్సవపరాయణు లగుచు వసియించినమహామునులు తమ
యంతర్గతంబున. 160

౪. ఇదియేమి గంగలో నా, రకుఁ డెన్నఁడుఁ గ్రుంకఁ దాదఁరముగదురఁగ నె
య్యెది దలఁచెనో మనమెఱుంగము, విదితంబుగదీని తెలిఁగు వినఁగావలయున్. 161

౫. అని చింతించి వారందఱు సమాహంతై నిలిచి కిరకమలంబులు మొగిచి సర్వజ్ఞభా
మణి త్రిలోకపావని జగన్మాత సర్వసాక్షిణి యీగంగాభవాని మనసంశయంబుఁ
దీర్చుండఁగుఁ గాని యితరులచేత నీతత్వంబు తెలియ నలవిగాదని పలుకుచున్న సమ
యంబున నెప్పటిచందంబున సర్వశాస్త్రవిశారదుం డగువారఁడుండు చనుబెంచి
సమంచితప్రకారంబున గంగామహాదేవిని దర్శించి ప్రణమిల్లి లేచివారలుంపుడు 162

నీ. దివ్యరూపముఁ దాల్చిఁ దేదీప్యమానయై, దివ్యగంధాఁబరఁ దివ్యమాల్య
దివ్యభూషణగర్భితఁ దివ్యాంగియై కృపా, శీతలదృష్టియైఁ దెలుపుమెరయ
శలిలమధ్యంబునఁ సాక్షాత్కరించి య, మృనిపతుల్ దనుఁజూచిఁ మొక్కిగ్గ పోగడ
గంగాభవాని కఁకణఝణతాగ్రంబు, లమర వాస్తంజెత్తి యతని దిలిచి
తీర్థమాడెదరిం దెల్లఁ దివ్యమునులు, నీనొకండవు గుంకవుఁ నెమ్మి ననిన
నంబనీనర్చనంబునఁ నమరుముక్తి, తీర్థమాడినలాభంబుఁ దెలియఁజాల. 163

౫. అని పలికి. 164

నీ. కృపయును మేధయుఁ గీర్తియు సిద్ధియు, శ్రద్ధయు బుద్ధియు తుమయు నీవ
నంధ్యయు రాత్రియుఁ శశియందుఁగల్గుకాఁ, తియుఁ బావకునియందుఁ లేజ మీవ
రవియందుఁ బ్రభయం సరస్వతి గాయత్రి, సావిత్రి స్వాహాయుఁ స్వధయు నీవ
లక్ష్మీయు గౌరియుఁ లజ్జయుఁ దుష్టియు, శాంతియు భూతిఁ (యుదాంతినీవ)
నీవ యాన్వితుకీదండఁ నీకులనఁగ, యజ్ఞవిద్యయు నాత్మవిద్యయును నీవ
మరి త్రయీవార్తలును మహామరియు నీవ, సర్వమును నీవసురమాన్యఁ జహ్నుకన్య.

నీ. అఖిలలోకేశ్వరిఁ కాదిశక్తికి జగ, జ్జననికి మాయకు శంభుపత్ని
కామ్నాయవేద్యకుఁ నపవద్గధాత్రికి, పరమకల్యాణికిఁ పావనికిని
జలజోద్భవస్థానఁ సౌధాధిరోహిని, శ్రేణికి శుభవిత్తఁ సేవధికిని
భరతఖండక్షమాఁ భరణముక్తాహర, వల్లికి భవదుఃఖఁ వనధితరికి
కపిలమునిపతిదృగవలఁ తుపితసగర, తనయసురపదసౌఖ్యసంధానికిని
కామితార్థకవితరణఁ కల్పలతకు, నీకుఁబ్రణతి భగీరథఁ నృపకుమారి. 166

క. పిలావ్రతోపవాసము, తేలావేదాంతవర్చ • తేలామఖిముత్
హేలి నినునుఁజూచినమను, జాళికి హిమశైలపురి • యఖిలజనేత్రి. 167

క. నీశామస్మృతి చేసిన, మానవులకు సప్తకోటి • మంత్రజపాను
ష్ఠాశఫలాధిక పుణ్యము, మానుగ సిద్ధించుభువన • మండనమూర్తి. 168

వ. ఇవిధంబున ననేకప్రకారంబుల జాహ్నవీదేవి నభినుతించి, గానవికారదుండు నా
రదుండు సత్యలోకంబున కరిగె. నమ్మహాదేవియు నంతర్ధానంబు చేసె. నిట్లు
ప్రవర్తించివగఁగా నారడ సంజాదవాక్యంబులు విని తీరవాసు లగునమ్మహామునులు
నివృత్తసంశయములును, బ్రహ్మస్తాంతరంగులునునై యద్వివిజమునిపుంగవుని ననేక భం
గులఁ బ్రశంసించి దర్శనమాత్రంబున నఖిలజంతువులకు స్వగ్గాపవర్గంబులు నిర్వర్గం
బుగా సంఘటించుటకు దీక్ష వ్రాని జగంబులు రక్షింపుచున్న భాగీరధికి నమస్కరిం
చి కృతకృత్యులై సుఖంబుండిరి. అది గావున జాహ్నవీదర్శనమాత్రంబునం గై
వల్యంబుసంభవించు. నిది పరమార్థం బని చెప్పి నూతుం డెట్లనియె. 169

కా. ఈహాపూర్ణఫలప్రదానచణమై • యింపొందునీజాహ్నవీ
మాహాత్మ్యంబుఁబఠించిన నివసినఁ జేసి • మన్ వాసినన్ సంతో
త్సాహంబోప్పుగఁ బూజచేసినను భ • క్తశ్రేణికిన్ సంభృత
న్నేహుండై శివుఁ డిచ్చు నిత్యవిభవ • త్రేమాయురొన్నత్యముల్. 170

వ. అని యాద్రకారంబున వేదవ్యాసప్రియశిష్యుండు, రోమహర్షణపుత్రుండు సకలపు
రాణార్థవ్యాఖ్యానవైఖరీసమేతుండు నూతుండు జాహ్నవీమాహాత్మ్యంబు చెప్పిన
విని శౌనకాదిమహామునులు సంతోషస్వాంత్యులై భాగీరధికి నమస్కరించి యక్కడ
కునింబెక్కుచందంబులం గొనియాడి యతండునుం దారునుఁ గంగకుం జని స్నానం
బు గావించి కృతకృత్యులైరి. నూతుండు మీకు నభ్యుదయపరంపరాభివృద్ధి య
గునని వాని నాశీర్వాదించి యధేచ్ఛంజనియె. నమ్ముచులును నిజనివాసంబుల కే
తెంచి సుఖంబుండిరి. ఈజాహ్నవీమాహాత్మ్యంబు విన్నవారికిం రఠించినవారికిఁ
బరమేశ్వరుండుభవానీవల్లభుండు సకలశుభంబులుం గృపసేయు. 171

ఉ. నీకరుణాకటాక్షమున • నెమ్మి దనడ్చువచోవిభూతిచే
నీకృతి సంభవించె మది • కెంతయు నింపుగ నిచ్చగించి దో
షాకరమరచు నెందక ద • యామతితోడఁ బరిగ్రహింపు వి
ద్యాశుశల్కాఢ్యముఖ్యఫల • దాయక పెంటురిసోమనాయకా. 172

కా. గారీనిశ్చ సరోమరాళ ఛణికా ♦ ద్దైవేయ కర్పూర
హారక్షీరపటీతవర్ణ మునిచి ♦ త్తాంభోజమార్తాండ జం
భాతాతిప్రముఖామరోజ్వలకీరీ ♦ టాగ్రీష్ఠరత్నప్రభాం
కూతాలింగితపాదపద్మ సుమనః ♦ కోదండగర్వాపహా.

173

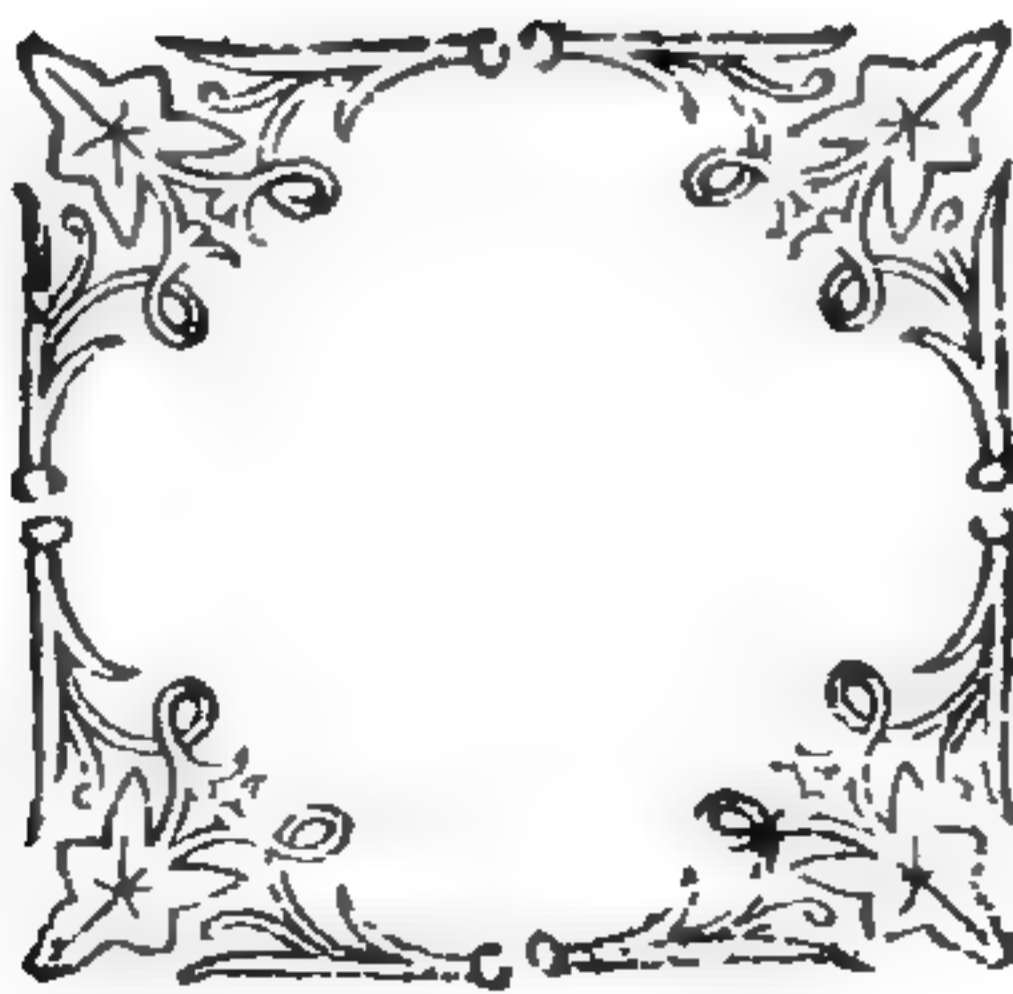
క. కరుణారసవనదాలయ, తరుణాబ్జనతంస కోటి ♦ తరణిప్రభ వా
క్తరుణీస్మరణీయగుణా, భరణావెంటూరినగర ♦ పాలననిపుణా.

174

కలహంసవృత్తం. సరసకేళిరత ♦ జహ్నుకుమారీ
సురుచికోర్మిగణ ♦ శోభితమాశీ
నరపతిప్రణుత ♦ నందురికామే
శ్వరమనోజలజ ♦ సంతతవాసా.

175

గద్య—ఇది శ్రీమదుమామహేశ్వరకరుణాకటాక్షవీక్షాపాత్ర యేనుగ
లక్ష్మణకవికావ్యపాత్ర తిమ్మనార్యపుత్ర వివిధవిద్యజ్ఞవిధేయ
లక్ష్మణకవినామధేయప్రణీతం బైనజాహ్నవీ
మాహాత్మ్యం బనుమహాప్రబంధంబునందు
స్వంబును జతుర్థాశ్వాసము.
శ్రీసాంబశివార్చనమస్తు.

ಕರ್ನಾಟಕ
 ಸರ್ಕಾರ
 13/10/19

105 BCI.

13.

శ్రీరామవిలాసగ్రంథమాలయందుదొరకుగ్రంథములు.

ప్రథానగ్రంథములు.

1. స్త్రీనీతిపద్యరత్నావళి	...	రు 0 4 0
2. ప్రభాతము	...	0 12 0
3. రాయలరాజనీతి	...	0 4 0
4. వికోటిని (ప్రథమభాగము)	...	0 12 0
5. వికోటిని (రెండవభాగము)	...	0 12 0
6. పేమలత	...	0 8 0
7. పరునవేది	...	0 12 0

అనుబంధములు.

1. కాంచనమాల	...	0 3 0
2. విరోపావహానంగ్రామము	...	0 2 0
3. మల్లెమొగ్గ (పద్యములు)	...	
4. రోహిణి	...	0 2 0
5. రత్నపురి	...	0 2 0
6. మాయ	...	0 4 0
7. కురంగము. (పద్యములు)	...	0 1 0
8. పాణిగ్రహణము	...	0 1 0
9. బద్దినీతులు (పూర్వకవిది)	...	0 4 0

వలయువారు,

శ్రీరామవిలాసగ్రంథమాల, చిత్రాగిరి :

పితాపురము, గోదావరిజిల్లా.

అనివ్రాయవలెను.

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TRIA 109 B 123
పుస్తకం పేరు	జాహ్నవీ మాహాత్మ్యము.
తారీఖు	25/10/24
ముందు అట్ట	yes
వెనుక అట్ట	yes
మొత్తం పేజీలు	115
పెద్ద సైజు పేజీలు	NO
ఖాళీ పేజీలు	CT, BCT, B, 104
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	ekshanya
పేజీలు విడదీసినది	there is
స్కాన్ చేసినది	Here
పరిశ్ల చేసినది	RAMYA
పేజీలు పరిశూనినది	
లైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చేయబడినది	
తప్పులు	NO
పరిస్థితి	good